

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ
ประเภท IQOS ของประเทศไทย

ปริญญ์สา กลิ่นเกษร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธีดี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2564

**LEGAL MEASURES TO REGULATE SALES OF IQOS TOBACCO
PRODUCTS IN THAILAND**

PUNYISA KRINKEASORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Law Department

Department of Law

Pridi Bhanomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2021

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS
ของประเทศไทย

เสนอโดย นางสาวปญญธิสา กลิ่นเกษร

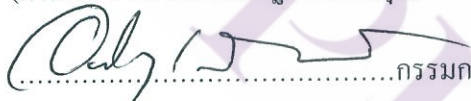
สาขาวิชา นิติศาสตร์

หมวดวิชา กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา เลื่อนฉวี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา เลื่อนฉวี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ภานินี กิจพ้อคำ)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ รับรองแล้ว

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตน์ชื้อสกุล)

วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	ปญญาธิสา กลิ่นเกษร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา เลื่อนฉวี
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของประเทศไทย โดยศึกษาประเภท ลักษณะ กระบวนการทำงานของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ผลกระทบต่อร่างกายตลอดจนแนวทางในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าว โดยศึกษาทั้งกฎหมายภายในของประเทศไทยและกฎหมายของต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการศึกษาโดยการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและวิจัยทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS แล้วจึงทำการวิเคราะห์

สาเหตุที่เลือกหัวข้อดังกล่าวนี้มาทำการศึกษาเนื่องมาจากการสูบบุหรี่ที่เป็นปัญหาทางสุขภาพที่สำคัญประการหนึ่ง อันเนื่องมาจากควันบุหรี่ที่ก่อให้เกิดสารพิษที่เป็นอันตรายหลายชนิด และก่อให้เกิดโรคร้ายแรงอีกหลายโรค ซึ่งแม้จะมีผู้สูบบุหรี่จำนวนมากที่มีความประสงค์ที่จะเลิกสูบบุหรี่แต่ไม่ประสบความสำเร็จ การบำบัดเพื่อช่วยเลิกบุหรี่จึงเข้ามามีบทบาท โดยมีวิธีหนึ่ง คือ การให้สารนิโคตินทดแทน และในปัจจุบันได้มีนิโคตินทดแทนประเภทหนึ่งที่มีความนิยมในหลายประเทศทั่วโลกคือ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS” ซึ่งมีการปล่อยสารพิษที่น้อยกว่าบุหรี่ซิการ์เรตทั่วไป อันมีผลเสียต่อสุขภาพร่างกายของผู้สูบน้อยกว่าบุหรี่ซิการ์เรตและช่วยลดมลพิษที่จะตกค้างแก่ผู้ไม่สูบบุหรี่ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS สามารถช่วยให้ผู้ที่ติดบุหรี่สามารถลดการสูบบุหรี่หรือเลิกบุหรี่ได้

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ของประเทศไทย ยังไม่สามารถรองรับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากการกำหนดคำนิยามความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ไม่สามารถครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ใน

ส่วนของมาตรการในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวยังไม่มีการกำหนดรายละเอียดที่จะใช้เพื่อควบคุมมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่จะนำมาตรการทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ในฐานะที่เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดหนึ่ง จึงจะมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมยิ่งกว่า โดยอาจนำมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศมาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาหรือต้นแบบในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายของไทย โดยปรับให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสภาพสังคมของประเทศไทย โดยควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ให้คํานิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ให้ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS รวมถึงกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้แจ้งรายละเอียดข้อมูลส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มีความปลอดภัย นอกจากนี้ ควรมีการแก้ไขประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557 ในส่วนของคํานิยามคำว่า “บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า” ให้แก้ไขโดยไม่ให้หมายความรวมถึงอุปกรณ์ที่ไม่ทำให้เกิดปฏิกิริยาการเผาไหม้ หากมีการแก้ไขตามที่ผู้ศึกษาได้กล่าวถึงแล้วนั้นจะทำให้ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ไม่จัดอยู่ในสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร หากมีการนำเข้ามาแล้วจะส่งผลกระทบต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากสินค้านี้เป็นสินค้านำเข้าที่จัดอยู่ในสินค้าที่ฟุ่มเฟือย รวมทั้งยังสามารถลดปัญหาการลักลอบการนำเข้ามาในทางที่ผิดกฎหมายอีกด้วย

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS, บุหรีไฟฟ้า, บุหรีซิการ์เรต

Thesis Title	Legal Measures to Regulate Sales of IQOS Tobacco Products in Thailand
Author	Punyisa Krinkeasorn
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Apinya Luernshavee
Department	Law
Academic Years	2020

ABSTRACT

This thesis aims to study the legal measures to regulate the distribution of IQOS tobacco products in Thailand by studying the types, processes and processes of IQOS tobacco products, their effects on the body, as well as guidelines for the control of such tobacco products. By studying both the domestic law of Thailand and foreign law Including problems and obstacles in enforcing legal measures by conducting qualitative research using study methods by Research, collect data and research documents related to IQOS tobacco products and then analyze.

The reason for choosing this topic to study. This is because smoking is one of the major health problems. This is due to cigarette smoke that produces a variety of harmful toxins and causes many serious diseases. This despite the large number of smokers wishing to quit smoking has no success. Therapy to help quit smoking has therefore come into play. There is one way is to provide nicotine replacement and nowadays, there is one type of nicotine replacement that is popular in many countries around the world. "IQOS tobacco products" which emit less toxic substances than cigarettes General cigar it has a less negative effect on the health of the smoker than cigarettes and reduces the pollution that will residue to non-smokers In addition, IQOS tobacco products can help people with cigarette addicts reduce their smoking or quit smoking.

The results of the study showed that Thailand's existing legal measures still unable to support adequate regulating of IQOS tobacco products Due to the definition of the meaning of the word "Tobacco products" cannot be inclusive of IQOS tobacco products. As for the regulation of such tobacco products, no details have been established to apply to appropriate standards for IQOS tobacco products.

For this reason, the educator offers a solution to the problem that will be presented as a legal tool for regulating IQOS products. As a type of tobacco product so it will have a more suitable performance it may take foreign legal measures as part of the content or model in the formulation of Thai legal measures. By adjusting to be in line with the problems and social conditions of Thailand which should be amended by the Tobacco Products Act 2017 to define the term "Tobacco products" to cover IQOS tobacco products including standard tobacco products. Provide detailed information on the composition of tobacco products in order to keep IQOS tobacco products safe. In addition, the announcement of the Ministry of Commerce should be revised on stating that hookah and hookah or e-cigarettes are prohibited goods for importing into the definition "Electric hooks or e-cigarettes" shall not include any equipment that does not cause a combustion reaction.

If there is a correction as the study has already mentioned, it will make IQOS tobacco products are not classified as items prohibited from being imported into the Kingdom. If it has been imported, will send as a result, the state has increased income from taxation. Because the products are classified as luxury products. Together, it can also reduce smuggling into the illegal way as well.

Keywords: IQOS tobacco products, Electronic Cigarettes, Cigarettes

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้เลย หากปราศจากความกรุณาและความเมตตาของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา เลื่อนฉวี ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความรู้ ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนตรวจเนื้อหาและตรวจร่างวิทยานิพนธ์ และให้ความเอาใจใส่แก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่ผู้ศึกษาได้จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล ในความกรุณาที่ให้เกียรติรับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ภาณินี กิจพ้อคำ ในความกรุณาที่ให้เกียรติรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ให้ข้อสังเกตต่างๆ และชี้ข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้ศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ คุณจิระนันท์ ทองเสนห์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการยื่นเรื่องเอกสารและประสานงานต่างๆ ของการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณบิดามารดาอนุภคริผู้ให้กำเนิดของผู้ศึกษา ที่อบรมเลี้ยงดู และให้โอกาสสนับสนุนให้การศึกษา ให้กำลังใจมาตลอดจนถึงปัจจุบันนี้

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความดีหรือประโยชน์ทางวิชาการแก่ผู้อ่านอยู่บ้างก็เป็นผลมาจากความกรุณาของบุคคลที่ผู้ศึกษาได้กล่าวถึงมาแล้วในข้างต้น แต่หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออภัยมา ณ โอกาสนี้และขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น

ปริญญิสสา กลิ่นเกษร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS.....	7
2.1 ประวัติความเป็นมาของบุหรี่ไฟฟ้า.....	7
2.2 ทฤษฎีและหลักกฎหมาย.....	21
3. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ในต่างประเทศและประเทศไทย.....	40
3.1 กฎหมายระหว่างประเทศ.....	41
3.2 กฎหมายต่างประเทศ.....	42
3.3 กฎหมายไทย.....	64
4. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ของประเทศไทย.....	72
4.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดค่านิยาม ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS...	72
4.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS.....	86

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจำหน่ายและการจัดเก็บภาษีการนำเข้า ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS.....	99
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	114
5.1 บทสรุป.....	114
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	117
บรรณานุกรม.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงภาพวีปหรือในสาธารณรัฐเกาหลี.....	52
3.2 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ.....	55
3.3 แสดงภาพวีปหรือเล็กทรอนิกส์.....	57
3.4 แสดงภาพสำหรับยาสูบที่ไม่เผาด้วยความร้อน.....	58

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงภาพนุหรีไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้ง.....	9
2.2 แสดงภาพส่วนประกอบของนุหรีไฟฟ้าประเภทที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ.....	12

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสูบบุหรี่เป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งบุหรี่นับเป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งที่ตั้งแม้ว่าจะสามารถเสพติดได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่ในควันของบุหรี่มีสารพิษอยู่เป็นจำนวนมากอันเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดโรคร้ายแรงร้ายอีกหลายโรคด้วยกัน อาทิ ทาร์ มีลักษณะเป็นน้ำมันเหนียวข้น สีน้ำตาลจะเข้าไปจับอยู่ที่ปอดทำให้ระคายเคือง กุญลมในปอดขยายขึ้น , คาร์บอนมอนอกไซด์ทำให้ร่างกายได้รับออกซิเจนน้อยลง, ไนโตรเจนไดออกไซด์ทำลายเยื่อหุ้มหลอดลม ทำให้ถุงลมโป่งพอง และไฮโดรเจนไซยาไนด์ ทำลายเยื่อหุ้มหลอดลมชนิดที่มีขนทำให้มีสิ่งแปลกปลอมเข้าไปทำลายหลอดลมได้ง่าย โดยสารเหล่านี้ล้วนเป็นอันตรายต่อผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่ทั้งสิ้น การสูบบุหรี่จึงทำให้เกิดการเจ็บป่วยและทำอันตรายต่อเกือบทุกอวัยวะของร่างกาย

โดยในประเทศไทยมีผู้สูบบุหรี่เป็นจำนวน 10.6 ล้านคน หรือร้อยละ 20.6 ของ ประชากรไทย ผู้สูบบุหรี่หนึ่งคนจะสูบบุหรี่เฉลี่ยวันละประมาณ 11 มวน หรือเท่ากับมีการสูบบุหรี่ 105.6 ล้านครั้งต่อวัน มีคนไทยจำนวนมากถึง 1 ล้านคนที่มีชีวิตอยู่แต่ต้องป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่เกิด จากการสูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ทำให้คนไทยเสียชีวิตปีละ 50,710 คน ซึ่งจากจำนวนดังกล่าวยังไม่ได้รวม คนที่เสียชีวิตจากการได้รับควันบุหรี่มือสอง โดยการสูบบุหรี่นั้นถูกจัดเป็นสาเหตุของการเสียชีวิต 1 ใน 6 ของชายไทย และ 1 ใน 30 ของหญิงไทย โดยเฉลี่ยจะมีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่เฉลี่ยวันละ 140 คน และการสูบบุหรี่ทำให้อายุสั้นลง 12 ปี และต้องป่วยหนักโดยเฉลี่ย 2.5 ปีก่อนที่จะเสียชีวิต¹ โดยเมื่อพิจารณาสถิติการสูบบุหรี่ในประเทศไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติย้อนไปเมื่อ ปีพ.ศ.2554 ซึ่งในขณะนั้นมีจำนวนผู้สูบบุหรี่ 10 กว่าล้านคน มีผู้สูบบุหรี่จำนวนถึง 7.5 ล้านคน ที่มีความประสงค์ที่จะเลิกสูบบุหรี่ และมีผู้สูบ

¹ คทา บัณฑิตานุกูล, “Smoking cessation : Emerging Role of Community Pharmacist,” ในการประชุมวิชาการและประชุมใหญ่สามัญ, จัดโดยสมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล (ประเทศไทย), (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2563), น. 1.

บุหรี่ยังมีจำนวนมากถึง 6.2 ล้านคนที่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ มาแล้วในรอบ 12 เดือน อันจะเห็นได้ว่าผู้สูบบุหรี่จำนวนมากกว่าครึ่งมีความต้องการที่จะเลิกสูบบุหรี่

แต่ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาล้มเหลว² เมื่อไม่สามารถหยุดพฤติกรรมการติดบุหรี่ของผู้สูบบุหรี่ได้ การบำบัดเพื่อช่วยเลิกบุหรี่จึงเข้ามามีบทบาท โดยมีวิธีหนึ่งคือการให้สารนิโคตินทดแทน ซึ่งมีในหลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบหมากฝรั่งเคี้ยว แผ่นปิดผิวหนัง และยาเม็ดแบบอม ที่เป็นที่ยอมรับว่ามีความปลอดภัยต่อ ผู้บริโภค แต่เนื่องจากมีวิธีการใช้งานที่แตกต่างจากการสูบบุหรี่อย่างสิ้นเชิง จึงทำให้ไม่สามารถทดแทน พฤติกรรมการติดการสูบบุหรี่ของผู้สูบบุหรี่ได้ แต่ปัจจุบันได้มีสารนิโคตินทดแทนอีกประเภทหนึ่งกำลังเป็นที่ นิยมอย่างสูงในหลายประเทศทั่วโลกนั่นคือ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ” โดยผู้ที่สูบบุหรี่ดังกล่าวจะ ได้รับสารนิโคตินเหลวที่ระเหยด้วยความร้อนจากพลังงานไฟฟ้าเข้าสู่ร่างกาย การสูบบุหรี่ดังกล่าวเป็นวิธีการนำสารนิโคตินเข้าสู่ร่างกายได้เช่นเดียวกับการสูบบุหรี่ซิการ์เรตโดยทั่วไป แต่เป็นการใช้พลังงานความร้อนแทนการเผาไหม้ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดสารที่เกิดจากการเผาไหม้ โดยมีผลงานวิจัยจำนวนมากที่รองรับว่า บุหรี่ไฟฟ้ามีความเป็นอันตรายที่น้อยกว่าบุหรี่ซิการ์เรตถึงร้อยละ 95 ไอระเหยจากบุหรี่ไฟฟ้ามีการ ปลดปล่อยมลพิษเพียง 18 ใน 79 สารพิษที่พบในควันบุหรี่ซิการ์เรต โดยไม่มีการปล่อยน้ำมันดินและ คาร์บอนมอนอกไซด์ ซึ่งเป็นสาเหตุของ โรคมะเร็งและ โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ³ อีกทั้งยังสามารถช่วย ให้ผู้ที่ติดบุหรี่ซิการ์เรตสามารถลดการสูบบุหรี่หรือเลิกสูบบุหรี่ซิการ์เรตได้ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยลด มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นและช่วยลดมลพิษที่จะตกค้างแก่ผู้ไม่สูบบุหรี่ได้อีกด้วย เนื่องจากไอระเหย จากบุหรี่ไฟฟ้าจะทนอยู่ในอากาศไม่ถึง 30 วินาทีความเข้มข้นของสารนิโคตินในอากาศจากบุหรี่ ไฟฟ้ามีความเข้มข้นน้อยกว่าสารนิโคตินในอากาศจากบุหรี่ซิการ์เรตถึง 10 เท่า โดยจะไม่มีการปล่อยควันขณะที่ไม่ได้ทำการสูบ รบควันผู้อื่น เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นจะมีการสร้างไอระเหยต่อเมื่อมีการกดปุ่ม ให้อุปกรณ์ทำงานเท่านั้น

แต่หากได้พิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้ในปัจจุบันนั้น จะมีการกำหนดห้ามผลิต ห้ามนำเข้า ห้ามจำหน่ายและห้ามใช้บุหรี่ไฟฟ้าเป็นการเด็ดขาด ซึ่งเป็นมาตรการ ที่ทำให้เกิดความไม่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ประกอบกับรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การขอความเป็นธรรมในการพิจารณาทบทวนประกาศกระทรวงพาณิชย์ในการห้ามนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า ของ

² วรกิจ คาโดซาว่า, “ควันจากน้ำ : ทศนคติและการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ของผู้บริโภคต่อ บุหรี่ไฟฟ้า,” (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) 2559. น.1.

³ พบแพทย์, “รู้ก่อนใช้บุหรี่ไฟฟ้า,” สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2563, จาก [https:// www.pobpad.com/รู้ก่อนใช้บุหรี่ไฟฟ้า](https://www.pobpad.com/รู้ก่อนใช้บุหรี่ไฟฟ้า).

คณะกรรมการพาณิชย์การอุตสาหกรรมและการแรงงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอที่มีใจความสรุปได้ว่า ควรมีมาตรการในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าอย่างเหมาะสม มากกว่าจะใช้มาตรการห้ามเด็ดขาดอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน⁴

ผู้ศึกษาจึงให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องดังกล่าวนี้ เนื่องจากการจะนำผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มาใช้ ประโยชน์ตามที่กล่าวถึงไปแล้วในช่วงต้นนั้น จะต้องเป็นการอนุญาตที่มีการควบคุมตลอด กระบวนการ เนื่องจากแม้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จะมีมลพิษที่น้อยกว่าบุหรี่ซิการ์เรต แต่บุหรีดังกล่าวก็ยังก่อให้เกิด สารพิษหรือ มลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้อยู่ หากมีการควบคุมที่ไม่เพียงพอหรืออาจไม่เหมาะสม ที่อาจส่งผลถึงด้านความปลอดภัยและเป็นอันตรายได้ จึงเป็นกรณีจำเป็นที่จะต้อง ทำการศึกษาว่าหากมีการอนุญาตจะต้องมีมาตรการทางกฎหมายเข้ามาควบคุมการผลิต การนำเข้า การ จำหน่าย การให้บริการ การบริโภคผลิตภัณฑ์บุหรี และมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันรองรับ บุหรีไฟฟ้าหรือไม่เพียงใด หากจะมี การแก้ไขเพิ่มเติมจะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใดบ้าง เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายที่นำมา ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับมลพิษที่จะเกิดขึ้นแก่สุขภาพอนามัยของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 พระราชบัญญัติสุลกากร พ.ศ.2560 กฎกระทรวง พ.ศ. 2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557

จากการศึกษากฎหมายดังกล่าว ผู้ศึกษาได้พบประเด็นปัญหาทางกฎหมายดังต่อไปนี้
ประเด็นที่ 1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดค่านิยาม ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS

การกำหนดค่านิยามของ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ของไทยนั้นพบว่า หมายหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ซึ่งมีส่วนประกอบของใบยาสูบซึ่งใช้กับบุหรีมวนสั้น ในส่วนของคำว่าผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสาร

⁴ GM Live, “ก้าวแรกบุหรีไฟฟ้า? กมธ.พาณิชย์ฯเสนอควบคุมแทนแบนหมอประกิตขอ ศึกษาข้อมูลก่อน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563, จาก <https://gmlive.com/new-reportsuggest-control-over-ban-e-cigarette>

นิโคตินเป็นส่วนประกอบจะครอบคลุมไปถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ตรงตามความหมายของคำนิยามในส่วนของการว่าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ แต่หากพิจารณา ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือ บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ในส่วนของคำนิยาม “บารากูหรือ บุหรี่ไฟฟ้า” พบว่าความหมายของอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้เกิดไอในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัสดุใด นั้นเข้าข่ายครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เพราะผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นทำงานโดยใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้เกิดละอองไอ

จากการศึกษากฎหมายดังกล่าว จึงทำให้พบว่าข้อกำหนดคำนิยามของ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ของ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ พ.ศ.2560 และ คำนิยาม “บารากูไฟฟ้าหรือ บุหรี่ไฟฟ้า” ตาม ประกาศ กระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือ บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 จากกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ทำให้เกิดความสับสนในการตีความหมาย ของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ว่าจะจัดอยู่ในคำนิยามของ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือ บุหรี่ไฟฟ้า

ประเด็นที่ 2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS

จากที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 พบว่ากฎหมายได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักร ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องแจ้งรายการส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้น ตามที่กฎกระทรวงกำหนด

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คือ มาตรการของไทยดังกล่าวนี้ไม่ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ทำงานโดยใช้พลังงาน ไฟฟ้าทำให้เกิดละอองไอ ซึ่งการทำงานของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้เกิดการ “เผาไหม้”

ประเด็นที่ 3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของไทย

ในประเด็นปัญหานี้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS คือ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและ บารากูไฟฟ้าหรือ บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติ ยาสูบ พ.ศ. 2509 หากมีการแก้ไขประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากู

และ บารากู่ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ศ. 2557 และแก้ไขคำนิยามตามประเด็นปัญหาที่ 1 แล้วนั้น ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ก็สามารถผลิตและจำหน่ายในประเทศไทยได้ แต่หากประเทศไทยไม่สามารถผลิตได้ ก็สามารถนำเข้า และจำหน่ายในประเทศไทยได้โดยถูกกฎหมายและจะต้องเสียภาษีอากรอย่างไร

1.2 สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยยังตีความหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ว่าต้องจัดอยู่ในคำนิยามประเภทใดตามกฎหมาย ระหว่าง คำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หรือจัดอยู่ในประเภท “บุหรี่ไฟฟ้า” ทำให้ประชาชนผู้ใช้กฎหมายเกิดความสับสนคลุมเครือไม่ชัดเจน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดการตีความตัวบทกฎหมายที่แตกต่างกันออกไปว่า หากมีการแก้ไขคำนิยาม “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” จะส่งผลทำให้ประชาชนไม่สับสนกับการตีความกฎหมายใช้กฎหมายในทางที่ถูกต้องเข้าใจง่ายรวมถึงยังสร้างรายได้ให้กับรัฐบาลโดยการจัดเก็บภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวอีกด้วย

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความหมาย คำนิยาม ผลิตภัณฑ์ยาสูบ และบุหรี่ไฟฟ้า ลักษณะ สาเหตุและผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิด จากบุหรี่ไฟฟ้า และผลกระทบต่อผู้ไม่สูบบุหรี่ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้า
2. เพื่อศึกษาแนวความคิด มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS โดยศึกษาจากกฎหมายของประเทศที่มีการบัญญัติเรื่อง ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ไว้โดยเฉพาะ
3. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่จะ นำมาปรับใช้ในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS
4. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางรวมถึงมาตรการด้านภาษีที่เหมาะสมในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษากฎหมายไทย คือ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2559 ว่าด้วย เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร ลำดับที่ 3 มีผลบังคับตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง

กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และมาตรการที่มีอยู่เกี่ยวกับการผลิตภัณฑยาสูบ ประเภท IQOS ทั้งที่อยู่ในรูปแบบที่เป็นกฎหมายและที่มีใช้กฎหมาย เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการและเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่ของประเทศไทยให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและวิจัยเอกสาร โดยเมื่อทำการรวบรวมข้อมูล ทางด้านเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑยาสูบ ประเภท IQOS แล้วจึงทำการวิเคราะห์ วิจัยตามหลักเกณฑ์ พร้อม ทั้งเสนอข้อเสนอแนะ โดยเป็นการค้นคว้าจากหนังสือ ด้วบทกฎหมาย คำบรรยายกฎหมาย วารสารหนังสือพิมพ์ เอกสารวิชาการ บทความที่เกี่ยวข้องจากส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ และเอกสาร สิ่งพิมพ์อื่นๆ ตลอดจนข้อมูลจากเครือข่ายสารสนเทศ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ได้รับทราบถึงความหมาย คำนิยาม ผลิตภัณฑยาสูบ และบุหรี่ไฟฟ้า ลักษณะ สาเหตุและผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิด จากบุหรี่ไฟฟ้า และผลกระทบต่อผู้ไม่สูบบุหรี่ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้า
2. รับทราบถึงแนวความคิด มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการควบคุม ผลิตภัณฑยาสูบ ประเภท IQOS โดยศึกษาจากกฎหมายของประเทศที่มีการบัญญัติเรื่อง ผลิตภัณฑยาสูบ ประเภท IQOS ไว้โดยเฉพาะ
3. ได้รับทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่จะ นำมาปรับใช้ในการควบคุมผลิตภัณฑยาสูบ ประเภท IQOS
4. ได้รับทราบถึงการเสนอแนะแนวทางแก้ไข รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการควบคุมผลิตภัณฑยาสูบ ประเภท IQOS ของประเทศไทย

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS

ในบทนี้ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS รวมถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS

2.1 ประวัติความเป็นมาของบุหรี่ไฟฟ้า

ในอดีตนั้นมีหลักฐานทางเอกสารระบุว่าบุหรี่ไฟฟ้าได้ถูกริเริ่มคิดค้นและออกแบบครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ.2473 ได้มีการจดสิทธิบัตรโดยโจเซฟ โรบินสัน (Joseph Robinson) ซึ่งกล่าวถึงสิ่งประดิษฐ์ที่ใช้ในการพ่นควันโดยไม่ได้เกิดจากการเผาไหม้ แต่สิ่งประดิษฐ์ไม่ได้มีการพัฒนาต่อจนปี พ.ศ.2503 บุหรี่ไฟฟ้าได้ถูกประดิษฐ์อีกครั้งในรูปแบบของบุหรี่ที่ปราศจากใบยาและควัน โดยเซอร์เบิร์ต เอ. กิลเบิร์ต (Herbert A. Gilbert) ผู้คิดค้นได้อธิบายการทำงานของสิ่งประดิษฐ์ไว้ว่า คือสิ่งประดิษฐ์ที่ทำการแทนที่การเผาใบยาสูบและกระดาดด้วยความร้อน ความชุ่มชื้นและกลิ่นไอในอากาศ ซึ่งในสมัยนั้น ไม่ปรากฏชัดว่าในอุปกรณ์ได้มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบหรือไม่แต่อย่างใด แต่สิ่งประดิษฐ์ไม่ได้รับการพัฒนาและผลิตต่อ จนกระทั่งในช่วงก่อนปี พ.ศ.2543 ได้มีความพยายามที่จะผลิตบุหรี่ไฟฟ้าที่สามารถส่งผ่านสารนิโคตินได้ แต่ไม่มีทีมวิจัยใดที่สามารถทำได้สำเร็จ¹ ต่อมาบุหรี่ไฟฟ้าได้รับความสนใจขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.2546 จากการทดลองประดิษฐ์ของเภสัชกรชาวจีน² ที่มีชื่อว่า ฮอนลิก

¹ วรกิจ คาโคชาว่า, “ควันจากน้ำ: ทัศนคติและการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ของผู้บริโภคต่อ “บุหรี่ ไฟฟ้า,” (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), น. 2.

² ชีรพล ทิพย์พะยอม และปิยะรัตน์ นิมพิทกัณฑ์พงศ์, “บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์,” ฉบับที่ 3, วารสารสาธารณสุขศาสตร์, ฉบับที่ 3, น. 315 (กันยายน-ธันวาคม 2557).

(Hon Lik)³ อายุ 52 ปี ซึ่งผู้คิดค้นสูญเสียบิดาเนื่องจากการสูบบุหรี่ด้วยโรคมะเร็งปอด โดยผู้คิดค้นได้คิดค้นบุหรี่ไฟฟ้าที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบขึ้นมา โดยได้มีการอ้างสรรพคุณว่าการสูบ วิธีดังกล่าวนี้เป็นการสูบสารนิโคตินที่สะอาดและปลอดภัยกว่า และนำสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าวเสนอบริษัท Golden Dragon Holding ที่ผู้คิดค้นทำงานอยู่ โดยต่อมาบริษัทได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น Ruyan ซึ่งมีความหมายในภาษาจีนว่าเหมือนสูบ ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ไฟฟ้ารายใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยได้มีการนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ท้องตลาดโดยเริ่มที่ประเทศจีนเป็นประเทศแรกและเริ่มขยายการขยายไปประเทศต่างๆ โดยได้มีการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในแถบยุโรปในปี พ.ศ. 2549

2.1.1 ประเภทบุหรี่ไฟฟ้า

บุหรี่ไฟฟ้ามักมีลักษณะการทำงานที่แตกต่างไปจากบุหรี่ซิการ์เรต เนื่องด้วยบุหรี่ไฟฟ้าใช้ความร้อนจาก พลังงานไฟฟ้าแทนการใช้เปลวไฟเผาไหม้ โดยบุหรี่ไฟฟ้าได้รับการพัฒนาเรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน ทำให้บุหรี่ ไฟฟ้ามีมากมายหลากหลายแบบเพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอแบ่งประเภทของบุหรี่ไฟฟ้าโดยเป็นการจัดแบ่ง ตามลักษณะเฉพาะของสิ่งที่ถูกนำไปทำปฏิกิริยากับพลังงานความร้อน จนเกิดเป็นไอระเหยซึ่งสามารถแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท คือ บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบและบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มี ส่วนประกอบของใบยาสูบ

1) บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ

บุหรี่ไฟฟ้าที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบจะใช้ความร้อนจากพลังงานไฟฟ้าทำปฏิกิริยากับน้ำยา บุหรี่ไฟฟ้าซึ่งเป็นของเหลว โดยการนำปฏิกิริยาดังกล่าวจะทำให้เกิดเป็นไอระเหยสีขาวคล้ายควันบุหรี่ เพื่อใช้สูบเข้าไปสู่ทางเดินหายใจในลักษณะเดียวกันกับควันของบุหรี่ซิการ์เรต⁴

บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ สามารถแบ่งออกได้ เป็นอีก 2 ประเภท โดยเป็นการจัดแบ่งตามรูปแบบของการใช้งานอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้า คือ แบบใช้แล้วทิ้ง และแบบที่รองรับการชาร์จใหม่ได้⁴

(1) แบบใช้แล้วทิ้ง (Disposable)

บุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งมีขนาดและรูปทรงที่คล้ายบุหรี่ซิการ์เรต โดยทั่วไปปริมาณการใช้บุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้ง 1 แท่งจะเทียบเท่ากับการสูบบุหรี่ซิการ์เรตประมาณ 1 - 2 ซอง หรือประมาณ

³ นิสากร ปานประสงค์, “บทความพิเศษบุหรี่ดีหรือร้าย?”, สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2563, จาก <http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis>

⁴ วิรัตน์ ทองรอด, “บุหรี่ไฟฟ้า,” วารสารหมอชาวบ้าน, ฉบับที่ 424, น. 34 (สิงหาคม 2557).

400-500 ครั้ง โดยสามารถทิ้งได้ทันทีเมื่อมีการใช้งานจนหมดแล้ว โดยจะมี ราคาจะอยู่ที่แพงละ 140 บาทขึ้นไป จุดเด่นของบุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งคือสามารถใช้งานได้ง่ายและมีขนาดเล็กทำให้สะดวกแก่การพกพา แต่มีข้อเสียคือมีรสชาติให้เลือกน้อย ไม่สามารถเติมหรือเปลี่ยนน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าได้ และหากต้องซื้อแบบใช้แล้วทิ้งติดต่อกันไปเรื่อยๆเมื่อเทียบแล้วจะมีราคาที่แพงกว่าแบบที่รองรับการชาร์จใหม่ได้

ภาพที่ 2.1 ภาพบุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้ง⁵

(1) แบบรองรับการชาร์จ (Rechargeable)

บุหรี่ไฟฟ้าแบบรองรับการชาร์จจะเป็นแบบที่ได้รับความนิยมมากกว่า เพราะจะประหยัดกว่าหากมีการใช้งานในระยะยาวและมีประสิทธิภาพในการสร้างไอระเหยได้ดีกว่า แบบใช้แล้วทิ้ง อีกทั้งมีผลิตภัณฑ์ให้เลือกได้มากกว่า แต่จะมีราคาที่เริ่มต้นสูงกว่าเป็นเท่าตัวและต้องทำการชาร์จไฟเหมือนอุปกรณ์ไฟฟ้า เคลื่อนที่ได้ไว้อีก อากิแบตเตอรี่สำรองไฟฟ้าสำหรับการใช้งานพกพา ซึ่งในบางอุปกรณ์ของบุหรี่ไฟฟ้า ผู้ใช้จะต้องซื้อน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าแยกต่างหาก เนื่องจาก อุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้าไม่มีการบรรจุมาน้ำยามาให้ใน อุปกรณ์ตั้งแต่แรก โดยผู้ใช้บุหรี่ไฟฟ้าจะต้องเติมน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าตาม

⁵ Podsshop, “บุหรี่ไฟฟ้าใช้แล้วทิ้ง,” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564, จาก

ความถี่ในการใช้งาน โดยสามารถ แบ่งย่อยบุหรี่ไฟฟ้าแบบที่รองรับการชาร์จได้ เป็น 3 ประเภทย่อย โดยเป็นการจัดแบ่งประเภทตามรูปร่าง ลักษณะของอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้า

1. แบบรองรับการชาร์จขนาดเล็กจะเป็นประเภทที่มีรูปร่างคล้ายบุหรี่ซิการ์เรตและบุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้ง ข้อดีของบุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้คือจะมีขนาดเล็กและมีน้ำหนักเบา ซึ่งทำให้ผู้ใช้สามารถพกพาได้สะดวก มีราคาไม่สูงมาก บุหรี่ไฟฟ้ามีการบรรจุน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้ามาให้ในอุปกรณ์แล้ว และผู้ใช้บุหรี่ไฟฟ้าไม่ต้องควบคุมปริมาณการปล่อยน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าหรือการทำงานของ บุหรี่ไฟฟ้าเอง แต่ก็มีข้อเสียด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าจะมีกำหนดมาให้ในอุปกรณ์ทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถเปลี่ยนได้เองตามชอบใจ อีกทั้งเมื่ออุปกรณ์มีขนาดเล็กทำให้มีขนาดของแบตเตอรี่ที่มีขนาดเล็กตามลงไป ทำให้มีการใช้งานได้ไม่นานนักก็ต้องนำกลับไปชาร์จใหม่อีกครั้ง

2. แบบรองรับการชาร์จขนาดกลางมีรูปร่างลักษณะที่คล้ายไปทาง ปากกามีจิก ราคาอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยจะมีราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 390-500 บาท และเป็นแบบที่ได้รับความนิยมมากในต่างประเทศ เพราะมีขนาดที่ไม่เล็กและไม่ใหญ่จนเกินไป เหมาะสำหรับผู้ที่มีการสูบบุหรี่เป็นประจำ สามารถใช้งานได้ ในระยะเวลาที่นานขึ้น มีการผลิตไอระเหยที่ดีกว่าแบบขนาดเล็ก แต่จะไม่มีมีการบรรจุน้ำยาของบุหรี่ไฟฟ้ามาให้ในอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้า ผู้ใช้อุปกรณ์จะต้องซื้อน้ำยาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้าแยกต่างหากทำให้ต้องเติม หรือเปลี่ยนน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าด้วยตนเอง บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้ยังไม่สามารถถอดแบตเตอรี่เปลี่ยนได้จึงต้องทำการชาร์จผ่านสายชาร์จและหากมีการเสื่อม การใช้งานของแบตเตอรี่ก็จะต้องเปลี่ยนตัวอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้าเท่านั้น

3. แบบรองรับการชาร์จขนาดใหญ่มีลักษณะคล้ายไฟฉายเป็นประเภทที่มีราคาสูงโดยจะมีราคาเริ่มต้นอยู่ที่ประมาณ 1,000 บาทขึ้นไป บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้ได้รับความนิยมมากในประเทศไทย เนื่องจากมีความสามารถมากกว่าบุหรี่ไฟฟ้าแบบอื่นๆ อาทิ การควบคุมน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าการอ่านค่าแบบดิจิทัล สามารถควบคุมการทำงานแบบปรับได้ด้วยตนเอง และสามารถแสดงสถานะของแบตเตอรี่ที่เหลืออยู่ได้ แบตเตอรี่มีขนาดใหญ่และมีความคงทน โดยสามารถทำการชาร์จแบตเตอรี่ได้ 2 วิธีการด้วยกัน คือ การชาร์จผ่านสายชาร์จ หรือการนำแบตเตอรี่ออกมาชาร์จ เนื่องจากแบตเตอรี่เป็นแบบที่สามารถถอดเปลี่ยนได้หากเกิดการเสื่อมการใช้งานของแบตเตอรี่ผู้ใช้จึงสามารถเปลี่ยนเฉพาะแบตเตอรี่ได้แต่ผู้ที่ใช้บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้ไม่เหมาะกับผู้ที่ยังไม่เคยใช้บุหรี่ไฟฟ้า ผู้ใช้ควรมีประสบการณ์ในการใช้บุหรี่ไฟฟ้ามาก่อน อีกทั้งบุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้มีราคาแพงและมีขนาดที่ค่อนข้างใหญ่ทำให้ไม่สะดวกแก่การพกพา

2. บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ

บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้เริ่มพัฒนาจากบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ซิการ์เรตที่ต้องการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เรียกว่าผลิตภัณฑ์ไร้ควัน (Smoke Free Products) ที่เชื่อว่าจะเป็นการลดความเสี่ยงจากอันตรายของการเผาไหม้โดยได้เริ่มวางจำหน่ายในปี พ.ศ.2557 และในปัจจุบันได้มีจะมีการจัดจำหน่ายมากกว่า 43⁶ ประเทศทั่วโลก เช่น ประเทศญี่ปุ่น สหราชอาณาจักรเกาหลี ประเทศแคนาดา ประเทศรัสเซีย ประเทศเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสวีเดน ประเทศอังกฤษ เป็นต้น ปัจจุบัน เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 องค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (FDA) ประกาศอนุญาตให้ ‘ไอคอส’ (IQOS) หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบให้ความร้อนแต่ไม่เผาไหม้ของบริษัท ฟิลลิป มอร์ริส จำกัด ในอเมริกา IQOS เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบไร้ควันที่ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ให้ความร้อนกับใบยาสูบที่บรรจุอยู่ในมวนยาสูบ (heatstick) ที่ปล่อยสารนิโคติน

ออกมาในรูปของไอละออง (aerosol) โดย FDA ยังคงตั้งมาตรการข้อกำหนดทางการตลาดอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการเข้าถึงของเยาวชนรวมไปถึงการลองใช้

ทั้งนี้ องค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (FDA) ได้ทำการพิจารณาคำขอรับรองดังกล่าว ตามหลักการบนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อย่างเคร่งครัด โดยทางองค์การฯ เห็นว่าการอนุญาตให้ IQOS สามารถจำหน่ายได้ในอเมริกานั้น เป็นสิ่งที่ประโยชน์ต่อสาธารณสุข เพราะผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีสารที่เป็นพิษน้อยกว่าบุหรี่ธรรมดาที่มีสารพิษมากกว่าซึ่งเกิดจากการเผาไหม้ในบุหรี่โดยตัวมวน Heatstick ที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายพร้อมอุปกรณ์ไอคอสนั้น ได้แก่ มาร์ลโบโร ฮีทสติก, มาร์ลโบโร สมูท เมนชอล ฮีทสติก และมาร์ลโบโร เฟรช เมนชอล ฮีทสติก อย่างไรก็ตามทางองค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (FDA) กล่าวว่า การอนุญาตให้จำหน่ายได้นั้นไม่ได้หมายความว่า IQOS เป็นสิ่งที่ปลอดภัย หรือ ‘รับรองโดยเอพีดีเอว่าปลอดภัย’ เพราะผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกประเภทล้วนมีความเสี่ยงและอาจทำให้เสพติดได้สำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบก็ไม่ควรเริ่มใช้⁷

⁶ Philip Morris International, “Where is IQOS available?,” Retrieved on 31 March 2018, from <https://www.pmi.com/smoke-free-products/iqos-our-tobacco-heating-system>

⁷ Michael Felberbaum, “FDA permits sale of IQOS Tobacco Heating System through premarket tobacco product application pathway” Retrieved on April 20, 2019, from <https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway>

ภาพที่ 2 ภาพแสดงส่วนประกอบของบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ

จากการศึกษาของผู้ศึกษาที่เห็นว่าบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มีใบยาสูบมีความปลอดภัยกว่าบุหรี่ซิการ์เรต ในส่วนที่ไม่มีการเผาไหม้ จึงไม่ทำให้เกิดสารที่เกิดจากการเผาไหม้และในส่วนของการทำงานจะไม่มีการปล่อยควัน นอกจกนรบรคนผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าอีกด้วยและในกระบวนการพิจารณาคำขอที่ตั้งอยู่บนหลักการทางวิทยาศาสตร์นั้น องค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (FDA) ได้ตรวจสอบวารสารทางวิชาการต่างๆ ที่ได้รับการทบทวนโดยนักวิชาการในแวดวงเดียวกัน พบว่าไอละอองที่เกิดจากการให้ความร้อน ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท 'IQOS' มีจำนวนสารเคมีที่เป็นพิษน้อยกว่าและมีปริมาณต่ำกว่าในควันบุหรี่ที่เกิดจากการเผาไหม้ของบุหรี่ เช่น พบคาร์บอนมอนอกไซด์ในไอละอองที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท 'IQOS' เทียบเท่ากับที่มีอยู่ทั่วไปในสภาวะแวดล้อมปกติ และพบว่ามีปริมาณของแอมโคโนลินในไอคอส ต่ำกว่าปริมาณที่พบจากการเผาไหม้ของบุหรี่ถึง 89-95% และฟอร์มาลดีไฮด์ที่พบในไอละอองในผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท 'IQOS' ต่ำกว่าปริมาณที่พบจากการเผาไหม้ของบุหรี่ถึง 66-91% นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ยังให้ปริมาณนิโคตินเทียบเท่ากับบุหรี่ทั่วไป จึงเป็นไปได้ว่าผู้ใช้ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จะสามารถ

เลิกบุหรี่และใช้ IQOS เพียงอย่างเดียวได้อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเป็น “ผลิตภัณฑ์ยาสูบรูปแบบใหม่”⁸ ผู้ศึกษาจึงขอมุ่งเน้นที่จะศึกษาโดยไปที่ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ เป็นสำคัญ เนื่องจากมีความแตกต่างจากบุหรี่ซิการ์เรตเป็นอย่างมาก

ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มีกระบวนการทำงานที่ใช้พลังงานความร้อนในการทำปฏิกิริยา แต่ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทนี้จะเป็นการใช้พลังงานไฟฟ้าในการให้ความร้อนปฏิกิริยากับใบยาสูบ แทนที่จะเป็นการทำปฏิกิริยาน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า โดยใช้หลักการที่เรียกว่า Heat-Not-Burn หรือ HNB โดยตัวแท่งสูบจะใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้แกนกลางร้อนหรือที่เรียกว่าเป็นการอุ่นใบยาสูบให้ร้อนแทนการเผาไหม้ด้วยเปลวไฟ การอุ่นจะทำให้เกิดไอระเหยของสารนิโคตินจากใบยาสูบซึ่งไม่ใช้การสูบเอาควันเข้าไปในร่างกาย ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทนี้จะต้องใช้งานร่วมกับบุหรี่มวนสั้น (Heat Sticks) ซึ่งเป็นบุหรี่ที่มีลักษณะคล้ายบุหรี่ซิการ์เรตแบบมวนที่มีใบยาสูบเป็นส่วนประกอบที่มีขึ้นเพื่อใช้เฉพาะกับแท่งสูบบุหรี่ไฟฟ้าชนิดนี้เท่านั้น แม้จะมีลักษณะคล้ายบุหรี่ซิการ์เรตแบบมวนทั่วไปในท้องตลาดแต่ก็ไม่สามารถนำบุหรี่ซิการ์เรตทั่วไปในท้องตลาดมาใช้แทนหรือใช้กับผลิตภัณฑ์นี้ได้

การใช้งานผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS นั้นจะต้องทำการชาร์จแท่งสูบให้มีแบตเตอรี่ที่เต็ม เสียก่อน จากตัวเครื่องชาร์จ (Case) การชาร์จจะใช้เวลาครั้งละประมาณ 5 นาที แล้วจึงทำการใส่บุหรี่มวน สั้น ลงในแท่งสูบบุหรี่ไฟฟ้า (Holder) ต่อมาจึงทำการกดปุ่มให้อุปกรณ์ทำงาน โดยใช้พลังงานความร้อนไป ทำปฏิกิริยากับใบยาสูบ เมื่อมีสัญญาณไฟแจ้งเตือนแล้วจึงทำการสูบ โดยกลไกการทำงานจะไม่มีการปล่อย ควันนอกมวนรอบกวนผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่แท่งสูบจะสามารถทำงานได้ครั้งละไม่เกิน 6 นาทีต่อการ ชาร์จแท่งสูบหนึ่งครั้งและบุหรี่มวนสั้นจำนวนหนึ่งมวนจะสามารถสูบได้ประมาณ 14-16 ครั้ง โดยในปัจจุบันบุหรี่มวนสั้นได้มีการพัฒนาให้มีหลายกลิ่นและรสชาติให้เลือก อาทิ มินท์ องุ่น เมนทอล เป็นต้น

⁸ “องค์การอาหารและยาอเมริกันอนุญาตขายไอคอส (IQOS) ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบให้ความร้อนแต่ไม่เผาไหม้แล้ว,” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.thaithnetwork.com/th/current-situation/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway/>

⁹ Bia Maximum Muay Thai, “5 ข้อต้องรู้ก่อนซื้อ IQOS 2.4 และ IQOS 2.4 plus,” สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=YWYAax1ISk>.

2.1.2 ส่วนประกอบของอุปกรณ์ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS

รูปร่างของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS อาจมีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกันออกไปแต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จะอยู่ในรูปลักษณะใดจะมีส่วนประกอบของอุปกรณ์ที่เหมือนกัน ดังต่อไปนี้¹⁰

1) ส่วนแบตเตอรี่

ส่วนแบตเตอรี่ (Battery) จะเป็นส่วนที่ยาวที่สุดของอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้า โดยจะมีหลอดไฟแอลอีดี แสดงสถานะของการทำงานและแจ้งเตือนระดับแบตเตอรี่ โดยมีทั้งแบบอัตโนมัติและแบบตรวจสอบด้วยมือ ใน ส่วนแบตเตอรี่นั้นต้องมีการชาร์จสม่ำเสมอซึ่งขึ้นอยู่กับความถี่และระยะเวลาในการทำงาน โดยส่วนแบตเตอรี่จะเป็นส่วนที่ให้พลังงานแก่ส่วนตัวทำให้เกิดไอและความร้อน

2) ส่วนตัววนบุหรี่ (Heatstick)

Heatstick คือ ใ้สูบบุหรี่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้กับบุหรี่ไฟฟ้าระบบ Heat Not Burn โดยเฉพาะ (ห้ามใช้บุหรี่จริงเด็ดขาด) มีปริมาณนิโคตินลดลงจากบุหรี่มวนมากถึง 80% แต่รสชาติในการเสพก็ยังใกล้เคียงกับบุหรี่มวน ต่อให้ยาเส้นน้อยกว่าก็จริงแต่ Heatstick อัดแน่นกว่าบุหรี่มวน ให้ปริมาณนิโคตินอยู่ที่ 0.5 mg/stick ซึ่งหลักการทำงานของ IQOS ได้ให้ความร้อนอยู่ที่ 350 องศา ทำให้เกิดการอบแต่ไม่เผาไหม้และไอที่เกิดขึ้นเป็นตัวนำพานิโคตินในระดับ 0.5 mg เข้าสู่ร่างกายได้ดีกว่า และไม่มีควันไหม้ที่เป็นตัวการให้เกิดสารทาร์ สาเหตุของโรคมะเร็งอีกด้วย¹¹ เดิมที Heatstick นั้นผลิตจากยาสูบ แต่เนื่องด้วยความนิยมและเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วตอนนี้จึงมีการใช้ใบชาผลิตเป็น Heatstick ซึ่งก็ทำออกมาได้ดีไม่แพ้ยาสูบเลยทีเดียวเนื่องจากสมัยก่อน IQOS นั้นถูกผลิตโดย บริษัท Philip Morris International Inc. เป็นเจ้าแรกจึงทำให้ตัวเครื่อง IQOS มีราคาค่อนข้างสูงแต่เมื่อเวลาผ่านไปมีคนนิยมมากขึ้น จึงมีหลายบริษัทผลิต

บุหรี่ไฟฟ้าด้วยเทคโนโลยี Heat Not Burn ขึ้นมามากมาย ทั้งรูปทรงที่ทันสมัยและสวยงามกว่าแบตเตอรี่มีความจุมากกว่าสามารถสูบได้มากกว่า 20 มวน โดยไม่ต้องรอชาร์จได้เลยและยังสามารถปรับความร้อนได้

¹⁰ นิทัศน์ ศิริโชครัตน์, *อ้าวแล้ว เจริญรอกที่ 4*, น. 6.

¹¹ เปรียบเทียบปริมาณนิโคติน IQOS, “Pod Device และ บุหรี่,” สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2564, จาก

2.1.3 ผลกระทบมลพิษจากไอระเหยผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ต่อร่างกาย

เนื่องจากความตื่นตัวและความตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ตั้งแต่เริ่มแรกในต่างประเทศก็ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบทางสุขภาพจากผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS โดย การทดสอบผลกระทบระยะสั้นของผู้ใช้ โดยการสูบบนแบบตามใจผู้สูบ คือการทดสอบจะไม่มีกำหนดจำนวนการสูบบนเป็นเวลา 5 นาที ผลลัพธ์ที่ได้คือผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ไม่มีผลต่อสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญแต่ในขณะที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบนั้นระดับปริมาณของสาร นิโคตินในเลือดจะมีการเพิ่มขึ้น แต่ในงานศึกษาด้านพฤติกรรมพบว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS เป็นการนำพาสารนิโคตินเข้าสู่ร่างกายที่ช้ากว่า และอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า บุหรี่ซิการ์เรต¹²แต่ไม่สามารถคาดการณ์ผลใน ระยะยาวได้

จากกลไกการทำงานของอุปกรณ์ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS โดยการอาศัยความร้อน นั้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS มีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ยิการ์เรต เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่มีสารพิษในควันบุหรี่ที่เกิดจากการเผาไหม้ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดโรคหัวใจ โรคปอดและโรคมะเร็งในผู้สูบบุหรี่ ถึงแม้ว่าการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS จะมีการตรวจพบระดับสารเคมีที่เป็นพิษในผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าบางชนิดและพบสารก่อ มะเร็งหลายชนิด¹³ในปริมาณที่สามารถส่งผลเสียต่อร่างกายได้ หากมีการใช้งานบุหรี่ไฟฟ้าอย่างต่อเนื่องและทำให้เซลล์ของมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมและกลายเป็นเซลล์มะเร็งได้ นั้น แต่ความเสี่ยงที่มีนั้นก็ไม่ได้มีมากเทียบเท่ากับผู้สูบบุหรี่ซิการ์เรต โดยเมื่อปี พ.ศ.2556 วิทยาลัย แพทย์ (Royal College of Physicians : RCP) และ สาธารณสุขของประเทศอังกฤษ (Public Health England : PHE) ได้มีงานวิจัยและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่พบว่าโดยทั่วไปแล้วระดับสารเคมีที่เป็น พิษของบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าและปลอดภัยกว่าการสูบบุหรี่ซิการ์เรตถึงร้อยละ 95¹⁴และในปีพ.ศ.2561 สถาบันมะเร็งแห่งสหราชอาณาจักรพบว่า สารเคมีชนิดหนึ่งเรียกว่า NNAL ที่เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งปอด

¹² Bullen et al, "Effect of an electronic nicotine delivery device (e cigarette) on desire to smoke and withdrawal, user preferences and nicotine delivery: randomised cross-over trial," BMJ journals,

¹³ สุทัศน์ รุ่งเรืองหิรัญญา, "การแถลงข่าวเตือนภัยบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์เสี่ยงมะเร็ง," ณ แพทย์สมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, (28 เมษายน 2557).

¹⁴ Cancer research UK, "E-Cigarettes in Stop Smoking Services," Retrieved on 24 March 2017, from://www.cancerresearchuk.org/sites/default/files/e-cig_in_sss_0. pdf.

ของผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าลดลงถึงร้อยละ 97 เมื่อเทียบกับผู้สูบบุหรี่ซิการ์เรต¹⁵ ข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาวจากการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ก็หมดไปหลังจากที่มหาวิทยาลัยคอลเลจลอนดอน ได้ทำการวิจัยโดยการให้ผู้สูบบุหรี่ซิการ์เรต เปลี่ยนไปใช้บุหรี่ดังกล่าว แทนการสูบบุหรี่ซิการ์เรต เป็นเวลาต่อเนื่องนาน 6 เดือน¹⁶ และได้ทำการตรวจ ปัสสาวะและน้ำลายของผู้ทดลอง พบว่าสารก่อมะเร็งลดลงอย่างมาก อีกทั้งได้รับการรับรองจาก หัวหน้าทีมวิจัยว่าบุหรี่ดังกล่าวปลอดภัยกว่าบุหรี่ซิการ์เรต ที่มีการเผาไหม้และมีความเสี่ยงต่อสุขภาพต่ำ มากเมื่อมีการใช้ในระยะเวลา บุหรี่ดังกล่าวน่าจะมีโอกาสเป็นเครื่องมือทางสาธารณสุขที่ใช้ในการบำบัดผู้ติดยาสูบและบุหรี่ไฟฟ้า สามารถช่วยลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ได้ถึง 6 ล้านคนต่อปี เนื่องจากผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่โดยส่วนมากนั้นเสียชีวิตจากสารที่เกิดจากการเผาไหม้ ในขณะที่ ใบยาสูบนั้นถูกความร้อนเผา¹⁷ เช่นเดียวกับข้อมูลจากการศึกษาทางคลินิกแบบสุ่มที่พบว่า การใช้บุหรี่ดังกล่าวนั้น สามารถช่วยลดจำนวนผู้สูบบุหรี่ได้ และมีประสิทธิภาพในการช่วยเลิกสูบบุหรี่ได้ดี มีงานวิจัยจำนวนมากที่รองรับว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS มีแนวโน้มที่จะปลอดภัยต่อสุขภาพมากกว่าบุหรี่ซิการ์เรต และมีข้อเสนอว่าควรนำบุหรี่ดังกล่าวมาใช้เพื่อลดอันตราย อันเกิดจากบุหรี่ซิการ์เรตและเพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือผู้สูบบุหรี่ อีกทั้งสถาบันวิจัยมะเร็งมีผลการวิจัยว่า การใช้บุหรี่ดังกล่าวเพื่อเลิกสูบบุหรี่ โดยได้ผลถึงร้อยละ 60 แม้จะไม่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีผลช่วยเลิกบุหรี่ได้ดีกว่าการใช้ผลิตภัณฑ์ทดแทนนิโคติน อาทิ แผ่นแปะนิโคติน แต่ การเลิกสูบบุหรี่ที่ได้ผลสำเร็จที่ดีที่สุดคือ ควรได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญจะสามารถช่วยเลิกสูบบุหรี่ได้ผลถึงร้อยละ 225¹⁸ ต่อมาสาธารณสุขของสหราชอาณาจักร จึงได้มีการแนะนำให้ภาคสาธารณสุขส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ต้องการเลิกบุหรี่ หรือเพื่อใช้ทดแทน บุหรี่ซิการ์เรตสำหรับผู้ที่ยังไม่สามารถเลิกบุหรี่ได้

¹⁵ Cancer research UK, “New study comes the closest yet to proving that e-cigarettes aren’t as dangerous as smoking,” Retrieved on 19 June 2018, from <http://scienceblog.cancerresearchuk.org/2017/02/06/new-study-comes-the-closest-yet-to-proving-that-e-cigarettes-arent-as-dangerous-as-smoking/>.

¹⁶ สถานีข่าวโทรทัศน์TNN24, “วิจัยพบบุหรี่ไฟฟ้ามีสารก่อมะเร็งน้อยกว่าบุหรี่มวน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563, จาก http://www.tnnthailand.com/news_detail.php?id=129008&t=news.

¹⁷ Ed Velasco, “E-cigs to avoid 6-M deaths yearly-expert,” Retrieved on 6 April 2017, from <http://www.tribune.net.ph/business/e-cigs-to-avoid-6-m-deaths-yearlyexpert>.

¹⁸ Cancer research UK, p. 55.

การใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS เป็นทางเลือกที่ดีทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ที่ต้องการเลิกบุหรี่ โดยวารสารทางการแพทย์ของสหราชอาณาจักรได้นำเสนอข้อมูลผู้ป่วยที่ต้องการที่จะเลิกสูบบุหรี่ที่ได้เข้าพบแพทย์และได้ขอรับความคิดเห็นจากแพทย์ โดยผู้ป่วยเคยพยายามเลิกสูบบุหรี่มาก่อน แล้วหลายครั้งด้วยหลายวิธีการ แต่ก็ไม่สามารถเลิกได้ผู้ป่วยจะสามารถหยุดสูบบุหรี่ได้เพียง 2-3 สัปดาห์เท่านั้น โดยผู้ป่วยได้มีโรคประจำตัวเป็นโรคอ้วนและโรคความดันโลหิตสูงและในวัยเด็ก ผู้ป่วยเคยมีอาการชัก แพทย์ได้ให้ความเห็นว่าการใช้ยาช่วยเลิกบุหรี่สำหรับผู้ป่วยค่อนข้างมีจำกัด เนื่องจาก ผู้ป่วยเคยมีอาการชักซึ่งเป็นข้อห้ามใช้ของ

ยาบูโพรพ็อน (Bupropion) ซึ่งเป็นยาที่ใช้เพื่อลดอาการ ออยากบุหรี่¹⁹และนับว่าเป็นข้อควรระวังในการใช้ยาเวเรนิคลิน (Varenicline) ซึ่งเป็นยาอดบุหรี่ซึ่ง เหมาะกับผู้ที่มีอาการเสพติดสารนิโคตินอย่างรุนแรง การใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมและมีประโยชน์แก่ผู้ป่วย เพราะบุหรี่ไฟฟ้าจะปล่อยสารนิโคตินเข้าสู่ร่างกายผู้สูบ จึงช่วยลดความรู้สึกอยากสูบบุหรี่ และสามารถใช้ทดแทนพฤติกรรมในการสูบบุหรี่จริงได้ โดยการใช้นิโคตินดังกล่าวจะมีความปลอดภัยสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การสูบบุหรี่ซิการ์เรต โดยเป้าหมายในการรักษาของแพทย์คือการ ลดปริมาณการใช้นิโคตินไฟฟ้าลงไปเรื่อยๆจนกระทั่งจะมีการใช้นิโคตินไฟฟ้าต่อเมื่อผู้ป่วยมีอาการอยาก บุหรี่เป็นครั้งคราวเท่านั้น ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจใช้เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS จนผู้ป่วยสามารถเลิกใช้นิโคตินดังกล่าวได้²⁰ นอกจากนี้ได้มีการอ้างถึงสถิติจำนวนของผู้สูบบุหรี่ที่ไม่ได้ทำให้มี ผู้สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นภายหลังจากที่มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS อีกด้วย²¹

ผลกระทบมลพิษทางอากาศของควันบุหรี่

1) ผลกระทบมลพิษทางอากาศของควันบุหรี่มือสอง

ควันบุหรี่เป็นรูปแบบของการส่งผ่านพิษ ที่เป็นสารเคมีมายังผู้สูบบุหรี่มือสอง(Passive Smoking) หรือผู้สูบบุหรี่ทางอ้อม ซึ่งหมายถึงผู้ไม่สูบบุหรี่ ที่ต้องรับควันบุหรี่ จากผู้สูบบุหรี่ที่อยู่ใน

¹⁹ หนัชนก งามเกษม, “แนะนำวิธีเด็ดๆในการเลิกบุหรี่,” สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://www.facebook.com/Dr.Hataichanok/posts/577928062394478:0>.

²⁰ James S. Yej, “E-Cigarettes and Smoking Cessation,” The New England Journal of Medicine Retrieved on June 2, 2016, from <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMclde1602420>

²¹ พอใจ ยอดศิลป์, “ทิ้งทั่วโลก!! สาธารณสุขอังกฤษ สนับสนุนสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อการเลิก บุหรี่ 6 เดือนเห็นผล,” สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2560, จาก <http://www.thaijam.com/ 11086>.

บริเวณเดียวกัน²²ซึ่งในการสูบบุหรี่แต่ละครั้งจะมีควันบุหรี่ที่ถูกปล่อยออกมาใน สิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ที่เรียกรวมกันว่าควันบุหรี่มือสอง (Second Hand Smoke : SHS) หรืออาจ เรียกว่าควันบุหรี่จากสภาพแวดล้อม (Environmental Tobacco Smoke : ETS)

ควันบุหรี่มือสอง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท²³ได้แก่ ควันจากส่วน ควันหลัก (Main Stream Smoke : MS) หรือที่เรียกว่าควันบุหรี่ในมวน คือ ควันที่ผู้ที่สูบบุหรี่นั้นจะ สูบกลืนเพียงบางส่วน ของควันบุหรี่เข้าไปในร่างกายของผู้สูบบุหรี่เองแล้วพ่นออกมา และควันสาย ข้างเคียง (Side Stream Smoke : SS) หรือที่เรียกว่าควันบุหรี่นอกมวน คือ ควันบุหรี่ที่ลอยอยู่ในอากาศ ขณะที่ไม่มี การสูบซึ่งจะไม่ผ่านการกรอง โดยควันเหล่านี้เองที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ซึ่งไม่ได้สูบบุหรี่แต่มีความจำเป็นต้องได้รับควันบุหรี่เข้าไปในร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ควันของบุหรี่มีผลกระทบต่อสุขภาพทำให้ร่างกายมีอาการผิดปกติที่เกิดจากควันบุหรี่

ควันบุหรี่มีคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีเป็นอนุภาคขนาดเล็กกว่า 1 ไมครอนและ อาจจะมีขนาดเล็กถึง 0.1 ไมครอน อนุภาคยังมีขนาดเล็กเท่าไหรก็ยังสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ ลึกและง่ายมากขึ้น²⁴เนื่องจากด้วยความที่อนุภาคในควันบุหรี่มีขนาดเล็ก จึงมีมวลน้อยมากจนแรงดึงดูดของโลกที่กระทำต่ออนุภาคควันบุหรี่ หรือที่เรียกว่าน้ำหนักมีขนาดของแรงน้อยมากและน้อยกว่าแรงพุงที่อนุภาคในควันบุหรี่ถูกกระทำเนื่องจากการเคลื่อนที่ของกระแสอากาศ จึงทำให้ควันบุหรี่สามารถฟุ้งกระจายลอยอยู่ในอากาศได้ โดย ไม่ตกลงสู่พื้นเหมือนฝุ่นผงขนาดใหญ่ โดยปกติภายในห้องที่คนเราอยู่ จะมีฝุ่นหรืออนุภาคขนาดเล็กแขวนลอยในอากาศเฉลี่ย 10 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์ เมตร แต่ถ้าภายในห้องมีการสูบบุหรี่ปริมาณฝุ่นจะเพิ่มขึ้นจนอาจสูงถึง 45 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร²⁵

อนุภาคในควันบุหรี่ซิกาเรตประกอบด้วยธาตุคาร์บอนเป็นองค์ประกอบหลักองค์ประกอบ ในส่วนที่เป็นก๊าซและสารอินทรีย์ ได้แก่ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ ไนโตรเจน

²² มณฑา เก่งการพานิช, ลักขณา เต็มศิริกุลชัย, และธราดล เก่งการพานิช, สถานการณ์การ ดำเนินงานและความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2548).

²³ ททา บัณฑิตานุกูล, “Smoking cessation: Emerging Role of Community Pharmacist,” ในรายงานการ ประชุมวิชาการและประชุมใหญ่สามัญ, จัดโดยสมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล (ประเทศไทย), (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2563), น.1.

²⁴ สุขสันต์ เสดานนท์, “ตีแผ่ความจริง บุหรี่ไฟฟ้า อันตรายอย่างไร?,” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2561, จาก <http://www.smartonline.in.th/post/detail/225/>

²⁵ แสวง เกิดประทุม, “ควันบุหรี่,” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560, จาก <http://www.tistr.or.th/ed/?p=602>.

ออกไซด์ ซึ่งเป็นก๊าซที่เกิดจากการเผาไหม้นอกจากนี้ยังมีสารอินทรีย์ระเหย ได้แก่ สาร นิโคติน สารอะซิโตน สารเบนซีน สารฟีนอล สารโทลูอิน สารฟอร์มัลดีไฮด์ สารเบนโซโพรีน และนอกจากนี้ยังมีสารเคมีอื่นๆ มากกว่า 4,000 ชนิด ทั้งนี้สัดส่วนขององค์ประกอบบางชนิดของควันบุหรี่ในควันที่ออกมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นมีปริมาณที่มากกว่าควันบุหรี่ที่ผ่านเข้าไปสู่อวัยวะของผู้ที่สูบบุหรี่ โดยควันของบุหรี่ซิการ์เรต ที่ลอยอยู่ในอากาศมีสารของน้ำมันดินและสารนิโคติน ซึ่งเป็นสารอันตรายต่อสุขภาพของผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่มากกว่าผู้ที่สูบบุหรี่ถึง 2 เท่า ผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่จะได้รับสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง 60 ชนิดมากกว่าถึง 3 เท่าของควันที่ผู้สูบบุหรี่ได้รับ และได้รับก๊าซ คาร์บอนมอนอกไซด์ซึ่งจับกับเลือดแทนก๊าซออกซิเจน 5 เท่าของควันที่ผู้สูบบุหรี่ได้รับ และได้รับก๊าซ คาร์บอนมอนอกไซด์ซึ่งจับกับเลือดแทนก๊าซออกซิเจน 5 เท่า ของควันที่ผู้สูบบุหรี่ได้รับ และมีก๊าซแอมโมเนียมากถึง 50 เท่าของควันที่ แอมโมเนียมากถึง 50 เท่าของควันที่ผู้สูบบุหรี่สูดเข้าไปทำให้ผู้ป่วยที่

เป็นโรคหืดมีอาการกำเริบรุนแรงยิ่งขึ้น²⁶อีกทั้งควันของบุหรี่ยังมีสารกลุ่มเบนซีน ซึ่งเป็นสารพิษ²⁷โดยไม่มีระดับที่ปลอดภัยของควันบุหรี่มือสองที่จะไม่เกิดอันตรายต่อสุขภาพ²⁹ แม้จะมีการได้รับเข้าไปในปริมาณเพียงเล็กน้อยก็ตาม ไอระเหยของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS แม้จะมีอนุภาคระดับที่เล็กกว่า 2.5 ไมครอน อาจไม่ได้ปลอดภัยทั้งหมด แต่ระดับไมครอนสารเคมีหรือสารพิษส่วนใหญ่ที่เกิดจากการตกค้างจากการสูบบุหรี่ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS อยู่ในระดับที่น้อยกว่าการสูบบุหรี่ซิการ์เรต ถึงประมาณร้อยละ 95 และ 77 และผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มีการปล่อยสารนิโคตินไปในอากาศแวดล้อมในปริมาณเล็กน้อยที่แทบจะไม่มีผลถึงความเสี่ยงด้านสุขภาพต่อคนที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้า ความเข้มข้นของนิโคตินในอากาศปล่อยออกมาจากบุหรี่ไฟฟ้ามีค่าตั้งแต่ 0.82 ถึง 6.23 ไมโครกรัมต่อตารางเมตร ความเข้มข้นเฉลี่ยของสารนิโคตินในอากาศที่เกิดจากการสูบบุหรี่ซิการ์เรตสูงกว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ถึง 10 เท่า²⁸

²⁶ สนอง อุบล, อันตรายของบุหรี่และวิธเลิก, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มูลนิธิธรรมสันติ, 2530), น. 6.

²⁷ ปัญญารัตน์ มีผล, “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555), น. 22.

²⁸ มูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการสูบบุหรี่, ควันบุหรี่มือสอง, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดรักษ์พิมพ์, 2553), น. 32.

ศูนย์วิจัยการเสพติดของมหาวิทยาลัยวิกตอเรียได้เปิดเผยว่า ไอระเหยจากผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มีการปล่อยมลพิษเพียง 18 ใน 79 สารพิษที่พบในควันบุหรี่ซิการ์เรต²⁹ไม่มีการปล่อยน้ำมันดินและคาร์บอนมอนอกไซด์ ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคมะเร็งและโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจรวมถึงสารก่อมะเร็งบางชนิดลดลงเป็นอย่างมากและสารที่ถูกทดสอบเกือบทั้งหมดลดลงหรือแทบไม่พบในบุหรี่ไฟฟ้าเมื่อเปรียบเทียบกับบุหรี่ซิการ์เรต

งานวิจัยของหมอนักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านหัวใจจากมหาวิทยาลัยเพตรา ประเทศกรีซ พบว่า ในอากาศโดยทั่วไปที่ใช้หายใจยังมีการสัมผัสสารเบนซิน จากทุกสภาพอากาศเป็นประจำแต่แทบไม่พบการก่อตัวของสารเบนซินจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ในระดับการทำงานตามปกติของบุหรี่ไฟฟ้า การที่จะ

สัมผัสกับสารเบนซินในระดับเช่นเดียวกับที่การสูดอากาศแวดล้อมได้นั้น จะต้องมีการใช้น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าปริมาณมากถึง 105 มิลลิลิตรต่อวัน³⁰ อีกทั้งไอระเหยจากผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จะอยู่ในอากาศ ไม่ถึง 30 วินาที แต่ควันของบุหรี่ซิการ์เรตจะอยู่ในอากาศ 18 ถึง 20 นาที ซึ่งการใช้บุหรี่ไฟฟ้าจะสามารถช่วยลดเวลาในการสัมผัสสารพิษลงได้³¹ และบุหรี่ซิการ์เรตมีการเผาไหม้ตลอดเวลาเมื่อมีการเริ่มจูดบุหรี่ซิการ์เรต โดยจะมีการปล่อยสารพิษจากบุหรี่ออกมาในรูปแบบควันตลอดการเผาไหม้แม้ในขณะที่ผู้สูบบุหรี่ไม่ได้ทำการสูบบุหรี่ โดยบุหรี่ซิการ์เรตหนึ่งมวนปล่อยสารพิษเป็นเวลา 11 นาที 1 ซอง ปล่อยสารพิษเป็นเวลา 3.7 ชั่วโมง 1 คอตตอน ปล่อยสารพิษเป็นเวลา 37 ชั่วโมง แต่บุหรี่ไฟฟ้าจะสามารถมีไอระเหยออกมาได้ต่อเมื่อมีการกดปุ่มให้อุปกรณ์ทำงานเท่านั้น ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จึงไม่รบกวนผู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงมากอย่างบุหรี่ซิการ์เรต อีกทั้งบุรียังกล่าวไม่มีการปล่อยสารพิษที่เกิดจากการเผาไหม้และไม่พบอนุภาคของสารต่างๆจากบุหรี่ในระดับที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพตามมาตรฐาน ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน

²⁹ Czogala J et al, “posure to vapors from electronic cigarettes,” 16(6) Nicotine Tob Res, pp. 655–662 (June 2014).

³⁰ University of Victoria, “Clearing the air around e-cigarettes,” Retrieved on March 24, 2017, from <https://www.uvic.ca/news/topics/2017+e-cigarettes-carbc-mac-donald-stockwell+media-release>

³¹ Konstantinos Farsalinos, “Benzene formation in e-cigarettes,” Journal PLoS One, (March 09, 2017). Retrieved on March 20, 2017, from <http://ecigarette-research.org/research/index.php/whats-new/2017/252-benz>

2.2 ทฤษฎีและหลักกฎหมาย

ในการศึกษาวิเคราะห์หลักกฎหมาย ผู้ศึกษาได้นำหลักการและทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

2.2.1 หลักการทฤษฎีการพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS มีหลากหลายแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความจำเป็นของคนยุคปัจจุบันโดยไม่ลดขีดความสามารถในการตอบสนองความจำเป็นของคนยุคต่อไป การพัฒนาจะต้องถูกจำกัดโดยความสามารถทางเทคโนโลยีและองค์กรทางสังคมและขีดความสามารถของชีวมณฑล ในการดูดซับผลกระทบของกิจกรรมต่างๆของมนุษย์การพัฒนาต้องสามารถตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนต้องมียุทธศาสตร์ชีวิตที่ดีขึ้นให้สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และการพัฒนานี้ต้องเปิดโอกาสให้แกทุกคนในการหวังที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้นให้เป็นจริงได้เพื่อให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในสังคมอย่างยุติธรรมพลเมืองทุกคนของประเทศจะต้องมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและทัดเทียมกันในระดับประเทศ

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักวิชาการ นักวิชาการหลายท่านพยายามอธิบายความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ชัดเจนยิ่งขึ้นที่สำคัญคือ แนวคิดของพระธรรมปิฎก³²ได้อธิบายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือทำให้เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ (Balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่งคือ การทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ” นั่นก็คือ การกำหนดแนวทางการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านมนุษย์โดยให้คุณค่าทางวัฒนธรรมรวมอยู่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น ตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก จึงสามารถสรุปได้ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็น การพัฒนาที่ครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้านและทุกมิติ กล่าวคือ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตใจ วัฒนธรรม ฯลฯ โดยมีคนเป็นศูนย์กลางหรือ เป้าหมาย ของการพัฒนา เพื่อให้คนอยู่ดี กินดีและมีความสุข ทั้งคนในรุ่นนี้และรุ่นต่อ ๆ ไป” นอกจากนี้ในการจัดทำข้อเสนอของประเทศไทย

³² University of Victoria, op. cit., p. 80.

ในการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน³³ ณ นคร โจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อเดือนกันยายน 2545 คณะอนุกรรมการกำกับการอนุวัติตาม แผนปฏิบัติการ 21 และการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีหน้าที่เป็นคณะกรรมการเตรียมการประชุมสุดยอดฯ ของประเทศได้ร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยจัดระดมความคิดเห็นจากภาคีต่าง ๆ ได้ข้อยุติด้านคำนิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย เป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุลบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเองและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม”

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้อีกหลายความหมาย ดังนี้ การพัฒนาแบบ ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบัน โดยสามารถรองรับ ความ ต้องการหรือความจำเป็นที่จะเกิดแก่ชนรุ่นหลัง ๆ ด้วยทั้งนี้ มาตรฐานการครองชีพที่เลว ชิดความ จำเป็นขั้นพื้นฐานต่ำสุดจะ ยั่งยืนต่อเมื่อมาตรฐานการบริโภคในทุกหนทุกแห่งคำนึงถึงความ ยั่งยืนในระยะยาว (Long-term Sustainability) รวมถึงครอบคลุมมาตรการการรักษามรดกทางทรัพยากร ที่จะตกกับคนรุ่นหลัง โดยอย่างน้อยให้มากที่สุด พอกับชนรุ่น ปัจจุบันที่ได้รับมาและเป็นการพัฒนาที่ กระจาย ประโยชน์ของความก้าวหน้าเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึงตลอดจนเป็นการพัฒนาที่ปกป้อง สิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลกโดยรวมเพื่อชนรุ่นหลังและเป็นการพัฒนาที่ทำให้ คุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างแท้จริง³⁴

การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะยาวและมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งความ ร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างผู้เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย³⁵ การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ รูปแบบการพัฒนา ที่คอยตอบสนองความต้องการของมนุษย์ใน ปัจจุบันโดยไม่มีข้ออ่อนปรนใด ๆ กับความต้องการที่ จำเป็นที่คอยตอบสนองความต้องการของ มนุษย์ในอนาคตด้วย

³³ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมล คีมทอง, 2539).

³⁴ ชลลดา อิงศรีสว่าง, “ที่มาของกรพัฒนาอย่างยั่งยืน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2563, จาก <https://exac.exim.go.th/detail>

³⁵ เกื้อ วงศ์บุญสิน, ประชากรกับการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), น. 71-72.

2.2.2 หลักการตีความกฎหมาย

การตีความกฎหมาย³⁶ หมายถึง การค้นหาหรืออธิบายความหมาย ของถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบทกฎหมาย โดยอาศัยการใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยา และสามัญสำนึกให้มีความหมายที่ชัดเจนขึ้น เพื่อที่จะนำกฎหมายนั้น ไปใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

ดังนั้นการตีความกฎหมายจะพึงกระทำต่อเมื่อมีข้อสงสัย ในความหมายของกฎหมายเกิดขึ้น ถ้ากฎหมายชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่ต้องตีความ แม้ว่าผู้ใช้กฎหมายจะรู้สึกว่าการนำกฎหมายไปใช้บังคับกับคดีเรื่องนั้น ๆ จะไม่ยุติธรรมก็ตาม แต่กฎหมายต้องมีความแน่นอนเมื่อบัญญัติไปแล้วก็ต้องยุติการตีความกฎหมายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบังคับใช้กฎหมาย เพราะหากมีการตีความที่ไม่ถูกต้องตามความมุ่งหมายหรือตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ก็อาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายนั้นเกิดผลในทางที่ตรงกันข้ามได้ เช่น ในกรณีที่มีการฟ้องร้องคดีความกันคดีที่ควรจะชนะ กลับต้องแพ้หรือคดีที่ควรจะแพ้อกลับกลายเป็นชนะ หรือแม้แต่ในกรณีที่ผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมายแต่เข้าใจว่า ตนมีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้และใช้อำนาจนั้น จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นหรือในบางครั้งก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น กฎหมายก็จะกลายเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองเสียเอง

สาเหตุที่ต้องมีการตีความกฎหมายก็เนื่องมาจากบทบัญญัติของกฎหมาย นั้นประกอบขึ้นมาจากถ้อยคำที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารของบุคคล โดยถ้อยคำ ที่ประกอบกันเป็นบทบัญญัติของกฎหมายนั้น มักจะมีข้อจำกัดในตัวเองในบางกรณี ถ้อยคำบางคำอาจมีความหมายได้หลายนัย หรือบางถ้อยคำอาจมีความหมายเปลี่ยนไปตามบริบทและบางถ้อยคำอาจมีทั้งความหมายธรรมดาและความหมายเฉพาะ ยิ่งไปกว่านั้น กฎหมายที่บัญญัติขึ้นส่วนใหญ่มักจะบัญญัติด้วยถ้อยคำที่มีความหมายอย่างกว้าง เพื่อให้มีผลบังคับเป็นการทั่วไปและไม่จำเป็นต้องแก้ไข เพิ่มเติมบ่อยครั้ง หรือในบางกรณีผู้บัญญัติกฎหมายก็ใช้ถ้อยคำที่ไม่อาจสื่อ ความหมายตามที่ต้องการ ได้อย่างชัดเจน ทำให้ตัวบทกฎหมายคลุมเครือและมีข้อสงสัยว่าจะใช้กฎหมายดังกล่าวบังคับแก่กรณีใดบ้างและบางกรณีถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบทกฎหมายก็อาจเกิดความผิดพลาดและ

³⁶ ไพฑูรย์ พงศบุตร, “หลักการพัฒนายั่งยืน (Sustainable development),” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม

แตกต่างจากความประสงค์ของผู้บัญญัติกฎหมาย ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการตีความกฎหมาย เพื่อเป็นเครื่องมือ ช่วยค้นหาความหมายที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรมของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงทั้งตัวบทกฎหมาย และเจตนารมณ์ของกฎหมายประกอบกัน

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการตีความกฎหมายแพ่ง

หลักการตีความกฎหมายแพ่ง โดยทั่วไปแล้วจะตีความตามตัวอักษร ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายนั้นชัดเจนแล้ว แต่ถ้ากฎหมายนั้นเคลือบคลุม ไม่ชัดเจนก็ต้องตีความตามความมุ่งหมาย หรือตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยอาศัยหลักความเป็นธรรมที่สอดคล้องกับความรู้สึกของคนทั่วไป และถ้าเป็น บทบัญญัติอันเด็ดขาดหรือที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการจำกัดตัดสิทธิของบุคคลย่อมต้องตีความโดยเคร่งครัด

ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายมีความหมายชัดเจนแน่นอนอยู่แล้ว ก็ไม่ต้องตีความกฎหมายนั้น การตีความกฎหมายจะเกิดขึ้นก็เฉพาะในกรณีที่ บทบัญญัติของกฎหมายนั้นมีความเคลือบคลุมสงสัยโดยไม่จำกัดเฉพาะในกรณี ถ้อยคำในกฎหมายที่ไม่ชัดเจนเท่านั้น แม้ในกรณีที่ถ้อยคำในกฎหมายชัดเจนดีอยู่แล้วก็อาจจะต้องมีการตีความได้ เพราะในความเป็นจริงแล้วถ้อยคำแต่ละถ้อยคำที่ประกอบเป็นข้อความนั้น

ไม่มีความหมายที่ชัดเจนในตัวเอง หากแต่ความหมายจะชัดเจนขึ้นก็ต่อเมื่อได้อ่านรวมกับถ้อยคำอื่นที่เป็นบริบทหรือข้อความแวดล้อมประกอบเข้าเป็นข้อความของเรื่องนั้น ๆ กล่าวคือ ต้องพิจารณาถึงถ้อยคำตัวอักษร ที่ชัดเจนนั้นประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายพร้อมกันไป เพื่อให้ได้ความหมาย ที่ชัดเจนหรือเหตุผลที่แท้จริงของกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 บัญญัติว่า “กฎหมายนั้น ต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมาย ตามตัวอักษร หรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ

เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดีนั้น ตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดี อาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งและถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นก็ไม่มีความช่วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป” จากบทบัญญัติดังกล่าวสามารถแยก

พิจารณาการตีความกฎหมายแพ่งได้เป็นสองกรณีคือการตีความตามตัวอักษร และการตีความตามเจตนารมณ์³⁷

การตีความตามตัวอักษร

การตีความตามตัวอักษรเป็นการตีความเกี่ยวกับภาษา ถ้อยคำ ตัวอักษรและไวยากรณ์จะต้องเริ่มต้นที่การค้นหาคำนิยามหรือความหมายของถ้อยคำ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายก่อน และคำนิยามนั้นจะต้องมาจาก คำนิยามในกฎหมายฉบับนั้น หรือมาจากกฎหมายอื่นที่กฎหมายนั้นอ้างถึง ความหมายของถ้อยคำตามตัวอักษร จึงมีความสำคัญที่สุด เพราะถ้าไม่รู้ว่าความหมายที่ถูกต้องแท้จริงของถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนั้นแล้วก็ไม่อาจทราบความหมายของข้อความนั้น ๆ ได้และไม่อาจทราบถึงความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ และไม่สามารถตีความกฎหมายได้อย่างถูกต้อง เพราะการแสดงออกถึงความมุ่งหมายนั้นย่อมต้องแสดงออกมาในรูปของตัวอักษรหรือตัวหนังสือให้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับทราบด้วยและเป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

ดังนั้น การตีความตามตัวอักษรนั้นจึงเป็นการพิจารณาความหมายของกฎหมายจากตัวบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 3 กรณีคือ

(1) ในกรณีที่กฎหมายนั้นใช้ความหมายธรรมดา ก็ต้องเข้าใจว่ามีความหมายที่เข้าใจอยู่ตามธรรมดา ของถ้อยคำนั้น ๆ เป็นกรณีที่ถ้อยคำมีความหมายเป็นไปตามที่สามัญชนทั่วไปเข้าใจกัน ซึ่งสามารถหาความหมายโดยยึดถือความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมเป็นหลัก

(2) กรณีที่บทกฎหมายใช้ภาษาเทคนิคหรือ ภาษาทางวิชาการก็ต้องเข้าใจความหมายตามที่เข้าใจกัน ในทางเทคนิค หรือ ทางวิชาการนั้น ๆ

(3) กรณีที่บทกฎหมายประสงค์ให้ถ้อยคำบางคำมีความหมาย เป็นพิเศษไปกว่าที่เข้าใจกัน อยู่ในภาษาธรรมดา หรือภาษาเทคนิค หรือ ภาษาทางวิชาการ ที่เรียกกันว่า “ศัพท์กฎหมาย” ซึ่งศัพท์กฎหมายนั้นจะต้องมีการกำหนดบทวิเคราะห์ศัพท์หรือนิยามไว้ให้เป็นที่เข้าใจกันทั่วไป เช่น คำว่า “กระทำ” ตามที่เข้าใจกันในภาษาธรรมดาเข้าใจว่าต้องมีการเคลื่อนไหวร่างกาย แต่ประมวลกฎหมายอาญาไม่ประสงค์จะให้ความหมายอย่างภาษาธรรมดา จึงได้บัญญัติบทวิเคราะห์ศัพท์หรือบทนิยามไว้ในมาตรา 59 วรรคท้ายว่า “การกระทำให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสำหรับประมวลกฎหมาย อาญาแล้ว คำ

³⁷ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 14 (กรุงเทพมหานคร: ประกายพริก.. 2548), น. 133-134.

ว่า “กระทำ” มีความหมายกว้างกว่าที่เข้าใจกันตามภาษาธรรมดา คือ นอกจากจะเข้าใจตามที่คนธรรมดาสามัญเข้าใจแล้วว่าหมายถึงการเคลื่อนไหว ร่างกายแล้ว ยังรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

การตีความตามเจตนารมณ์

การตีความตามเจตนารมณ์เป็นการค้นหาความหมายของถ้อยคำในบทกฎหมายจากเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้น ๆ ซึ่งเจตนารมณ์ ของกฎหมายแต่ละฉบับไม่เหมือนกัน เช่น เจตนารมณ์ของกฎหมายอาญามุ่งที่จะควบคุมการกระทำผิดและลงโทษผู้กระทำผิด ในขณะที่กฎหมายแพ่งมุ่งที่จะให้มีการเยียวยาหรือชดใช้ความเสียหายแก่ผู้เสียหาย การตีความตามเจตนารมณ์จึงมีความสำคัญมากเพราะกฎหมายต่าง ๆ มีความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ไม่เหมือนกัน เช่น ประมวลกฎหมายอาญามีความมุ่งหมายจะกำหนดความผิดและโทษจึงถือว่าความชั่วของบุคคลเป็นข้อสำคัญ แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มุ่งหมายที่จะให้ชดใช้ค่าเสียหายซึ่งเป็นการชดใช้เป็นตัวเงิน หรือแม้แต่เรื่องการทำโดยประมาท กฎหมายอาญาจะพิจารณาจากการกระทำว่าการกระทำใดจะเป็นการประมาทหรือไม่ จึงพิจารณาจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคล ในลักษณะและฐานะอย่างเดียวกับผู้กระทำว่าสามารถใช้ความระมัดระวังได้หรือไม่ แต่การประมาทเดินเลื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งฯ นั้นพิจารณาจากความ ระมัดระวังของวิญญูชน คือ คนที่มีความรอบคอบปานกลางเป็นประมาท

ดังนั้น กฎหมายต้องมีลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ต้องมีความชัดเจนแน่นอน ซึ่งความชัดเจนแน่นอนนี้จะนำไปสู่ความเชื่อถือของประชาชนในประเทศที่อยู่ในบังคับของกฎหมายคือประเทศที่ปกครองโดย “หลักนิติรัฐ” และหากประชาชน ให้ความเชื่อถือก็ย่อมส่งผลสะท้อนถึงหลักกฎหมายในฐานะที่เป็นบรรทัดฐาน ทางสังคมให้มีความมั่นคงและหนักแน่นยิ่งขึ้น ฉะนั้นการตีความกฎหมายจึงมีส่วนที่ช่วยในการแก้ไขปัญหาคได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้นก็คือ ตัวศาลผู้รับผิดชอบในการตีความกฎหมายจำเป็นที่จะต้องตีความกฎหมายให้เข้าใจ โดยต้องแท้และพิเคราะห์ข้อเท็จจริงอย่างรอบครอบและเป็นกลาง

2.2.3 หลักกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Law) คือ กฎหมายที่ให้ ความคุ้มครองแก่ประโยชน์ของผู้บริโภค กฎหมายใดๆ ที่มีส่วนคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้

ประกอบธุรกิจถือเป็นกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคทั้งสิ้น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีหลายเรื่องหลายฉบับมิใช่กฎหมายฉบับเดียว³⁸

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจะศึกษาตั้งแต่หลักทฤษฎีเดิมที่เกิดขึ้นมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ทฤษฎีความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตจำนง (Autonomy of will) ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบในทางละเมิด และทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์ในบทที่ 4 ต่อไปว่าในระบบเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ควรนำหลักทฤษฎีใดมาปรับใช้จึงจะเหมาะสมที่สุดและทำให้การพิจารณาคีระหว่างผู้บริโภค กับผู้ประกอบการเกิดความเท่าเทียมกัน

1) ทฤษฎีความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตจำนง (Autonomy of will)

ทฤษฎี ความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตจำนง (Autonomy of will) เป็นหลักกฎหมายที่อาศัยความเป็นเหตุเป็นผลทางนิติปรัชญา ว่าด้วยนิติสัมพันธ์ทางหนี้ซึ่งอยู่บนรากฐาน ของเจตนาของบุคคล เจตนาเป็นแหล่งกำเนิดและเป็นมาตรการของเจตนาของบุคคล เจตนาเป็น แหล่งกำเนิดและเป็นมาตรการของสิทธิ การที่กล่าวว่า เจตนา มีความศักดิ์สิทธิ์นี้ไม่ได้หมายความว่า เจตนา ความเป็นอิสระที่จะก่อให้เกิดสิทธิและ

หน้าที่ต่าง ๆ ตามที่เจตนาต้องการเท่านั้น แต่เป็นหลักที่ให้ความสำคัญแก่เจตนาถึงขนาดกล่าวไว้ว่า “ที่ไหน ไม่มีเจตนา ที่นั่นก็ไม่มีสิทธิ ด้วย” เกิดจากหลักปรัชญากฎหมายเรื่อง ปัจเจกชนนิยม (Individualism) และหลัก เศรษฐศาสตร์เสรีนิยม เรื่อง เสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) ซึ่งจะสามารถอธิบายเป็นเหตุผลของทฤษฎีกฎหมายดังกล่าวได้คือ

2) หลักปัจเจกชนนิยม (Individualism)

ปรัชญากฎหมายดังกล่าวถือว่า เจตนา มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นหลักพื้นฐานของเสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์ หรือวิถีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปรัชญาในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นผลจากความคิดทางการเมืองที่ต้องการยืนยันหลักปัจเจกชนนิยมต่อสู้กับรัฐ โดยยืนยัน หลักที่ว่ารัฐจะต้องรับรู้สิทธิส่วนบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ รัฐจะต้องรับรองเสรีภาพ ส่วนบุคคลซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่ตามธรรมชาติ รัฐจะต้องไม่ทำลายสิทธิพื้นฐานของบุคคล บุคคลทุกคนมีเสรีภาพ เว้นแต่ในบางเรื่องที่เป็นกรณีอันสมควรจึงจะมีข้อจำกัดเสรีภาพได้ นอกจากนั้นแล้ว เสรีภาพของบุคคลจะถูกจำกัดลงได้ก็ด้วยความสมัครใจของบุคคลเองเท่านั้น ดังนั้น เจตนาของบุคคลจึงมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นอิสระ

³⁸ หยุด แสงอุทัย, *เพ็ญอ้วง*, น. 138.

3) หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract)

ทฤษฎีนี้วางหลักไว้ว่า เสรีภาพของเอกชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งฉะนั้น ความเป็นอิสระของเอกชนจะถูกจำกัดได้ก็ด้วยความสมัครใจของตนเองเท่านั้น เสรีภาพของเอกชนในการทำสัญญาจึงเป็นป่อเกิดแห่งความยุติธรรม แนวความคิดของทฤษฎีนี้ ปรากฏอยู่ในมาตรา 1134 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส หรือที่นิยมเรียกกันว่า ประมวลกฎหมาย โปเลียนของฝรั่งเศส (Code Napoleon) ที่ว่า “ความตกลงที่สร้างขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมมีผลใช้บังคับแก่ผู้ที่ทำความตกลงนั้น” หลักเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 มีระบบเศรษฐกิจการค้าแบบเสรี (Laissez-Faire) คือ หลักที่ว่าบุคคลทุกคนจะต้องมีเสรีภาพ เว้นแต่ในบางกรณีที่เป็นการสมควรที่จะวางข้อจำกัดเสรีภาพลง กฎเกณฑ์ที่ดีที่สุดที่สังคมควรที่จะวางข้อจำกัดเสรีภาพกฎเกณฑ์ที่ดีที่สุดที่สังคมควรจะมีนั้น คือ กฎเกณฑ์ที่คู่สัญญามีความเท่าเทียมกัน เป็นผู้ตกลง กันเอง โดยถือว่ากฎเกณฑ์ที่ตกลงกันได้นั้น เป็นกฎหมายอันหนึ่งที่เกิดจากเจตนาที่ให้ใช้บังคับ แก่กรณีของตนโดยเฉพาะ

จากหลักทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นว่า เหมาะสำหรับการทำนิติกรรมทางแพ่งของเอกชน โดยทั่วไป ที่มีสังคมที่ไม่สลับซับซ้อนมากนัก แต่ถ้าหากเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในปัจจุบันแล้ว โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจแล้ว หากจะนำหลักทฤษฎีข้างต้นมาปรับใช้คงจะไม่ เหมาะสมอีกต่อไป เนื่องจากหลักกฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรมหรือสัญญาที่ใช้บังคับอยู่มีพื้นฐานมาจาก เสรีภาพของบุคคล ตามหลักของความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนารัฐจะไม่เข้าแทรกแซงแม้ว่าคู่สัญญา ฝ่ายหนึ่งได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่จะเป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้ซึ่งมีอำนาจ ต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือโอกาสอาศัยหลักดังกล่าว เาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจต่อรอง ทางเศรษฐกิจด้อยกว่าอย่างมาก ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่สงบสุขในสังคม สมควรที่รัฐจะ กำหนดกรอบของการใช้หลักความศักดิ์สิทธิ์ ของการแสดงเจตนาและเสรีภาพของบุคคล เพื่อแก้ไข ความไม่ เป็นธรรมและความไม่สงบสุขในสังคม ดังกล่าว แนวคิดนี้ไม่นำหลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) มาใช้โดยอาศัยข้อยกเว้นให้กระทำได้ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 50 วรรคสอง ความว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน การจัดระเบียบ การ

ประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือ สิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจัดความ ไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

ดังหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้เองก็ทำให้เกิดพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ขึ้น

ดังนั้น แนวคิดของการคุ้มครองผู้บริโภคจึงก่อให้เกิดการปฏิเสธทฤษฎีเสรีภาพในการทำสัญญา และหลักความรับผิดชอบคู่สัญญาโดยสิ้นเชิง การกำหนดกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจึงออกมาในรูปของการขยายความรับผิดชอบของผู้ขายไปสู่บุคคลอื่น ๆ ที่มีผู้ใช้ซื้อ³⁹อาจเป็นบุคคลในครอบครัวซึ่งมิใช่ผู้ซื้อหรือคู่สัญญาแต่ถ้าได้บริโภคสินค้าแล้วเกิดความเสียหาย ก็ควรได้รับความคุ้มครองตามข้อยกเว้นหลักทฤษฎีนี้ได้ด้วย

4) ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบในทางละเมิด

ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบในทางละเมิดเกิดขึ้นจากประสบการณ์ตาม ธรรมชาติของมนุษย์ที่รวมตัวกันเป็นสังคมมนุษย์ มีรัฐ และมีผู้ปกครองรัฐ ซึ่งเห็นว่า กรณีที่บุคคลในสังคมฝ่าฝืนระเบียบ หรือข้อกำหนดความ ประพฤติของสังคมที่รัฐกำหนดขึ้นแล้ว รัฐมีหน้าที่เข้าไปดูแลด้วยการลงโทษผู้กระทำผิดนั้น ในทางอาญา ส่วนผู้เสียหายที่ต้องเสียหายจากการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าวควรมีสติที่จะได้รับการชดใช้เพื่อความเสียหายที่ตนได้รับ จึงเกิดหลักการในเรื่องของสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายจากการกระทำละเมิด แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางละเมิดในระบบ Common Law มีสอง แนวทาง คือ แนวคิดก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถือว่าเมื่อมีความเสียหายต้องมีการชดใช้เยียวยา แนวความคิดดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากหลักการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในอันที่จะไม่ถูกทำให้เสียหาย จะเห็นได้ว่า แนวความคิดดังกล่าวมุ่งตรงต่อการชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะจงใจกระทำหรือมิได้ใช้ความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะนี้สัยเช่นนั้น ฟังมีและอาจใช้ความระมัดระวังได้หรือไม่ก็ตาม หากมีการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหายแล้ว จะต้องมีการชดใช้เยียวยา แนวความคิดนี้ก่อให้เกิดทฤษฎีรับภัย (Theory of Risk) หรือต่อมาพัฒนาเป็นทฤษฎีความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict Liability)

ซึ่งมีหลักที่ว่าบุคคลต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่อีกด้านหนึ่งถือว่าความเสียหายนี้จะมีผู้รับผิดชอบชดใช้เยียวยาให้ได้นั้น ต้องเกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งจงใจกระทำหรือกระทำลงโดยขาดความระมัดระวังเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะแนวความคิดนี้มีพื้นฐานจากหลักการคุ้มครอง

³⁹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์, กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543), น. 11-12.

เสรีภาพของบุคคลผู้กระทำมากกว่ามุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย จึงต้องพิจารณาด้วยว่าผู้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือผู้กระทำนั้นได้ตั้งใจหรือ ประมาทเลินเล่อที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือไม่ หากมิได้ตั้งใจหรือประมาท เลินเล่อแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องชดใช้เยียวยาให้แก่ผู้เสียหาย แนวความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดทฤษฎี กฎหมายที่ถือว่าต้องมีความผิดจึงจะมีความรับผิดชอบได้ (No Liability Without Fault หรือ Fault Theory)

ดังนั้น หลักความรับผิดในทางละเมิดนั้น มีทฤษฎีความรับผิดที่เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไป 2 หลัก คือ

1. หลักมีความรับผิดเมื่อมีความผิด กล่าวคือ ผู้กระทำละเมิดจงใจหรือประมาท เลินเล่อ ก่อให้เกิดความเสียหาย และ

2. หลักความรับผิดโดยกฎหมายสันนิษฐานว่ามีความผิดแม้มิได้มีการจงใจหรือ ประมาท เลินเล่อ แยกออกเป็น

- กรณีเป็นการสันนิษฐานเด็ดขาดไม่มีข้อยกเว้นในการนำสืบหักล้าง เรียกว่า “Absolute Liability” หรือ “No Fault Liability”

- กรณีมีข้อยกเว้นให้มีการนำสืบหักล้างบทสันนิษฐานที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ เรียกว่า “Strict Liability” หลักนี้ได้รับความยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีความเสียหายเกิดจากผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความสลับซับซ้อนในการผลิต ผู้ใช้ได้รับความเสียหายไม่อาจพิสูจน์ ถึงเหตุแห่งความเสียหายได้ว่าเป็นความผิดพลาดของผู้ใด

ทั้งนี้ หลักความรับผิดโดยกฎหมายสันนิษฐานว่ามีความผิดแม้มิได้มีการจงใจหรือประมาท เลินเล่อ ผู้ผลิตหรือผู้ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรับผิดชอบนี้อาจพิสูจน์เพื่อพ้นความรับผิดได้ เช่น

ก. พิสูจน์ว่า ผู้บริโภคใช้สินค้านั้น โดยไม่ถูกวิธี ในกรณีที่มีคำอธิบายวิธีใช้ หรือคำเตือนไว้แล้ว

ข. พิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้บริโภคเอง

ค. ความชำรุดบกพร่องมิได้มีอยู่ในขณะที่ผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้น หากแต่เกิดความชำรุดบกพร่องขึ้นเพราะการกระทำของบุคคลอื่นซึ่งผู้ผลิตหาจำต้องรับผิดชอบด้วยไม่

ปัจจุบัน กฎหมายของไทยที่เป็นไปตามหลักความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict Liability) ที่มีข้อยกเว้นให้มีการนำสืบหักล้างบทสันนิษฐานที่กฎหมายบัญญัติไว้⁴⁰ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 437 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 63 มาตรา 64 เป็นต้น

5) ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

ตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์แล้ว ภาครัฐไม่ควรแทรกแซงตลาด ยกเว้นกรณีที่มีความล้มเหลวทางตลาด (Market Failure) บางประการ ซึ่งทำให้การแข่งขันทางตลาดไม่เป็นผลดีต่อผู้บริโภค หรือสังคมโดยรวม ความล้มเหลวทางตลาดที่ทำให้รัฐมีความจำเป็นต้องคุ้มครองผู้บริโภคมี 3 ประการดังต่อไปนี้⁴¹

1. การผูกขาดในตลาด

ถ้าตลาดมีการผูกขาดโดยผู้ประกอบการรายหนึ่งรายใด ผู้ประกอบการดังกล่าวอาจค้ากำไรเกินควร ซึ่งจะเป็นการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค รัฐจึงต้องเข้ามาควบคุมราคาหรือกำหนดอัตรากำไรสูงสุดของผู้ขาย เพื่อที่จะให้ราคาของสินค้าหรือบริการเป็นธรรมต่อผู้ซื้อ

2. ความเหลื่อมล้ำทางด้านข้อมูลระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย (Asymmetric Information)

ในการซื้อสินค้าหลายประเภทผู้บริโภคไม่สามารถหยั่งรู้ถึงคุณภาพหรือปริมาณของสินค้านั้นๆ เพียงจากการสังเกตลักษณะทางกายภาพ การที่ผู้บริโภคไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่เพียงพอทำให้ผู้ขายอาจเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคได้ โดยการขายสินค้าที่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน หรือสินค้าที่มีปริมาณบรรจุน้อยกว่าที่ระบุไว้ รัฐจึงมีหน้าที่ในการควบคุมให้ผู้ขายกำหนดรายละเอียดข้อมูลที่ต้องระบุไว้บนฉลากและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้ในการโฆษณาสินค้า

3. การควบคุมดูแลด้านความปลอดภัยและสุขภาพของผู้บริโภค

คุณภาพและมาตรฐานของสินค้าบางประเภท โดยเฉพาะสินค้าอาหารและยามีนัยสำคัญต่อความปลอดภัยและสุขภาพของผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคไม่สามารถทราบได้ว่า การบริโภคสินค้า

⁴⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 437 บัญญัติว่า “บุคคลใด ครอบครอง หรือ ควบคุมดูแลยานพาหนะ ใดๆ อัน เดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล บุคคลนั้น จะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า การเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเอง...”

⁴¹ สุขุม ศุภนิษฐ์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), น. 11.

เหล่านี้มีความปลอดภัยหรือไม่ รัฐจึงต้องกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานขั้นต่ำของสินค้าและควบคุมดูแลให้สินค้า ที่ผลิตและวางขายมีคุณภาพมาตรฐานที่กำหนดไว้

2.2.4 หลักการจัดเก็บภาษี

ในการจัดเก็บภาษีอากรมีหลักเกณฑ์ที่มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัย Adam Smith วางรากฐานเอาไว้จนถึงปัจจุบัน⁴² ประการคือ

1. หลักของความแน่นอน (Certainty)

ภาษีต้องมีความชัดเจนและแน่นอน ทั้งเรื่องฐานภาษีอัตราภาษี วันเวลาและวิธีการในการเสียภาษีและการจัดเก็บ โดยต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ เพื่อให้รัฐบาลสามารถคาดหมายจำนวนรายได้ที่จะจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อป้องกันการการทุจริต (Anti-corruption) และการสร้างอิทธิพลของผู้จัดเก็บ

2. หลักของการประหยัด (Low Compliance and Collections Costs)

ระบบบริหารจัดการภาษีที่ดีนั้น ภาษีอากรแต่ละประเภทที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีต่ำที่สุดด้วย เพราะว่าข้อยุ่งยากในการเสียภาษีและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการนั้น เป็นการก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรของสังคมไปทางที่สูญเปล่า

3. หลักของความเสมอภาค (Equity)

การเก็บภาษีอากรที่ดีจะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคแก่ผู้เสียภาษีทุกคน หลักความยุติธรรมในการเก็บภาษีนั้นเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดีการพิจารณาความเป็นธรรมนั้น เราจะต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมเกี่ยวกับภาษีภาษีที่จะจัดเก็บ และความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติการการจัดเก็บภาษีนั้น

- ความเสมอภาคตามแนวนอน กำหนดว่าผู้ซึ่งฐานะหรือรายได้เท่าเทียมกันจะต้องเสียภาษีเท่ากันในลักษณะที่ว่า “Equals Should Be Treated Equally”

- ความเสมอภาคตามแนวตั้งกำหนดว่าผู้ซึ่งมีความสามารถในการเสียภาษีหรืออยู่ในสภาวะการณ์ในการเสียภาษี (Taxpaying Circumstance) ที่แตกต่างกันควรจะเสียภาษีในลักษณะที่แตกต่างกัน ในลักษณะที่ว่า “Unequal Should Be Treated Unequally”

4. หลักการยอมรับ (Acceptability)

⁴² เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และสุธีร์ ศุภนิคย์, “การคุ้มครองผู้บริโภค,” ฝ่ายการวิจัยเศรษฐกิจรายสาขา สถาบันวิจัยเพื่อ การพัฒนาแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์, โครงการแผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2549), น. 1-2.

ภาษีทุกชนิดที่จะจัดเก็บจากประชาชนต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ การบริหารจัดการเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทจึงจะทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งการที่ประชาชนจะให้การยอมรับมาน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีของรัฐ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษีและประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีคาดว่าจะได้รับจากรัฐด้วย หากรัฐ สามารถแสดงให้เห็นว่าเงินที่เก็บภาษีไปจะกลับคืนเป็นผลประโยชน์ต่อผู้เสียภาษีในอนาคต ย่อมมีส่วนช่วยให้ประชาชนยอมรับการเสียภาษีมากขึ้น และทำให้ความสำนึกในการเสียภาษี (Tax Consciousness) ของประชาชนมีมากยิ่งขึ้นด้วย

5. หลักของความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability)

ภาษีอากรทุกประเภทที่จะจัดเก็บจะต้องสามารถทำการบริหารจัดการเก็บอย่างไรให้ได้ผล ในทางปฏิบัติภาษีอากรบางอย่างแม้จะมีเหตุผลดีในทางทฤษฎีแต่ในทางปฏิบัติการจัดเก็บเป็นไปได้ยาก ภาษีนั้นจะถือเป็นภาษีที่ดีไม่ได้

6. หลักของการทำรายได้ (Productivity)

ภาษีที่ดีควรเป็นภาษีที่สามารถรายได้ให้แก่รัฐเป็นอย่างดีเช่น เป็นภาษีที่มีฐานใหญ่และฐานของภาษีขยายตัวได้รวดเร็ว ตามความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจประเทศซึ่งจะทำให้รัฐได้รับรายได้จากภาษีอากรมากโดยที่ไม่ต้องเพิ่มอัตราการจัดเก็บภาษี

7. หลักของความยืดหยุ่น (Flexibility)

ภาษีที่ดีควรจะเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย เช่น การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าในขณะที่เศรษฐกิจกำลังขยายตัว รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น แต่อัตราภาษีที่จัดเก็บจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ภาษีที่จะเก็บนั้นจะไปลดอัตราการเพิ่มขึ้นประชาชน และจะช่วยลดแรงกดดันของการเกิดภาวะเงินเฟ้อได้มากแต่ในกรณีที่ตรงกันข้ามในขณะที่เศรษฐกิจซบเซารายได้ของ ประชาชนลดลงอัตราภาษีที่เก็บจะลดลงในอัตราที่เร็วกว่ารายได้ที่แสดง ซึ่งจะลดความเดือดร้อนของผู้เสียภาษีและมีส่วนช่วยลดภาวะความซบเซาของเศรษฐกิจได้บ้าง

ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีประเภทหนึ่งในระบบภาษีอากร ดังนั้น การบริหารจัดการเก็บภาษีสรรพสามิตให้เกิดประสิทธิภาพและได้ประโยชน์สูงสุดจึงต้องอาศัย “หลักการของภาษีอากรที่ดี” ซึ่งเมื่อพิจารณาภาษีอากรที่ดีในมิติหรือแง่มุมของภาษีสรรพสามิตแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่า “ภาษีสรรพสามิตที่ดี” ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้⁴⁶

(1) “ความเป็นธรรม” (Equity) ในที่นี้อาจหมายถึงความยุติธรรมด้านราคาที่ใช้เป็นฐาน (Base) ในการคำนวณภาษีความยุติธรรมเรื่องการกำหนดชนิด ประเภท และลักษณะของสินค้าหรือบริการที่ทำให้สินค้าหรือบริการหนึ่งต้องเสียภาษีในอัตราที่มากกว่าสินค้าหรือบริการอื่นๆ โดยพิจารณาจากเจตนารมณ์หรือหลักการทางทฤษฎีอันเป็นพื้นฐานของภาษีสรรพสามิต ความยุติธรรมเป็นเรื่องหลักในการจัดเก็บภาษีอากรทุกชนิดว่าควรที่จะยึดหลักจัดเก็บภาษีอากรจากผู้ที่ได้รับประโยชน์ (Beneficiary - Pays Principle) หรือจัดเก็บภาษีจากความสามารถในการจ่ายภาษี (Ability - to -Pay Principal) ความเป็นธรรมในทางทฤษฎีเป็นแนวคิดที่นำไปใช้ร่างกฎหมายเพื่อให้ได้กฎหมายภาษีอากรที่มีความเป็นธรรม ส่วนความเป็นธรรมในทางปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมด้วย

(2) “ความมีประสิทธิภาพ” (Efficiency) กล่าวคือ อัตราภาษีที่จัดเก็บจะต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดการหยุดชะงักของระบบเศรษฐกิจและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตนั้นๆ ได้ เช่น ภาษีบุหรี่ที่ช่วยทำให้ปริมาณการสูบบุหรี่ลดลงถือเป็นภาษีที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การกำหนดส่วนต่างของอัตราภาษีภายในสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันแต่ต่างชนิดกัน เช่น เบียร์กับเหล้า ก็อาจส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของภาษีถ้าส่วนต่างของอัตราภาษีมิค่าน้อยเกินไป ก็อาจจะทำให้ผู้บริโภคไม่มีแรงจูงใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคไปสู่สินค้าหรือบริการชนิดที่มีภาษีที่ต่ำกว่าในขณะเดียวกันถ้าส่วนต่างของภาษีมีมากเกินไปก็อาจจะทำให้ผู้ผลิตสินค้าหรือบริการเกิดความเสียเปรียบทางการค้ากับสินค้าหรือบริการที่เป็นคู่แข่งกันทางการค้าได้

(3) “ความเอื้ออำนวยในการจัดเก็บภาษี” (Collectability) กล่าวคือ จะต้องสามารถนำไปบังคับใช้ได้จริงสามารถเข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อนจนเกินไป โดยบทบัญญัติตามกฎหมายจะต้องเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

ข้อปฏิบัติต่างๆ ต้องไม่มากเกินความจำเป็น แต่ก็ต้องทำให้ยากต่อการหลีกเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษี ทั้งนี้ควรมีต้นทุนในการจัดเก็บตลอดจนการควบคุมดูแลที่ต่ำ

(4) “ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม” (Behavioral Effects) เจตนารมณ์หลักสำคัญประการหนึ่งของภาษีสรรพสามิต คือ การควบคุมการบริโภคสินค้าหรือบริการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี ดังนั้น อัตราภาษีสรรพสามิตที่ดีจะต้องสามารถก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคได้ในระดับหนึ่งซึ่งเป็นระดับที่เหมาะสมทั้งต่อผู้ผลิตสินค้าและผู้บริโภคกล่าวคือ จะต้องไม่ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ผลิตกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป

(5) “ความยืดหยุ่น” (Elasticity) อัตราภาษีสรรพสามิตที่ดีต้องสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานะตลาดได้เช่นอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้นความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนอัตราเงินเพื่อสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงไปของสถานะทางสังคมได้เช่นการคำนึงถึงความสำคัญของการประหยัดพลังงานในสถานะที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีราคาสูงซึ่งหากต้องการที่จะปรับเปลี่ยนอัตราภาษีก็สามารถทำได้โดยมีค่าใช้จ่ายน้อยหรือค่าเสียโอกาสในระดับต่ำ

(6) “ความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล” (Compatibility) กล่าวคือ อัตราภาษีสรรพสามิตที่ดีจะต้องสอดคล้องกับการจัดเก็บภาษีอากรอื่นๆและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในช่วงนั้น ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของสังคม อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ต้องมีนโยบายที่แน่นอนในการจัดเก็บภาษี เพราะการที่รัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยๆ ก็อาจกระทบถึงการวางแผนธุรกิจของเอกชนด้วยนอกจากภาษีสรรพสามิตจะต้องมีลักษณะของภาษีอากรที่ดีดังกล่าวข้างต้นแล้ว นโยบายหรือ หลักการในการจัดเก็บภาษีจะต้องมีความเป็น “Accountability” ด้วย กล่าวคือการจัดเก็บภาษีจะต้องมีความโปร่งใส (Transparency) สามารถตอบคำถามประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี เหตุผลในการจัดเก็บมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย (Answerable) และในขณะเดียวกันก็ต้องมีองค์กรทำหน้าที่เป็นกลไกในการตรวจสอบและควบคุม (Institutional Checks or control mechanisms) เมื่อนโยบายหรือหลักการในการจัดเก็บภาษีมีความเป็น Accountability ดังกล่าวแล้ว ก็จะส่งผลให้ประชาชนเสียภาษีด้วยความสมัครใจ (Voluntary) มากขึ้นรัฐบาลก็จะสามารถจัดเก็บภาษีได้โดยไม่มี ความขัดแย้งไม่มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการบังคับให้ประชาชนเสียภาษีและส่งผลให้ต้นทุนในการจัดเก็บลดลงในที่สุดซึ่งการจัดเก็บภาษีที่ประชาชนเสียภาษีด้วยความสมัครใจภายใต้กระบวนการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพนั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองและความมีอารยะของสังคมประเทศนั้นด้วย

หลักการและเหตุผลในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบ

ภาษียาสูบเป็นภาษีบาป (Sin Tax หรือ Sumptuary Tax) สาเหตุเพราะยาสูบเป็นยาสูบเสพติด ชนิดหนึ่งและเป็นสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและขัดต่อศีลธรรมอันดีอย่างไรก็ตามภาษียาสูบเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐบาลหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยด้วย ปัจจุบันรัฐบาลไทยได้รับรายได้ภาษียาสูบและรายได้นำส่งของโรงงานยาสูบประมาณปีละ 59,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของรายได้ทั้งสิ้นของรัฐบาล สัดส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงแสดงถึงความสำคัญ ของภาษียาสูบต่อรายได้ของรัฐมีแนวโน้มลดลงและบทบาทหนึ่งของภาษียาสูบในการควบคุมการบริโภคยาสูบยังคงมี

ความสำคัญอยู่ เห็นได้จากภาพข่าวตามหนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นๆ ในปัจจุบัน มีการรณรงค์รัฐบาลภาษียาสูบมากขึ้น เพื่อลดปริมาณการบริโภคยาสูบ

แนวความคิดภาษีสรรพสามิตยาสูบของประเทศไทยในยุคแรกของการจัดเก็บภาษียาสูบ พบว่าการจัดเก็บภาษียาสูบมุ่งเพื่อหารายได้เข้ารัฐ โดยมีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบแต่อย่างใด โดยปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากตำนานภาษียาสูบของสมเด็จพระยาบรมราชานุภาพ ซึ่งพบว่า ในอดีตการจัดเก็บภาษียาสูบมุ่งเพื่อหารายได้ให้พ่อแก่ การบริหารราชการแผ่นดินเพียงอย่างเดียว มิได้มุ่งใช้ภาษีเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบแต่อย่างใด โดยเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้า ในลักษณะเดียวกันที่รัฐจัดเก็บภาษีในยุคนั้น คือ สินค้าฝิ่น จะเห็นได้ว่า แนวคิดของการจัดเก็บภาษีนั้น แตกต่างอย่างชัดเจน โดยการจัดเก็บภาษีฝิ่นจากในยุคเดียวกันนั้น นอกจากเพื่อหารายได้ให้พ่อแก่การบริหารราชการแผ่นดินแล้ว การจัดเก็บภาษีนั้นยังมุ่งเน้นเพื่อควบคุมการบริโภคฝิ่นด้วย เพียงแต่การควบคุมการบริโภคดังกล่าวเพียงแต่ควบคุมการบริโภคของคนไทย ส่วนคนต่างชาติยังอนุญาตให้ขายและสูบฝิ่น⁴³ ส่วนแนวคิดในการจัดเก็บภาษียาสูบในยุคต่อมาที่เช่นเดียวกันจากการศึกษาข้อมูลกฎหมายยาสูบในอดีตไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2486 หรือพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พบว่าในอดีตรัฐมีการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตให้ เพิ่มขึ้นโดยตลอด โดยมีเหตุผลเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น และเพื่อประโยชน์ในการหารายได้ให้แก่วัฒนเป็นสำคัญ

จึงเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์หลักของรัฐในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบที่ผ่านมาคือ เพื่อหารายได้เข้ารัฐ และเพื่อควบคุมกระบวนการผลิตและจำหน่ายยาสูบให้ได้คุณภาพและมาตรฐานและบางช่วงเวลารัฐบาลได้ใช้กำหนดอัตราภาษียาสูบในอัตราที่แตกต่างกันเพื่อสนับสนุนการใช้จ่ายภายในประเทศด้วย การกำหนดอัตราภาษีที่ต่ำกว่าสำหรับยาสูบที่ใช้ใบยาสูบในประเทศในสัดส่วนที่สูงกว่าและเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศด้วยการกำหนดอัตราภาษีที่ต่ำกว่าสำหรับยาสูบที่ผลิตภายในประเทศและอัตราภาษีที่สูงกว่าสำหรับยาสูบที่นำเข้าสำหรับแนวคิดการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อการสาธารณสุขและสังคมนั้นแม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญ แต่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่ากับการจัดเก็บภาษีเพื่อหารายได้ หลักฐานการปรับเพิ่มอัตราภาษียาสูบ และการลดเป้าหมายปริมาณการรายได้ อย่างเป็นทางการแสดงให้เห็นว่า รัฐพึงให้ความสำคัญการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเพื่อการสาธารณสุข

⁴³ เกริกเกียรติ พิพัฒนเสวีธรรม, การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552), น. 183-186.

และสังคมมากกว่าหารายได้เข้ารัฐเมื่อประมาณปีงบประมาณ 2548⁴⁴ อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้และเพื่อดูแลควบคุมการบริโภค ยาสูบนั้นจะขัดแย้งกันเองในเวลาที่ยัตราภาษียาสูบอยู่ในระดับสูง เพราะหากรัฐกำหนดอัตราภาษี ยาสูบสูงขึ้นมากจะทำให้ปริมาณการบริโภคยาสูบลดลงมาก และส่งผลกระทบต่อรายได้ภาษียาสูบลดลง ในทาง

กลับกันหากรัฐต้องการได้รายได้ภาษียาสูบจำนวนมาก รัฐจะกำหนดอัตราภาษียาสูบในอัตราที่ไม่สูงเกินไปนัก เพื่อให้ผู้บริโภคยาสูบสามารถบริโภคยาสูบในปริมาณมากต่อไปได้ การกำหนดอัตราภาษียาสูบจึงเกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐ ว่าต้องการใช้นโยบายภาษียาสูบเพื่อวัตถุประสงค์ใดเป็นหลัก แต่จากการศึกษาพบว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลไทยยังคงให้ความสำคัญกับภาษียาสูบเพื่อหารายได้เข้ารัฐเป็นหลัก ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดและควบคุมการบริโภคยาสูบ รัฐเพิ่งให้ความสำคัญในภายหลัง

แนวความคิดของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

ภาษีสรรพสามิตมีการริเริ่มและมีการพัฒนาอย่างมากในฮอลแลนด์และแพร่หลายไปในสหราชอาณาจักรและประเทศอื่นๆ ในศตวรรษที่ 16 และ 17 สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนามีการนำภาษีสรรพสามิตมาใช้เพราะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มล่าอาณานิคมหรือระบบเมืองขึ้น

สมัยก่อนการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตมีความสำคัญน้อยมาก เพราะรายจ่ายของรัฐมีน้อย ประกอบกับมีรายได้ทางอื่นที่นำมาใช้จ่ายได้อย่างเพียงพอ เช่น ได้จากของขบถ ค่าปฏิกรรมสงคราม และได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ การเก็บภาษีสรรพสามิตจะเก็บเป็นเงินของ ข้าทาส สัตว์เลี้ยง และการประกอบธุรกิจ โดยการจัดเก็บนั้น มีความแตกต่างกับปัจจุบัน คือ จะเก็บเอาจากผู้มีทรัพย์สินไว้ในครอบครองเพื่อใช้บริโภคภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ และเก็บจากผู้ขายและผู้ผลิตทรัพย์สินขายเป็นส่วนน้อย แต่ในปัจจุบันนี้ภาษีสรรพสามิตส่วนใหญ่เก็บจาก โรงอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าไว้เพื่อขายและการขายสินค้าบางอย่าง ต่อมาในราวศตวรรษที่ 18 ความสำคัญของภาษีสรรพสามิตเด่นชัดมา เพราะรายจ่ายสาธารณะของรัฐได้เพิ่มขึ้น จึงได้มีการขยายฐานการจัดเก็บจากทรัพย์สินและธุรกิจอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการขยายตัวทาง อุตสาหกรรมมาก ความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมทำให้การผลิตสินค้าออกจำหน่ายได้มีการทำอย่างมากมายและรวดเร็ว ระบบภาษีสรรพสามิตจึงเป็นที่นิยมจัดเก็บทั่วไป โดยได้เปลี่ยนวิธีการเก็บภาษีจากผู้บริโภค โดยตรงมาเก็บจากการอุตสาหกรรมเพื่อความสะดวก

⁴⁴ ดำรง ราชานุภาพ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา จ्ञานานาภิธานย์วิจารณ์กับคำอธิบายของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา จ्ञานานุภาพ, (พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2546), น. 42-56.

ในการเก็บภาษียิ่งขึ้น ดังนั้น ในศตวรรษที่ 19 - 20 ภาษีสรรพสามิตจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในระบบภาษีอากรของประเทศ⁴⁵

ภาษีสรรพสามิต มีรูปแบบที่แตกต่างจากภาษีอื่นๆ ตามแนวความคิดของพวกกลุ่มบริติช จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากการผลิตไม่ใช่การขายเก็บจากสินค้าไม่ใช่การบริการในอัตราตามสภาพ ภาษีสรรพสามิตตรงกับภาษาอังกฤษ คือ “EXCISE” อันที่จริง คำว่า “EXCISE” มีความหมาย ค่อนข้างกว้างแตกต่างกันไปตาม

แนวคิดในการจัดเก็บภาษีแต่ละประเทศและการเปลี่ยนแปลงของระยะเวลาโดยทั่วไปแล้ว “EXCISE” จะเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากการผลิตสินค้าภายในประเทศซึ่งหน้าที่⁴⁹ ในการเสียภาษีจะเกิดขึ้นเมื่อนำสินค้าออกจากโรงงานผลิต โดยจัดเก็บภาษีในอัตราตาม ปริมาณการควบคุมการจัดเก็บภาษีจะใช้วิธีให้เจ้าหน้าที่ควบคุม (Physical control) แทนที่จะใช้ วิธีการทางบัญชี (Account control) ซึ่งหลักการจัดเก็บภาษีดังกล่าวจะใช้กันโดยทั่วไปสำหรับประเทศ ในเครือจักรภพอังกฤษ (British Commonwealth Countries) สำหรับประเทศอื่น ๆ ที่มีใ้ได้อยู่ใน จักรภพอังกฤษนั้นแนวคิดเกี่ยวกับ “EXCISE” จะมีความหมายกว้างครอบคลุมถึงทั้งสินค้าที่ผลิตในประเทศและสินค้านำเข้าลักษณะการจัดเก็บภาษีจะมุ่งถึงการขายแทนที่จะเป็นการผลิต โดยจะเก็บภาษีในระดับการขายส่ง (Wholesale level) หรือการขายปลีก (Retail level) และใช้อัตราภาษีตามมูลค่า (Ad valorem rates) ตลอดจนเก็บภาษีจากบริการบางประเภทด้วยแทนที่จะจำกัดเฉพาะจากสินค้าเพียงอย่างเดียว และใช้วิธีการควบคุมทางบัญชี ลักษณะทั่วไปที่เหมือนกันของ “EXCISE” ใน 2 กลุ่มประเทศนี้ คือ เป็นการจัดเก็บภาษีจากสินค้าเฉพาะอย่างหรือกลุ่มของสินค้าเฉพาะอย่างภาษีสรรพสามิตซึ่งจัดเก็บจากสินค้านั้นได้ใช้กันมาเป็นเวลายาวนานตั้งแต่โบราณกาลในประเทศกำลังพัฒนา (Developing countries) ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดขึ้นจากการลดลงของภาษี สุลกากรเนื่องจากการผลิตสินค้าซึ่งแต่เดิมเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ ของภาษีศุลกากรในประเทศมากขึ้นแทนที่จะนำเข้ามาจากต่างประเทศสุราและยาสูบเป็นตัวอย่างสำหรับสินค้าที่เดิมเป็นแหล่ง รายได้สำคัญของภาษีศุลกากรในช่วงแรกๆ และต่อมาได้ลดลงเนื่องจากการผลิตในประเทศเพิ่มมากขึ้น จึงต้องใช้ภาษีสรรพสามิตเข้าไปทดแทนภาษีศุลกากรที่ลดลงดังกล่าว เมื่อการผลิตในประเทศ

⁴⁵ ชลธาร วิศรุตวงศ์, การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบนหรือชีกาเรตเพื่อควบคุมการสูบบุหรี่ชีกาเรต, (กรุงเทพมหานคร: เจริญนันทนาการพิมพ์, 2550), น. 39-40.

สำหรับสินค้าอื่นๆเพิ่มมากขึ้นภาษีสรรพสามิตก็ต้องนำไปใช้ทดแทนภาษีศุลกากร สำหรับสินค้านั้น ต่อเนื่องกันไป จนกระทั่งมีการขยายภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ⁴⁶

ในบทที่กล่าวถึงนี้ ผู้ศึกษาพบว่าหลักการที่จะเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาทางกฎหมายต่างๆได้ ต้องอาศัยหลักการอาทิต่างๆ เช่น หลักการและทฤษฎีการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักการตีความกฎหมาย หลักการตีความตามกฎหมายแพ่ง หลักกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค หลักการจัดเก็บภาษีที่ดี ส่วนในบทต่อไป ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจำหน่ายและจัดเก็บภาษี ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ในต่างประเทศและประเทศไทย⁴⁷

⁴⁶ ชนุดย์ ศรีปราบ, สรรพสามิต, (พระนคร: ห้างหุ้นส่วน 99 เอเจนซี, 2503), น. 7-9.

⁴⁷ ประภาส คงเอียด, คำอธิบายกฎหมายภาษีสรรพสามิต, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2542), น. 1-2.

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ในต่างประเทศและประเทศไทย

ปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าสามารถแบ่งกลุ่มได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ จากประเทศทั่วโลกกว่า 193 ประเทศ โดยในกลุ่มแรกนั้นจะเป็นกลุ่มของประเทศที่มี มาตรการทางกฎหมายในลักษณะเป็นการต้องห้ามแบบเด็ดขาด กล่าวคือ บุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มประเทศเหล่านี้จะถูกกำหนดให้เป็นเรื่องผิดกฎหมาย บุหรี่ไฟฟ้าเป็นเรื่องต้องห้ามทั้งการนำเข้า การจำหน่าย การให้บริการเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า หรือแม้กระทั่งการสูบบุหรี่ไฟฟ้าจะถูกกำหนดให้เป็นเรื่องผิดกฎหมายทั้งสิ้น โดยเหตุผลอันเนื่องมาจากความกังวลว่าบุหรี่ไฟฟ้าจะทำให้ผู้ใช้เสพติดสารนิโคตินอัน จะนำไปสู่การใช้ บุหรี่ซิการ์เรต จึงต้องการที่จะปกป้องประชาชนจากอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เพิ่งมีขึ้นมาใหม่และ จากผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ¹ โดยประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายในลักษณะนี้ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศบรูไน ประเทศกัมพูชา ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศเวียดนาม รวมถึงประเทศไทยเป็นต้น

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มประเทศที่นำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในลักษณะเป็นเครื่องมือในการ ควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งมีจำนวนมากถึง 160 ประเทศ โดยกลุ่มที่สองนี้จะสามารถแบ่งได้อีกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มประเทศที่มีการอนุญาตให้ใช้และจำหน่ายได้อย่างถูกกฎหมาย ซึ่งอนุญาตให้สามารถ ใช้บุหรี่ไฟฟ้าได้ทั้งแบบที่ไม่มีเป็นส่วนประกอบของสารนิโคตินและแบบที่มีส่วนประกอบของสาร นิโคติน อาทิ สหราชอาณาจักร ประเทศเยอรมนี ประเทศอิตาลี ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี³ เป็น

¹ ประพันธ์ คงเอียด, “หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและหลักการภาษีสรรพสามิตที่ดี”, วารสาร: เอกสารภาษีอากร กรกฎาคม 2562.

² THE STANDARD, “บุหรี่ไฟฟ้าควรแบนต่อไปหรือปล่อยให้ขายเหมือนบุหรี่?”, สืบค้นเมื่อ วันที่ 24 มกราคม 2561, จาก <https://thestandard.co/news-thailand-electronic-cigarette/>.

³ นิทัศน์ ศิริ โชติรัตน์, บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้ เพื่อควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557), น. 40.

ต้น และกลุ่มประเทศกำหนดมาตรการในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าแบบมีเงื่อนไข กล่าวคือ ในกลุ่มประเทศเหล่านี้จะได้รับอนุญาตให้สามารถใช้นิโคตินไฟฟ้าได้ แต่ในแต่ละประเทศจะมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมที่มีการกำหนดประเทศของตนเอง อาทิ ประเทศสวีเดน รัฐควีนส์แลนด์ประเทศออสเตรเลีย⁴ จะมีการกำหนดให้สามารถใช้นิโคตินไฟฟ้าได้อย่างถูกกฎหมายแต่เฉพาะบุหรี่ไฟฟ้าที่ปราศจากส่วนประกอบของสารนิโคตินเท่านั้น ส่วนของประเทศเบลเยียมนั้นไม่อนุญาตให้มีการจำหน่ายน้ำยาสำหรับเติมนิโคตินไฟฟ้าที่มีส่วนประกอบของสารนิโคตินภายในประเทศ

แต่ผู้ใช้สามารถนำเข้าน้ำยาสำหรับเติมนิโคตินไฟฟ้าที่มีส่วนประกอบของสารนิโคตินจากต่างประเทศได้โดยจะมีการกำหนดเงื่อนไขว่าการนำเข้านั้น จะต้องเป็นการนำเข้าเพื่อใช้สำหรับใช้ส่วนบุคคลเท่านั้น และผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่อนุญาตให้มีการนำเข้ามาภายในประเทศเบลเยียมนั้นจะต้องจัดซื้อจากผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่อยู่ในประเทศที่เป็นรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปที่อนุญาตให้มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเท่านั้น

3.1 กฎหมายระหว่างประเทศ

3.1.1 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization)

ผู้ศึกษาได้ศึกษาการกำหนดคำนิยามของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not – Burn คือ ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตละอองที่มีนิโคตินและสารเคมีอื่นๆ ซึ่งผู้ใช้สูดดมทางปากและมีสารอื่นๆอยู่ในใบยาสูบ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not-Burn ใช้ระบบการทำความร้อนของแบตเตอรี่ ระบบทำความร้อนที่อยู่ในอุปกรณ์เป็นแหล่งให้ความร้อน เพื่อพ่นนิโคตินจากบุหรี่ ซึ่งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ให้คำตอบไว้ในการประชุมภาคีของกรอบอนุสัญญา WHO ว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (WHO Framework Convention on Tobacco Control) เรื่องผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not- Burn เป็นบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ โดยแจ้งว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ไม่ใช่บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ เพราะผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not – Burn ให้ความร้อนแก่ยาสูบเพื่อสร้างนิโคติน ส่วนบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์นั้นให้ความร้อนของเหลวซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีนิโคตินและในกรณีส่วนใหญ่ของบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ไม่มีใบยาสูบ⁵ และยอมรับว่า

⁴ OzVapour, “Are Electronic Cigarettes Legal in Australia?,” Retrieved on 11 November 2017, from <http://www.ozvapour.com/are-electronic-cigarettes-legal-in-australia/>.

⁵ WHO Framework Convention on Tobacco Control (WHO FCTC), Retrieved on 15 March 2020, from https://www.who.int/fctc/text_download/en/

ผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not – Burn เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ ดังนั้น จึงถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมตามข้อกำหนดของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก ซึ่งระบุอยู่ใน หัวข้อที่ 1 ในเรื่องการใช้ข้อกำหนดเพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ใน (จ) ระบุว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่าผลิตภัณฑ์ที่ทำจากใบยาสูบทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นวัตถุดิบวัสดุที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการสูบบุหรี่คูลิเก็วหรือดมกลิ่น”

องค์การอนามัยโลกได้ใช้โอกาสนี้ในการเตือนประเทศสมาชิกที่เป็นภาคีของกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (FCTC) ถึงพันธกรณีภายใต้กรอบอนุสัญญาผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบให้ความร้อน เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งหมายความว่า กรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบสามารถบังคับใช้กับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ (การตัดสินใจ FCTC / COP8 (22)) โดยเฉพาะมาตรา 13.4 (a) ซึ่งบังคับให้ภาคีห้าม “โฆษณา ส่งเสริมและการสนับสนุนยาสูบทุกรูปแบบด้วยวิธีการใด ๆ รวมถึงการโฆษณาเท็จที่อาจทำให้เกิดการเข้าใจผิด เข้าข่ายหลอกลวงหรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความเข้าใจที่ผิดพลาดเกี่ยวกับลักษณะ ผลกระทบต่อสุขภาพ ความอันตรายหรือการปล่อยมลพิษของผลิตภัณฑ์ยาสูบ”

3.2 กฎหมายต่างประเทศ

3.2.1 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีกฎหมายที่แตกต่างไปตามท้องถิ่นนั้นๆ ในบทนี้ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงรัฐแมริแลนด์ (Maryland) ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายยาสูบ (Federal Food, Drug, and Cosmetic Act) โดยรัฐแมริแลนด์ เพิ่มอายุการขายตามกฎหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็น 21 ปี แต่ได้รับการยกเว้นสำหรับสมาชิกของทหารที่มีอายุอย่างน้อย 18 ปีและแสดงบัตรประจำตัวทหารที่ถูกต้องเมื่อซื้อ และเพื่อวัตถุประสงค์ของกฎระเบียบทางธุรกิจกฎหมายอาญาและบทความทั่วไปด้านสุขภาพกฎหมายฉบับใหม่จะเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด “ระบบนำส่งนิโคตินอิเล็กทรอนิกส์” เป็น “อุปกรณ์สูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์” และเปลี่ยนคำจำกัดความเป็น “อุปกรณ์ที่สามารถใช้ในการส่งนิโคตินแบบสเปรย์หรือไอไปยังผู้สูดดมจากอุปกรณ์ ซึ่งรวมถึงบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ ชิการ์อิเล็กทรอนิกส์ ท่ออิเล็กทรอนิกส์ และบาระกู่อิเล็กทรอนิกส์ปากกา Vape และของเหลวที่สูดไอและส่วนประกอบชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์เสริมใด ๆ ของอุปกรณ์ดังกล่าว ไม่ว่าจะแยกจำหน่ายหรือไม่ก็ตามรวมถึงสารใด ๆ ที่ตั้งใจให้เป็นละอองหรือไอ

ระหว่างการใช้งานอุปกรณ์” เพื่อวัตถุประสงค์ของกฎข้อบังคับทางธุรกิจกฎหมายอาญาและบทความทั่วไปด้านสุขภาพ“ การสูบบุหรี่หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ”รวมอยู่ในคำว่า” ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ”⁶

ในวันที่ 7 กรกฎาคม 2563 องค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกาได้อนุญาตให้ทำการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบให้ความร้อน IQOS ภายใต้พระราชบัญญัติอาหาร ยาและเครื่องสำอางของรัฐบาลกลาง พระราชบัญญัตินี้ได้ กำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตก่อนที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ชนิดนี้จะสามารถวางจำหน่ายในตลาดได้

องค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริการะบุว่า “แม้จะมีกระบวนการนี้เกิดขึ้น ผลิตภัณฑ์นี้ก็ไม่ได้ปลอดภัยหรือ “ได้รับการอนุมัติจากองค์การอาหารและยา” นอกจากนี้ คำสั่งสำหรับการอนุญาตนี้เป็น ผลิตภัณฑ์ที่ลดการสัมผัสต่อสารพิษ ยังคงไม่อนุญาตให้บริษัทปรับเปลี่ยนหรือสื่อข้อความใด ๆ ที่จะสื่อหรือ อาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดว่าผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองโดยองค์การอาหารและยา หรือว่า องค์การอาหาร และยาถือว่าผลิตภัณฑ์นั้นปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค”

3.2.2 สหราชอาณาจักร

เนื่องด้วยสหราชอาณาจักรถูกจัดเป็นประเทศที่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ดังกล่าว

ที่ชัดเจน และนับเป็นประเทศแรกในโลกที่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ที่มีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพที่สุดในขณะนี้⁷ เนื่องจาก สหราชอาณาจักรได้มีการสนับสนุน ให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS และผลกระทบจากบุหรี่ไฟฟ้าจนได้รับข้อมูลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์จำนวนมากที่สามารถยืนยันว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS มีความปลอดภัยกว่าบุหรี่ซิการ์ เป็นอย่างมากและปลอดภัยสำหรับผู้ที่อยู่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้ามากกว่าบุหรี่ซิการ์ อีกทั้งบุหรี่ไฟฟ้ายังสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการเลิกบุหรี่และสามารถใช้ทดแทนบุหรี่ซิการ์ สำหรับผู้เสพติดบุหรี่ที่ยังไม่สามารถเลิกบุหรี่ได้อีกด้วยตามที่ได้อ้างไว้แล้วในบทที่ 2

ในปีพ.ศ.2559 สหราชอาณาจักรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้มีการบัญญัติมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการควบคุมผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าและกำหนดรายละเอียด

⁶ TOBACCO 21 Fact Sheet, Retrieved on 15 March 2020, from <https://health.maryland.gov/notobaccosalestominors/Documents/>

⁷ E-Cigarette Politics, “E- Cigarette Laws Worldwide,” Retrieved on 8 March 2019, from <http://www.ecigarette-politics.com/electronic-cigarettes-global-legalstatus.html>.

ของบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อที่จะได้มีมาตรฐานในการควบคุมผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า โดยได้มีการออกระเบียบว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ค.ศ. 2016 (The Tobacco and Related Products Regulations 2016) ที่มีการบัญญัติถึงรายละเอียดในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าไว้ในส่วนที่ 6 และส่วนที่ 7 ของระเบียบดังกล่าว ซึ่งมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าของสหราชอาณาจักรในบางมาตรการจะมีความแตกต่างจากมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ซิการ์เรต เนื่องจากความประสงค์ที่จะส่งเสริมให้ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS แทนบุหรี่ซิการ์เรต

อันเนื่องมาจากผลกระทบด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพทั้งแก่ผู้สูบบุหรี่และผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องผู้สูบบุหรี่ ตลอดจนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยระเบียบว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ค.ศ. 2016 จะ ครอบคลุมถึงมาตรการในการควบคุมตั้งแต่กระบวนการการผลิต การนำเข้า มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ บุหรี่ไฟฟ้า การกำหนดข้อมูลผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า รวมไปถึงมาตรการในการโฆษณาผลิตภัณฑ์ บุหรี่ ไฟฟ้า นอกจากนี้ยังมีการออกกฎข้อบังคับเพิ่มเติมในส่วนต่างๆ เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายในการ ควบคุมบุหรี่ไฟฟ้ามีความครอบคลุมและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและเหมาะสมกับสภาพสังคม ของสหราชอาณาจักร

ในส่วนของการควบคุมการผลิตและการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า สหราชอาณาจักรระเบียบว่าด้วยยาสูบ และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ค.ศ. 2016 (Consumer Protection the Tobacco and Related Products Regulations 2016) ได้มีการกำหนดนิยาม ความหมายของ บุหรี่ไฟฟ้า (Electronic Cigarette) ให้มีความหมายว่า ผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้เพื่อการบริโภคไอระเหยที่มีส่วนประกอบของสารนิโคตินผ่านทางอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับสูบทงปาก หรือผ่านทางส่วนประกอบอื่นใดของผลิตภัณฑ์ อาทิ คลับบรจูน้ำยา ที่เก็บน้ำยา

รวมถึงอุปกรณ์ที่ไม่มีส่วน คลับบรจูน้ำยา ที่เก็บน้ำยา ไม่ว่าผลิตภัณฑ์จะเป็นแบบใช้แล้วทิ้งหรือแบบที่รองรับการเติมได้โดยใช้ ที่เก็บน้ำยาและน้ำยาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้า หรือแบบรองรับการชาร์จที่ใช้ร่วมกับคลับบรจูน้ำยาแบบ ใช้แล้วทิ้ง แต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติในการรักษาโรคหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์และได้ให้ความหมายของน้ำยาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้า (Refill Container) ให้มีความหมายว่า ผลิตภัณฑ์ที่บรรจุ สารนิโคตินที่มีลักษณะเป็นของเหลว ซึ่งนำมาใช้สำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้า แต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติในการรักษาโรคหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์⁸

⁸ Consumer Protection (No.507), The Tobacco and Related Products Regulations 2016;: p.5.

ในระเบียบดังกล่าวได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในส่วนที่ 6 บุหรี่ไฟฟ้า (Part 6 Electronic Cigarettes) ทั้งนี้ได้มีการกำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าและน้ำยาสำหรับหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้าต้องดำเนินการแจ้งข้อมูลและรายละเอียดผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า โดยมีการกำหนดว่าก่อนการนำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเข้าสู่ตลาด ผู้ผลิตและผู้นำเข้าจะต้องดำเนินการส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าให้แก่หน่วยงานของรัฐเสียก่อน อันได้แก่ ชื่อและข้อมูลในการติดต่อของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าและหากมีผู้นำเข้า จะต้องทำการแจ้งชื่อและข้อมูลช่องทางในการติดต่อของที่เป็นผู้นำเข้าด้วยเช่นกัน ถ้าหากทั้งสองบุคคลทั้งผู้ผลิตและผู้นำเข้าไม่ใช่ผู้ที่มีที่อยู่อาศัยภายในสหราชอาณาจักร ผู้ผลิตและผู้นำเข้า จะต้องดำเนินการระบุผู้รับผิดชอบแทน โดยจะต้องดำเนินการแจ้งข้อมูลชื่อและรายละเอียดของผู้ที่จะให้ทำการติดต่อแทนผู้ผลิตและผู้นำเข้า ซึ่งผู้รับผิดชอบแทนผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะต้องเป็นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยภายในสหราชอาณาจักรเท่านั้น โดยผู้ผลิตและผู้นำเข้ามีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการแจ้งข้อมูลรายละเอียดของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ดังต่อไปนี้

1) รายการส่วนประกอบทั้งหมดของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า รายการส่วนประกอบที่จะมีการแพร่ออกมาหรือการปล่อยมลพิษเมื่อมีการใช้บุหรี่ไฟฟ้า

(1) โดยรายการส่วนประกอบหรือส่วนผสมของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าในที่นี้ตัวบทกฎหมายใช้คำว่า “Ingredient” ที่ได้มีการกำหนดนิยามความหมายว่าหมายถึง ยาสูบ, สารเติมแต่งใดๆ ตลอดจน สารอื่นๆหรือส่วนประกอบอื่นใดที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมทั้งกระดาษ ก้นกรอง หมึก แคปซูลและกาว ซึ่งจะต่างจากคำว่าสารเติมแต่งที่ในตัวบทกฎหมาย จะใช้คำว่า “Additive” ที่ได้มีการกำหนดนิยามความหมายว่าหมายถึง สาร, สิ่งอื่นใดนอกเหนือจาก ยาสูบ ซึ่งจะถูกเพิ่มเข้าไปในผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในหีบห่อหรือในภาชนะบรรจุ จากคำนิยามดังกล่าวอัน จะเห็นได้ว่า สารเติมแต่งเป็นเพียงสารที่เป็นส่วนหนึ่งของส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเท่านั้น

(2) รายการส่วนประกอบที่จะมีการแพร่ออกมาหรือการปล่อยมลพิษเมื่อมีการใช้บุหรี่ไฟฟ้า ข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษและความเป็นพิษขึ้นอยู่กับอุปกรณ์และของเหลว การแจ้งข้อมูลจะต้องทำการแยกตามชื่อและจะต้องระบุปริมาณที่มีการปล่อยออกมาด้วย อาทิ ข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยมลพิษดังต่อไปนี้

อะเซทาลดีไฮด์ (Acetaldehyde), ฟอรัมาลดีไฮด์ (Formaldehyde), อะโครลีน (Acrolein), ไดเอทิลีน ไกลคอล (Diethylene Glycol), เอทิลีน ไกลคอล (Ethylene Glycol), ไดอะซีทิล (Diacetyl), เพนเทน-2 (Pentane 2), 3-ไดโอน (3 Dione), สารพิษกลุ่มไนโตรซามีนที่มี เฉพาะในผลิตภัณฑ์ยาสูบ

(Tobacco-specific Nitrosamines), อลูมิเนียม (Aluminium), โครเมียม (Chromium), เหล็ก (Iron), นิกเกิล (Nickel), ดีบุก (Tin) หากมีโลหะอื่นๆ อาทิ ตะกั่ว (Lead) และปรอท (Mercury) ผู้ส่งควรรวมถึงข้อมูลเหล่านี้⁹

2) ข้อมูลทางด้านสารพิษหรือพิษวิทยาจากส่วนประกอบของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าและการปล่อยมลพิษ โดยรวมถึงในสถานะที่ได้รับความร้อนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านผลกระทบทาง

3) หากผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้างกล่าวว่ามีส่วนประกอบของสารนิโคตินรวมอยู่ด้วย ผู้ผลิต และผู้นำเข้าจะต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสารนิโคติน ปริมาณของสารนิโคตินและการดูดซึมที่เข้าสู่ร่างกายของสารนิโคติน ทั้งในกรณีจากการใช้งานภายใต้สภาวะตามปกติหรือจากการใช้งานอื่นใดที่อยู่ในสถานะที่สามารถจะคาดหมายได้

4) คำอธิบายองค์ประกอบต่างๆของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงกลไกขั้นตอนของการเติมน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า หากอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้างกล่าวสามารถรองรับการเติมน้ำยาได้

5) คำอธิบายกระบวนการผลิตและหนังสือที่แสดงว่าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ามีกระบวนการและขั้นตอนการผลิตที่เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้

6) หนังสือที่แสดงว่าผู้ผลิตและผู้นำเข้าจะเป็นผู้รับผิดชอบในคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าอย่างเต็มที่ในกรณีที่มีการใช้งานภายใต้สภาวะตามปกติหรือจากการใช้งานอื่นใดที่อยู่ในสถานะที่สามารถจะคาดหมายได้โดยมีกำหนดระยะเวลาว่าผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะต้องดำเนินการแจ้งข้อมูลตามที่กำหนดมานั้น ล่วงหน้าอย่างน้อย 6 เดือนก่อนที่จะมีกำหนดการนำผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเข้าสู่ตลาดใน สหราชอาณาจักร ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าที่ทำการแจ้งข้อมูลผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าจะต้องเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียม ในการแจ้งข้อมูล โดยค่าธรรมเนียมในการแจ้งข้อมูลผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าจะอยู่ที่ £150 หรือประมาณ 6,480 บาท และหากในภายหลังมีการขอปรับแก้ไขข้อมูลที่ได้ทำการแจ้งไว้แล้วนั้นจะต้องชำระค่าธรรมเนียมในการปรับแก้ไขข้อมูล ซึ่งค่าธรรมเนียมจะอยู่ที่ £80 หรือประมาณ 3,450 บาท¹⁰

⁹ Government the United Kingdom, “CHAPTER 3 –“Emissions From Electronic Cigarettes, Retrieved on 11 July 2018, from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file

¹⁰ Consumer Protection Fees and Charges, The Electronic Cigarettes etc.(Fees) Regulations 2016 (No.521), p 2.

หากต่อมาข้อมูลที่ได้ดำเนินการแจ้งไว้ได้รับอนุญาตและได้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านทางเว็บไซต์แล้ว ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าสามารถที่จะนำผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเข้าสู่ตลาดได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอรระยะเวลาที่เหลืออยู่ให้ครบ 6 เดือนตามที่กำหนดไว้อีกต่อไปและถ้าหาก¹¹มีผู้ผลิตหรือผู้นำ

เข้าได้นำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่ต้องการจะนำมาทำเป็นยี่ห้อใหม่ ภายในประเทศซึ่งผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่ได้มีการแจ้งข้อมูลรายละเอียดผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าต่อ หน่วยงานไว้ก่อนหน้าแล้ว ผู้ที่จะเป็นเจ้าของยี่ห้อผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าใหม่นั้น ไม่จำเป็นต้องทำการแจ้ง ข้อมูลผลิตภัณฑ์ซ้ำอีกแต่อย่างใด

ภายหลังจากได้รับอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าแล้วนั้น ผู้ผลิตหรือ ผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ายังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการในการส่งข้อมูลให้แก่รัฐมนตรี โดยทำเป็นรายงานประจำปีซึ่งจะประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า อาทิ ข้อมูลที่ครอบคลุมปริมาณยอดขายของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า โดยทำการแยกตามชื่อหรือยี่ห้อที่ใช้ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าใน สหราชอาณาจักร วิธีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า บทสรุปสำหรับผู้บริหารอันเกี่ยวกับการสำรวจตลาดใดๆ รวมตลอดถึงข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งรวมถึงผู้ใช้งานผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ากลุ่มหลัก กลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่ ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะเคยได้รับการ ตีพิมพ์หรือเปิดเผยมาก่อนหรือไม่ก็ตาม¹²โดยหากข้อมูลใดเป็นส่วนหนึ่งของความลับทางการค้าให้ผู้ส่งข้อมูลระบุให้ทราบด้วย¹³และ กำหนดให้การส่งข้อมูลต่างๆแก่รัฐมนตรีจะต้องดำเนินการส่งในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น¹⁴

นอกจากนี้ได้มีการกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวัง โดยกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ บุหรี่ไฟฟ้า มีหน้าที่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลเสีย ผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น ต่อสุขภาพ และหากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าได้พิจารณาหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าของตนเองมีความไม่ปลอดภัย มีคุณภาพที่ไม่ดี หรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดใน ข้อบังคับนี้ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าจะต้องรีบดำเนินการตามความ

¹¹ *Ibid.*, p. 3.

¹² Government the United Kingdom, “Guidance E-cigarettes: regulations for consumer products,”

Retrieved on March 8, 2017, from <https://www.gov.uk/guidance/e-cigarettes-regulations-for-consumer-products>.

¹³ *Ibid.*, p.20.

¹⁴ *Ibid.*, p.21.

เหมาะสม โดยอาจดำเนินการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นเพื่อให้ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเป็นไปตามข้อกำหนดในส่วนนี้หรืออาจถอน ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าออกหรืออาจเรียกคืนผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าจากตลาด โดยจะต้องทำการแจ้งการดำเนินการต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบรวมถึงผู้มีอำนาจในรัฐอื่นๆที่ได้มีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ของตนเองออกไปโดยจะต้องดำเนินการแจ้งถึงความเสี่ยงและความปลอดภัยต่อสุขภาพการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ได้ลงมือปฏิบัติแล้วและผลของการดำเนินการแก้ไข ปัญหา โดยรัฐมนตรีมีอำนาจที่จะเรียกขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าถึงข้อมูลความปลอดภัย และคุณภาพข้อมูลเกี่ยวกับผลเสียและผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บุหรี่ไฟฟ้าได้อีกด้วย แต่หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า

ใดอาจมีความเสี่ยงร้ายแรงต่อสุขภาพ รัฐมนตรีมีอำนาจในการใช้มาตรการชั่วคราวที่เหมาะสมเพื่อเตรียมการรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ต่อสุขภาพของมนุษย์ อาทิ การสั่งห้ามจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ายี่ห้อหรือประเภทนั้น กำหนดให้ผู้จัดจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าและนายาลำหรับ เดิมบุหรี่ไฟฟ้ายี่ห้อหรือประเภทนั้นแต่ละรายเรียก คืนผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้านั้นออกจากตลาด หรือ รัฐมนตรีอาจกำหนดมาตรการติดตามผลเพื่อหาข้อสรุป ให้แก่คณะกรรมการยุโรป (European Commission) โดยผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าจะต้องปฏิบัติตามมาตรการที่ กำหนดครบเท่าที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่¹⁵

เนื่องด้วยการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพียงการ กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าภายในสหราชอาณาจักรและเป็นเพียงมาตรฐานที่ได้รับการ ยอมรับของรัฐสมาชิกในสหภาพยุโรปเท่านั้น ซึ่งมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าดังกล่าวยังไม่ใช่ มาตรฐานสากลระหว่างประเทศ ดังนั้น สหราชอาณาจักรจึงเข้าเป็นหนึ่งใน 23 ประเทศ¹⁶ที่เข้าร่วม เป็น ประเทศสมาชิกขององค์การมาตรฐานสากลหรือองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) ในการกำหนดมาตรฐานสากลเกี่ยวกับ บุหรี่ ไฟฟ้า ISO/TC126/SC327 ซึ่งมีการกำหนดมาตรฐานบุหรี่ไฟฟ้า 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐาน ISO/TC126/SC3/WG1 ที่เป็นการกำหนดสารส่วนประกอบในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า และมาตรฐาน ISO/TC126/SC3/WG2 ที่เป็นการกำหนดมาตรฐานสากลด้านความปลอดภัยและคุณภาพ รวมตลอด ถึง วิธีการทดสอบอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้า

¹⁵ *Ibid*, p.20.

¹⁶ International Organization for Standardization, “ISO/TC126/SC 3 Vape and vapour products,” Retrieved on 4 April 2017, from <https://www.iso.org/committee/5980731.html>

ในการควบคุมอายุนั้นแต่เดิมมีการกำหนดอายุว่าจะเป็นความผิด หากผู้จำหน่ายได้มีการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปีบริบูรณ์ต่อมาจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย เพื่อเพิ่มความคุ้มครองให้แก่เด็กและเยาวชน โดยได้กำหนดการควบคุมอายุเสียใหม่ โดยได้กำหนดให้เป็นความผิดต่อเมื่อ ได้มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์

ต่อมาเมื่อบุหรี่ไฟฟ้าเริ่มได้รับความนิยมในสหราชอาณาจักร จึงทำให้เกิดข้อถกเถียงกันว่า คำว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้น ครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าและน้ำยาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้าด้วยหรือไม่ จึงทำให้มีการแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2558 กฎเกี่ยวกับยาสูบ, บุหรี่ไฟฟ้าและการสูบ บุหรี่¹⁷ โดยในการแก้ไข ครั้งนี้ได้มีการกำหนดกฎหมายให้มีความชัดเจน โดยได้มีระบุถ้อยคำว่าบุหรี่ไฟฟ้าลงไปในตัวบท ว่าหากมีการจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าหรือน้ำยาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้าให้บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ผู้จำหน่ายมีความผิดตามกฎหมายเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังมีมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า โดยผู้บริโภคผลิตภัณฑ์บุหรี่ ไฟฟ้าและผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพทั้งบุหรี่ไฟฟ้าและน้ำยาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้า สามารถรายงานผลข้างเคียง ผลกระทบ และความกังวลด้านความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ไปที่องค์กรความปลอดภัยทางการแพทย์และการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ The Medicines and Healthcare products Regulatory Agency (MHRA) ได้โดยตรงโดยสามารถทำการรายงานปัญหาความปลอดภัยที่เรียกว่า Yellow Card Reporting System¹⁸

ได้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถรายงานได้ในหลายช่องทาง ทั้งทางไปรษณีย์ อีเล็กทรอนิกส์ที่TPDsafety@mhra.gov.uk. ทางเว็บไซต์<https://yellowcard.mhra.gov.uk/> หรือทางแอปพลิเคชันที่มีการออกแบบมารองรับสำหรับสมาร์ตโฟน ทั้งระบบแอนดรอยด์ (Android) และระบบไอโอเอส (iOS) โดยค้นคำว่า Yellow Card – MHRA ที่มีบริการให้ดาวน์โหลดได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

¹⁷ Department of Health and Social Care, “Guidance Rules about tobacco, cigarettes and smoking,” Retrieved on 1 April 2017, from <https://www.gov.uk/government/publications/new-rules-about-tobacco-e-cigarettes-and-smoking-1>

¹⁸ Medicines and Healthcare products Regulatory Agency, “Guidance E-cigarettes: regulations for consumer products,” Retrieved on 5 April 2017, from <https://www.gov.uk/guidance/e-cigarettes-regulations-for-consumer-products>.

3.2.3 สาธารณรัฐเกาหลี

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากผลิตภัณฑ์ยาสูบมีอยู่ในเกือบทุกประเทศ ซึ่งแนวคิดและระบบการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของแต่ละประเทศอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเป็นมาและนโยบายภาษีของประเทศนั้นๆ ในหัวข้อนี้ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงการจัดเก็บภาษีผลิตภัณฑ์ยาสูบของสาธารณรัฐเกาหลี

อัตราภาษีสรรพสามิตในผลิตภัณฑ์ยาสูบของสาธารณรัฐเกาหลี ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติภาษีท้องถิ่น¹⁹ ซึ่งรัฐบาลจะกำหนดราคาการเก็บภาษีแต่ละประเภทเพื่อเป็นรายได้ภาษีของรัฐบาล

การเก็บภาษียาสูบของสาธารณรัฐเกาหลี ปฏิบัติต่อผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งหมดในลักษณะเดียวกันรวมถึงบุหรี่หรือผลิตภัณฑ์อื่นด้วย (ในเกาหลีบุหรี่หรือผลิตภัณฑ์อื่นซึ่งรวมถึงยาสูบที่ไม่ใช้ความร้อน – ไม่เผาไหม้) โดยทั่วไปจะมีการกำหนดอัตราภาษีส่วนบุคคลสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทต่างๆ

การปฏิรูปภาษีของรัฐบาลไม่เพียงแต่กำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่ยังรวมถึงราคาด้วย ราคาบุหรี่อาจแตกต่างกันไปตามยี่ห้อ แต่ราคากำหนดไว้สำหรับแบรนด์ในประเทศต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล อัตราภาษีสรรพสามิตบุหรี่โดยทั่วไปกำหนดตามราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าของบุหรี่และอาจมีภาษีเพิ่มเติมถูกเรียกเก็บ 3 กระทรวงของรัฐบาล ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการและกระทรวงมหาดไทยและความปลอดภัยมีส่วนร่วมในการปฏิรูปภาษียาสูบเช่นเดียวกับบางส่วนรายได้จากภาษียาสูบจะถูกจัดสรรไว้สำหรับการใช้งานเนื่องจากความพยายามในการควบคุมยาสูบ เช่น การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะกวดระเบียบเกี่ยวกับการโฆษณายาสูบและการริเริ่มด้าน

การศึกษาสาธารณะได้รับการดำเนินการอย่างจริงจัง ความสำคัญของนโยบายภาษียาสูบได้รับการขยายอย่างรวดเร็ว

วิวัฒนาการของภาษีบุหรี่ในสาธารณรัฐเกาหลี การเก็บภาษียาสูบของสาธารณรัฐเกาหลีพัฒนาควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมยาสูบของประเทศ ซึ่งเริ่มต้นจากการผูกขาดโดยรัฐบาลควบคุมการผลิตยาสูบการขายและผลกำไร ในปี 1985 ภายใต้การอุปถัมภ์ของการผูกขาดสาธารณะของสาธารณรัฐเกาหลี ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ มีการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบร้อยละ 27 สำหรับ

¹⁹ “Local Tax Act,” Retrieved on 5 April 2021, From https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=47403&type=sogan&key=15

บุหรี่เพิ่มขึ้นเป็น 77 เปอร์เซ็นต์ภายในปี 2530 ในปี 2532 บริษัทผูกขาดสาธารณรัฐเกาหลี กลายเป็น Korean Tobacco and Ginseng Corporation, และระบบภาษียาสูบเปลี่ยนจาก ad valorem ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีสรรพสามิตเฉพาะที่เรียกเก็บไม่เพียงบุหรี่ แต่ยังรวมถึงอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น ชิการ์ยาสูบ ไปป์ ยาสูบแบบม้วน ยาสูบแบบเคี้ยวและยานัตถ์ ในฐานะภาษีของรัฐบาลท้องถิ่นภาษี²⁰ สรรพสามิตยาสูบมีส่วนสำคัญ

สาธารณรัฐเกาหลีใช้การเก็บภาษียาสูบเพื่อลดการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบในสาธารณรัฐเกาหลี ในส่วน รายได้ของรัฐบาลท้องถิ่น ภาษีสรรพสามิตยาสูบยังคงเป็นภาษีสรรพสามิตเพียงอย่างเดียว จนถึงปี 1994 จนถึงจุดที่อุตสาหกรรมบุหรี่ของสาธารณรัฐเกาหลี ถูกปิดจากต่างประเทศผู้ผลิต หลังจากการเจรจาการค้าในที่สุดตลาด ภายในประเทศของเกาหลีก็เปิดให้บริการในปี 1995 และจากนั้นก็เรียกเก็บค่าธรรมเนียมภาษีและภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ต่างๆเกี่ยวกับซองบุหรี่และการปฏิรูปภาษียาสูบเพิ่มเติม ดำเนินการในภายหลัง

²⁰ “Reducing Tobacco Use through Taxation the Experience of the Republic of Korea,” Retrieved on 5 March 2019, from <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30020>.

ตารางที่ 3.1 แสดงภาษีบุหรี่ในสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีวอนต่อแพ็ค)

Table 1. Cigarette taxes in Korea (Korean won per pack)

	1989	1994	1996	1997	1999	2001	2002	2004	2005	2008	2015	
Taxes and Charges	Tobacco Excise Tax	360	360	360	360	360	510	510	510	641	641	1,007
	Local Education Tax	-	-	184	184	184	255	255	255	321	321	443
	National Health Promotion Charge	-	-	-	2	2	2	150	354	354	354	841
	Waste Charge	-	-	4	4	4	4	4	7	7	7	24.4
	Public Fund	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tobacco Production Stabilization Charge	-	-	-	-	-	-	10	15	15	-	5
	Special Consumption on Tax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	594
	General VAT	-	-	-	-	100	118	136	182	227	227	409
	Total Taxes	360	380 (42%)	548 (55%)	550 (55%)	650 (59%)	889 (68%)	1,065 (71%)	1,323 (66%)	1,565 (63%)	1,550 (62%)	3,323 (74%)
Retailer's Margin and Cost		520	452	550	450	441	435	677	935	950	1,177	
Retail Price		900	1,000	1,100	1,100	1,300	1,500	2,000	2,500	2,500	4,500	

Sources:

1. Local Tax Act, article 52, 151.
2. Enforcement Decree of the Act on the Promotion of Saving and Recycling of Resources, article 11.
3. National Health Promotion Act, article 23.
4. Special Consumption Tax Act, article 1.

ที่มา : <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30020>

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าภาษีสรรพสามิตยาสูบมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งมีความผันผวนจาก 42 เปอร์เซ็นต์ของราคาขายปลีกในปี 1994 เป็น 71 เปอร์เซ็นต์ในปี 2002 ก่อนที่จะลดลงเหลือ 62 เปอร์เซ็นต์ในปี 2008 และเพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 74 เปอร์เซ็นต์ในปี 2015 ในราคาจริงปี 1994 เท่ากับ 100 ดัชนีจะเป็น 123 ในปี 2545 169 ในปี 2551 และ 262 ในปี 2558 และในแง่ของความสามารถในการจ่าย (อีกครั้งด้วยปี 1994 เป็น 100) ปี 2545 เป็น 63 ปี 2551 เป็น 62 และปี 2558 จะเป็น 70 ดัชนีความสามารถในการจ่ายซึ่งคำนึงถึงการเพิ่มขึ้นของรายได้ต่อหัวด้วยในขณะที่อัตราเงินเฟ้อโดยทั่วไปได้ลดลงเมื่อเวลาผ่านไป²¹ โครงร่างของการปฏิรูปภาษียาสูบดำเนินการระหว่างปี 2539 ถึง 2558 มีดังนี้

²¹ *Ibid*, p. 4-5.

การปฏิรูปภาษียาสูบ พ.ศ. 2539 การปฏิรูปภาษียาสูบ พ.ศ. 2539 ทำให้ราคานูหรี 1 ซอง เพิ่มขึ้น 11 เพอร์เซ็นต์และแนะนำภาษีการศึกษาท้องถิ่นและค่าขยะ เนื่องจากภาษีการศึกษาท้องถิ่นเป็น ภาษีส่วนเกินร่วมกับภาษีอื่น ๆ โดยเรียกเก็บจากนูหรีและยาสูบอื่น ๆ ผลกระทบ เช่น ซิการ์ยาสูบไปป์ ยาสูบแบบม้วนยาสูบ

แบบเคี้ยวและยาสูบเป็นเพียงภาษีสรรพสามิตยาสูบ ภาษีการศึกษาท้องถิ่นภายใต้การปฏิรูป พ.ศ. 2539 คิดเป็น 40 เพอร์เซ็นต์ของภาษีสรรพสามิตยาสูบทั้งหมด

การปฏิรูปภาษียาสูบ พ.ศ. 2540 ราคานูหรีเพิ่มขึ้นอีก 10 เพอร์เซ็นต์ในปี 1997 ซึ่งใกล้เคียงกับการกำหนดใหม่ NHPC เกี่ยวกับนูหรี (ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ) NHPC เป็นภาษีที่ต้องใช้สำหรับ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพแห่งชาติ (NHPF) แต่เพียงผู้เดียวที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความยั่งยืน สนับสนุน โครงการส่งเสริมสุขภาพของสาธารณรัฐเกาหลี ในการเริ่มต้นการระดมทุนสำหรับ NHPF มา จากเงินสมทบประกันสุขภาพแห่งชาติ (ร้อยละ 5) และส่วนที่เหลือจาก NHPC ค่าภาษีเพิ่มเริ่มบังคับใช้ ในปี 2542 ในขณะที่ราคานูหรียังคงเท่าเดิม

การปฏิรูปภาษียาสูบในปี 2544 และ 2545 ในปี 2544 ราคานูหรีเพิ่มขึ้น 18 เพอร์เซ็นต์ ภาษี สรรพสามิตนูหรีและอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น ซิการ์ยาสูบไปป์ ยาสูบแบบม้วนยาสูบแบบเคี้ยวและยา นัตตุก็เพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะภาษีสรรพสามิตนูหรี 1 ซองเพิ่มขึ้น 42 เพอร์เซ็นต์และภาษีการศึกษา ท้องถิ่น (เดิมร้อยละ 40 ของภาษีสรรพสามิตยาสูบ) เพิ่มขึ้นพร้อมกันภาษีนูหรีต่อซองนูหรีเพิ่มขึ้นเป็น 68 เพอร์เซ็นต์ของราคาขายปลีก

หนึ่งปีต่อมาราคานูหรีเพิ่มขึ้น 15 เพอร์เซ็นต์และภาษีสรรพสามิตคิดเป็นเพอร์เซ็นต์ของ ราคาเพิ่มขึ้นเป็น 71 เพอร์เซ็นต์ การปฏิรูปภาษีปี 2545 ทำให้ NHPC เพิ่มขึ้นมากกว่า 70 เท่า - จาก 2 เท่า ได้รับรางวัลถึง 150 วอน - และเปิดตัวคำปรึกษาเสถียรภาพการผลิตยาสูบ (TPSC) การปฏิรูปในปี 2545 หมายความว่าเงินสมทบในการประกันสุขภาพแห่งชาติไม่มีอีกต่อไปจำเป็นต้องจัดหา เงินทุนให้กับ NHPF แต่ NHPC เริ่มให้เงินทุน 20 เพอร์เซ็นต์ของประเทศเงินช่วยเหลือด้านการประกันสุขภาพด้วยการ รวบรวมความพิเศษชั่วคราวเรื่องอุดหนุนค่าใช้จ่ายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ²²

การปฏิรูปภาษียาสูบปี 2547 และ 2548 ในปี 2547 และ 2548 ราคานูหรีเพิ่มขึ้น 33 เพอร์เซ็นต์ และ 25 เพอร์เซ็นต์ตามลำดับ- ขึ้นสูงสุดจนถึงปัจจุบัน ณ จุดนั้น ในปี 2547 เอ็นเอชพีซี เพิ่มขึ้นและในปี พ. ศ ในปีถัดไป ภาษีสรรพสามิตยาสูบและภาษีการศึกษาท้องถิ่นก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตามภาษี

²² Ibid, p. 6-7.

สรรพสามิตตามเปอร์เซ็นต์ของราคาขายสุบลดลงเหลือ 63 เปอร์เซ็นต์ภายใต้การ ปฏิรูปภาษีปี 2548 และเมื่อบริษัทขนส่งสินค้าขาย ถูกยกเลิกในปี 2551 สัดส่วนภาษียาสูบคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของราคาขายปลีก ลดลงต่อไปเป็น 62 เปอร์เซ็นต์

การปฏิรูปภาษียาสูบ พ.ศ. 2558 เนื่องจากนโยบายการควบคุมยาสูบทำให้จำนวนของการ สูบบุหรี่ของผู้ชายในสาธารณรัฐเกาหลีลดลงเช่นเดียวกับราคาบุหรี่ เป็นส่วนหนึ่งของแผนสุขภาพ แห่งชาติที่จะบรรลุเป้าหมายร้อยละ 25 จำนวนของการสูบบุหรี่ของผู้ชายนโยบายการควบคุมยาสูบอื่น ๆ เช่นการห้ามโฆษณาถูกระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่ห้ามสูบบุหรี่และป้ายเตือนบุหรี่ได้รับการแก้ไขอย่าง จริงจังได้ตามและนโยบายการสร้างความเข้มแข็งราคาขายสุบลดลงได้รับการเรียกร้องอย่างต่อเนื่องลดจำนวน ของการสูบบุหรี่ได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตามราคาบุหรี่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงระหว่างปี 2548 ถึง 2558 โดยเพิ่มความกังวล เกี่ยวกับราคาขายสุบลดลงที่ต่ำเกินจริง รายได้จากภาษีที่ลดลงอย่างมีประสิทธิภาพและสินค้าขายสุบลดลงไม่แพง เกินไป และในขณะที่ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและสวัสดิการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลานั้น แต่ก็ยังมี ความจำเป็นที่จะต้องเสียภาษีเพิ่มเติม

รัฐบาลพยายามที่จะเพิ่มราคาบุหรี่ในปี 2550 และในปี พ. ศ 2553 รัฐบาลล้มเหลวจากการ เพิ่มราคาบุหรี่ อันเป็นผลมาจากการต่อต้านของประชาชนอย่างรุนแรงจากสื่อ ซึ่งกล่อมให้ต่อต้านการ ปฏิรูปภาษีที่เสนอและขนานนามพวกเขาว่า “ภาษีบาป” โดยถือว่า “ การสูบบุหรี่และการดื่มเหล้าไม่ใช่ บาป” อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่สูงขึ้นในการสร้างรายได้จากภาษี ที่มากขึ้นเพื่อเป็น เงินทุนในการขยายรายจ่ายด้านสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง และการใช้นโยบายการควบคุมยาสูบสำหรับ ปัญหาสุขภาพของประชาชนได้รับรางวัลและข้อเสนอสำหรับการปรับขึ้นราคาครั้งใหญ่ อย่าง ไม่เคย ปรากฏมาก่อนและในที่สุดก็ผ่านสภาองเกรสในปี 2557 การปฏิรูปภาษียาสูบในปี 2558 ทำให้ทุกคนมี การขึ้นภาษีอย่างกว้างขวาง ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ได้แก่ บุหรี่ไฟฟ้า ยาสูบ ไปป์ ชิการ์ท่อน้ำหอมวนยาสูบ, ยาสูบแบบเคี้ยว, ฯลฯ ราคาบุหรี่ 1 ซองเพิ่มขึ้น 80 เปอร์เซ็นต์ (จาก 2,500 วอนต่อแพ็คเป็น 4,500 วอน) และภาษีการบริโภคพิเศษคือเพ็งเรียกเก็บบุหรี่ ภาษีเป็นเปอร์เซ็นต์ของราคาขายปลีกบุหรี่เพิ่มขึ้นจาก 62 เปอร์เซ็นต์ถึง 74 เปอร์เซ็นต์ ยกเว้นผลกระทบต่อบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งบางคนรู้สึกสามารถมีส่วนร่วม ในการริเริ่มการยุติการปฏิรูปภาษีในปี 2558 ถือได้ว่าประสบความสำเร็จตามนโยบายภาษียาสูบของ รัฐบาล

ยอดขายบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนับตั้งแต่ปรากฏในตลาดในสาธารณรัฐ เกาหลีในปี 2550 นำไปสู่การเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบ ตามปริมาณของสารละลายนิโคตินเหลว

ในปี 2553 หนึ่งปีต่อมา NHPC ก็เรียกเก็บของเหลวนิโคตินเช่นกันสารละลาย ในส่วนหนึ่งของการปฏิรูปภาษียาสูบในปี 2558 ภาษีบุหรี่หรือเล็กทรอนิกส์ได้เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น 117 เปอร์เซ็นต์ (828 วอนต่อ 1 มล. ถึง 1,799 วอนต่อ 1 มล.) อย่างไรก็ตามการขึ้นครั้งนี้ได้รับแจ้งถึงการเติบโตของการหลีกเลี่ยงภาษีโดยตัวแทนจำหน่ายบุหรี่หรือเล็กทรอนิกส์ ราคาบุหรี่หรือเล็กทรอนิกส์ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนักแม้ว่าจะมีการขึ้นภาษีก็ตาม ภาษีบุหรี่หรือเล็กทรอนิกส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เหมือนกับบุหรี่แต่เป็นภาษีที่หลีกเลี่ยงได้ พฤติกรรมของผู้ค้าบุหรี่หรือเล็กทรอนิกส์ (ซึ่งลดปริมาณของเหลวที่ต้องเสียภาษีในบุหรี่หรือเล็กทรอนิกส์) ส่งผลให้เกิดอัตราภาษีที่แตกต่างกัน โดยพฤติณัระหว่างผลิตภัณฑ์ทั้งสอง เช่น ส่งผลให้เกิดการบิดเบือนการแข่งขันในตลาดและยอดขายบุหรี่หรือเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังจากการปฏิรูปภาษียาสูบปี 2015

ตารางที่ 3.2 แสดงภาษีผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ (เกาหลีวอนต่อแพ็ค)

Table 2. Taxes on other tobacco products (Korean won per 1 gram)

	Year	Tobacco Excise Tax	Local Education Tax	National Health Promotion Charge	Special Consumption Tax	Total
Pipe tobacco	1989	14	-	-	-	14
	1996	14	5.6	-	-	19.6
	2001	18.2	9.1	-	-	27.3
	2006	23	11.5	-	-	34.5
	2014	23	11.5	12.7	-	47.2
	2015	36	15.8	30.2	21	103
Cigars	1989	40	-	-	-	40
	1996	40	16	-	-	56
	2001	52	26	-	-	78
	2006	65.4	32.7	-	-	98.1
	2014	65.4	32.7	36.1	-	134.2
	2015	103	45.3	85.8	61	295.1
Roll-your-own-tobacco	1989	14	-	-	-	14
	1996	14	16	-	-	30
	2001	18.2	9.1	-	-	27.3
	2006	23	11.5	-	-	34.5
	2014	23	11.5	12.7	-	47.2
	2015	36	15.8	30.2	21	103

ตารางที่ 3.2(ต่อ) แสดงภาษีผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ (เกาหลีวอนต่อแพ็ค)

	Year	Tobacco Excise Tax	Local Education Tax	National Health Promotion Charge	Special Consumption Tax	Total
Waterpipe tobacco	2014	455	227.5	442	-	1,124.5
	2015	715	314.5	1050.1	422	2,501.6
Chewing tobacco	1989	16	-	-	-	16
	1996	16	6.4	-	-	22.4
	2001	20.8	10.4	-	-	31.2
	2006	26.2	13.1	-	-	39.3
	2014	26.2	13.1	14.5	-	53.8
	2015	364	160.1	34.3	215	773.4
Snus	2014	232	116	225	-	573
	2015	364	160.1	534.5	215	1,273.6
Snuff	1989	10	-	-	-	10
	1996	10	4	-	-	14
	2001	13	6.5	-	-	19.5
	2006	16.4	8.2	-	-	24.6
	2014	16.4	8.2	9	-	33.6
	2015	26	11.4	21.4	15	73.8

Sources:

1. Local Tax Act, articles 52, 151.
2. Enforcement Decree of the Act on the Promotion of Saving and Recycling of Resources, article 11.
3. National Health Promotion Act, article 23.
4. Special Consumption Tax Act, article 1.

ที่มา : <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30020>

จากตารางที่ 2 ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่ใช่บุหรี่ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับบุหรี่ตั้งแต่ยุคแรก ๆ ของการเก็บภาษียาสูบในเกาหลี ยกเว้นท่อน้ำยาสูบและ snus (ซึ่งเริ่มเก็บภาษีในปี 2014 เท่านั้น) ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ มีรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งของฐานภาษีสำหรับภาษีสรรพสามิตยาสูบเสมอ ในปี 2014 หน่วยของการจัดเก็บภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ เปลี่ยนจาก 50 กรัมเป็น 1 กรัมยาสูบ เมื่อรวมยาสูบท่อน้ำ บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์รวมอยู่ในส่วนหนึ่งของฐานภาษีสำหรับภาษีสรรพสามิตยาสูบในปี 2553 อย่างไรก็ตาม NHPC ไม่ได้กำหนดไว้ในส่วนอื่นๆ ผลิตภัณฑ์ยาสูบและบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์จนถึงปี 2557 ณ ปี 2559 รายได้ที่เกิดจาก NHPC เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ ทั้งหมดประมาณ 55.1 เปอร์เซ็นต์ของ NHPC ที่รวบรวมจากทั้งหมดประเภทของบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 3.3 แสดงว่าภาษีบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์(เกาหลีวอนต่อแพ็ค)

Table 3. Taxes on e-cigarettes (Korean won per 1 milliliter)

	2010	2011	2015
Tobacco Excise Tax	400	400	628
Local Education Tax	200	200	276
National Health Promotion Charge	-	221	525
Special Consumption Tax	-	-	370
Waste Charge (KRW/20 cartridges)	7	7	24.4
Total Taxes (without Waste Charges)	600	821	1,799

Sources:

1. Local Tax Act, articles 52, 151.
2. Enforcement Decree of the Act on the Promotion of Saving and Recycling of Resources, article 11.
3. National Health Promotion Act, article 23.
4. Special Consumption Tax Act, article 1.

ที่มา : <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30020>

จากตารางที่ 3 ภาษีบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์และยอดขายบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่ปรากฏในตลาดในสาธารณรัฐเกาหลีในปี 2550 นำไปสู่การเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบ ตามปริมาณของสารละลายนิโคตินเหลวในปี 2010 หนึ่งปีต่อมา NHPC ก็เรียกเก็บของเหลวนิโคติน เช่นกันสารละลาย ในส่วนหนึ่งของการปฏิรูปภาษียาสูบในปี 2558 ภาษีบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ได้เพิ่มขึ้น เพิ่มขึ้น 117 เปอร์เซ็นต์ (828 วอนต่อ 1 มล. ถึง 1,799 วอนต่อ 1 มล.) อย่างไรก็ตามการขึ้นภาษีครั้งนี้ ได้รับแจ้งว่าการเติบโตของการหลีกเลี่ยงภาษีโดยตัวแทนจำหน่ายบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ สารละลายเหลว ที่มีเครื่องปรุงเริ่มจำหน่ายแยกต่างหากสำหรับสารละลายนิโคติน โดยปล่อยให้ผู้ใช้ผสมทั้งสองอย่างวิธี แก้ปัญหาสำหรับตัวเอง (สารละลายของเหลวที่ไม่มีนิโคตินไม่ต้องเสียภาษี) โดยการขายน้ำยาปรุงรส และสารละลายนิโคตินแยกจากกันผู้ขายสามารถหลีกเลี่ยงได้ 95 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามไม่ปลอดภัย สำหรับผู้ใช้ในการผสมด้วยตนเอง

ราคายุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนักแม้ว่าจะมีการขึ้นภาษีก็ตาม ภาษีบุหรี่ อิเล็กทรอนิกส์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เหมือนกับบุหรี่ แต่เป็นภาษีที่หลีกเลี่ยงได้โดยพฤติกรรมของผู้ค้ายุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ (ซึ่งลดปริมาณของเหลวที่ต้องเสียภาษีในบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์) ส่งผลให้เกิดอัตรา

ภาษีที่แตกต่างกันโดยพหุติษระหว่างผลิตภัณฑ์ทั้งสอง เช่น ส่งผลให้เกิดการบิดเบือนการแข่งขันในตลาดและยอดขายบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังจากการปฏิรูปภาษียาสูบปี 2015

ตารางที่ 3.4 แสดงภาษีสำหรับยาสูบที่ไม่เผาด้วยความร้อน (เกาหลีวอนต่อแพ็ค)

Table 4. Taxes on heat-not-burn tobacco (IQOS), Korea

	2017	2017	2018
Tobacco Excise Tax	88 (Korean won per gram)	88 (Korean won per gram)	897 (Korean won per 20 sticks)
Local Education Tax	38.7 (Korean won per gram)	38.7 (Korean won per gram)	394.6 (Korean won per 20 sticks)
National Health Promotion Charge		73 (Korean won per gram)	750 (Korean won per 20 sticks)
Special Consumption Tax	21 (Korean won per gram)	21 (Korean won per gram)	529 (Korean won per 20 sticks)
Waste Charge	24.4 (Korean won per 20 cartridges)	24.4 (Korean won per 20 cartridges)	24.4 (Korean won per 20 sticks)
Total Taxes (without Waste Charges)	147.7 (Korean won per gram)	220.7 (Korean won per gram)	2,570.6 (Korean won per 20 sticks)

Sources:

1. Local Tax Act, articles 52, 151.
2. Enforcement Decree of the Act on the Promotion of Saving and Recycling of Resources, article 11.
3. National Health Promotion Act, article 23.
4. Special Consumption Tax Act, article 1.

ที่มา : <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30020>

จากตารางที่ 4 ด้วยปัญหาการเก็บภาษีบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ประเภทใหม่ (โดยใช้ยาสูบที่ไม่ใช้ความร้อนเช่น IQOS และ GLO) ปรากฏในตลาดในปี พ.ศ.2560 ยาสูบมีการเรียกเก็บภาษีทันทีสำหรับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในลักษณะเดียวกับบุหรี่ ใช้อัตราภาษีใกล้เคียงกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ต่อน้ำหนัก อย่างไรก็ตามจากปี พ.ศ.2561 ได้ตระหนักถึงความยากลำบากในการจัดเก็บภาษีต่อกรัม ภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบที่ไม่ใช้ความร้อน(IQOS) ถูกเรียกเก็บตามจำนวน 20 แท่ง การปฏิรูปภาษียาสูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ในสาธารณรัฐเกาหลีสะท้อนให้เห็นมุมมองที่ชัดเจนที่มีอยู่ในประเทศเกี่ยวกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์และสิ่งที่ผู้บริโภค บริโภคอยู่ในประเภทเดียวกับบุหรี่ทั่วไป

จำนวนของการสูบบุหรี่ตามกลุ่มรายได้จำนวนของการสูบบุหรี่โดยทั่วไปจะสูงกว่าในกลุ่มที่มีรายได้ต่ำในสาธารณรัฐเกาหลีในปี 2559 จำนวนของการสูบบุหรี่ในผู้ที่มีอายุ 19 ปีขึ้นไป คือ ร้อยละ 25.6 ในอันดับที่หนึ่ง 1 เพอร์เซ็นต์ รายได้ 24.4 เพอร์เซ็นต์ สำหรับเปอร์เซ็นต์รายได้ที่สอง 23.3 เพอร์เซ็นต์ สำหรับเปอร์เซ็นต์ รายได้ที่สาม และ 22.2 เพอร์เซ็นต์สำหรับเปอร์เซ็นต์ รายได้ที่สี่ไม่เพียงแต่ทำผู้มีรายได้น้อยสูบบุหรี่มากขึ้น แต่ก็มีแนวโน้มที่จะลดการสูบบุหรี่หรือเลิกสูบบุหรี่เมื่อราคามูลค่าสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สูบบุหรี่ชาวเกาหลีที่มีรายได้ต่ำตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของราคามูลค่ามากขึ้น

หลังการปฏิรูปภาษียาสูบปี 2558 กลุ่มที่มีรายได้น้อยลดการสูบบุหรี่มากที่สุด ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้สูงสุดลดการสูบบุหรี่น้อยที่สุด หลังจากปี 2015 การปฏิรูปภาษียาสูบกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางระดับบน ลดการสูบบุหรี่เป็นระดับที่มากเป็นอันดับสองซึ่งอาจสะท้อนถึงรายได้ปานกลางวิกฤตกลุ่มในเกาหลี สำหรับเพศชายจำนวนของการสูบบุหรี่ในกลุ่มที่มีรายได้ต่ำที่สุดคือลดลงร้อยละ 5.2 และกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดลดลงร้อยละ 2.4 ในปี 2558 ที่น่าสนใจคือความชุกของการสูบบุหรี่ของเปอร์เซ็นต์ที่มีรายได้สูงสุดเพิ่มขึ้น 0.2 เพอร์เซ็นต์ในปี 2559 เมื่อเทียบกับช่วงก่อนการปฏิรูปซึ่งแสดงให้เห็นว่ารายได้ของพวกเขาสูงพอที่จะทำให้ราคามูลค่าสูงขึ้นโดยไม่ต้องกังวล สำหรับผู้หญิงที่สูบบุหรี่จำนวนของกลุ่มรายได้ต่ำสุดลดลง 1.7 เพอร์เซ็นต์ในปี 2558 และ 1.5 ร้อยละในปี 2559 เทียบกับปี 2557 อย่างไรก็ตามในกลุ่มรายได้ อื่น ๆ ทั้งหมดยกเว้นระดับต่ำสุดกลุ่มรายได้จำนวนของการสูบบุหรี่ของผู้หญิงเพิ่มขึ้นหลังการขึ้นภาษี

ผลกระทบต่อการใช้บริโภคบุหรี่และรายได้จากภาษี การปฏิรูปภาษียาสูบ 2 ครั้งล่าสุดของเกาหลี (ปี 2548 และ 2558) แสดงให้เห็นว่าการบริโภคบุหรี่ลดลงเมื่อราคาเพิ่มขึ้น (ดูรูปที่ 11) ทันทีหลังจากปี 2548 การปฏิรูปการขายนูหรีลดลงอย่างรวดเร็วส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้บริโภคกักตุนนูหรีล่วงหน้าจากการขึ้นราคาที่เคยคาดไว้ ยอดขายเพิ่มขึ้นอีกครั้งในเวลาต่อมาช้ากว่าในช่วงก่อนการปฏิรูปผลกระทบของการปฏิรูปภาษียาสูบปี 2558 เป็นที่ทราบกันดีว่ายอดขายนูหรีลดลง 23.7 เพอร์เซ็นต์ทันทีหลังการปฏิรูป²³

รายได้จากภาษียาสูบรายได้จากภาษียาสูบเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วหลังการปฏิรูปภาษียาสูบปี 2548 แม้ว่ายอดขายจะลดลง แต่แนวโน้มที่ดำเนินต่อไปเป็นเวลาหลายปีหลังการปฏิรูป อย่างไรก็ตามในปี 2552 รายได้จากภาษีเริ่มลดลงเล็กน้อยเนื่องจากยอดขายนูหรีลดลง ภายใต้การปฏิรูปภาษียาสูบ พ.ศ. 2558 ภาษีรวมรายได้ที่ได้รับจาก NHPC และภาษีสรรพสามิตยาสูบเพิ่มขึ้น 20 เพอร์เซ็นต์ (0.9 ล้านล้าน

²³ *Ibid*, pp. 11-12.

วอน) ตัวเลขที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2559 อันเป็นผลมาจาก 80 เปอร์เซ็นต์ของราคาที่สูงขึ้นและความต้องการบุหรี่ของผู้บริโภค

3.2.4 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายควบคุมยาสูบ ซึ่งญี่ปุ่นได้เข้าเป็นภาคีกรอบอนุสัญญา WHO ว่าด้วยการควบคุมยาสูบ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2548

นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่น²⁴ได้จัดทำคำแนะนำในการปลอดบุหรี่จัดทำโดยพระราชบัญญัติความปลอดภัยและสุขภาพอุตสาหกรรมและพระราชบัญญัติการส่งเสริมสุขภาพ มาตรา 71 ของพระราชบัญญัติ

ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยอุตสาหกรรม กำหนดให้นายจ้าง “พยายามสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่

สะดวกสบาย” มีการออกประกาศสองฉบับสองฉบับตามบทความนี้ 1.นโยบายเกี่ยวกับมาตรการที่นายจ้างดำเนินการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่สะดวกสบาย (1 กรกฎาคม 2535) (ประกาศกระทรวงแรงงานสุขภาพและสวัสดิการฉบับที่ 59) ซึ่งขอให้นายจ้างกำหนดพื้นที่สูบบุหรี่ภายในสถานที่ทำงานและ 2)คำสั่งกระทรวงสาธารณสุขแรงงานและสวัสดิการไปยังปลัดจังหวัดเลขที่ 0509001, แนวปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการสูบบุหรี่แบบ Passive ในสถานที่ทำงาน (2003) ซึ่งส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ปลอดบุหรี่และกำหนดมาตรฐานสำหรับพื้นที่สูบบุหรี่ที่กำหนดไว้ มาตรา 25 ของพระราชบัญญัติการส่งเสริมสุขภาพขอให้ผู้จัดการสถานที่สาธารณะที่มีการแจกแจงและ“ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่คนจำนวนมากใช้” “พยายามดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่แบบพาสซีฟ” ประกาศสำนักบริการสุขภาพ (HSB) 0225 หมายเลข 2 ดำเนินการตามมาตรา 25 และแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด "สิ่ง

อำนวยความสะดวกอื่น ๆ " รวมถึงระบบขนส่งสาธารณะ โรงแรมและสถานที่สาธารณะเพิ่มเติมที่ไม่รวมอยู่

ในมาตรา 25 ข้อกำหนดในกฎหมายและการแจ้งเตือนไม่มีผลผูกพันพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจยาสูบฉบับที่ 68 ปี 1984 (TBA) กล่าวถึงคำเตือนด้านสุขภาพและการโฆษณาสูบการส่งเสริมและการสนับสนุน มาตรา 39 ของ TBA กำหนดให้มีคำเตือนด้านสุขภาพบนบรรจุภัณฑ์ของ

²⁴ “Tobacco Control Laws,” Retrieved on 1 April 2021, from <https://www.tobaccocontrol.org/legislation/country/japan/summary>.

ผลิตภัณฑ์ยาสูบ มาตรา 36 ของข้อบังคับสำหรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจยาสูบ (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกระทรวงการคลังฉบับที่ 103) ใช้มาตรา 39 ของ TBA และให้คำเตือนด้านสุขภาพและข้อกำหนดในการบรรจุและการติดฉลากสำหรับบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา 40 ของ TBA กล่าวถึงการโฆษณายาสูบการส่งเสริมและการสนับสนุนและเรียกร้องให้ผู้โฆษณา "พยายามไม่ให้โฆษณาของตนมากเกินไป" ประกาศกระทรวงการคลังฉบับที่ 109 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการโฆษณายาสูบเป็นแนวทางที่ไม่มีผลผูกพันที่ออกตามมาตรา 40 ของ TBA และให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อจำกัดในการโฆษณายาสูบการส่งเสริมและการสนับสนุน

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ประเทศญี่ปุ่นมีการจัดแบ่งประเภทของบุหรี่ไฟฟ้าออกเป็น 2 ชนิด ชนิดแรกเป็นแบบที่ใช้ของเหลวที่มีส่วนผสมของนิโคตินและสารอื่นๆ ถูกกระตุ้นแล้วกลายเป็นไอ ผู้สูบจะสูบ ไอแผนการสูบควันจากรูปแบบเดิมซึ่งรูปแบบนี้จะเป็นที่มาของ E-Cigarettes เครื่องหมายความปลอดภัยและมีผลกระทบต่อสุขภาพน้อยกว่าบุหรี่ปกติ ไม่มีน้ำมันดิบเหมือนการสูบบุหรี่ทั่วไป แต่ยังคงมีนิโคตินในระดับใกล้เคียงกับบุหรี่ปกติ ซึ่งในผู้สูบบางรายก็ค่อยๆ ลดปริมาณลงเรื่อยๆ จนเลิกสูบบุหรี่ได้ และส่วนของเหลวก็มีรสต่าง ๆ ในกลุ่มนี้ถ้าเป็นของเหลวที่ไม่มีนิโคตินผสมสามารถหาซื้อได้ทั่วไป แต่ถ้าเป็นแบบมี

นิโคติน จะติดข้อกฎหมายจะนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายไม่ได้แต่นำเข้าเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัวได้ ส่วนกลุ่มที่ 2 เรียกว่า ใช้ความร้อนโดยในประเทศญี่ปุ่นมีบริษัทที่เป็นผู้ผลิตทุกรูปแบบนี้ที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่จำนวน 3 ราย โดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดน่าจะเป็น IQOS (ไอคอส) ของ Philip Morris อีกสองเจ้าคือ Ploom TECH (พลูมเทค) ของ Japan Tobacco และ Glo (โกล) ของ British American Tobacco โดยที่กลุ่มนี้จะเป็นการนำเอายาสูบแปรรูปตามแบบของบริษัทตัวเองอย่าง IQOSจะมีรูปทรงเป็นมวน ส่วน Ploom TECH จะเป็นตลับ ซึ่งผู้สูบก็ต้องเอาใส่ในตัวอุปกรณ์สำหรับสูบเฉพาะแบรนด์ แล้วอุปกรณ์จะใช้ความร้อนในกระตุ้นให้เกิดควันคล้ายควันบุหรี่ให้ผู้สูบได้สูบ ซึ่งจะว่าไประบบนี้ก็คล้ายกับบุหรี่ธรรมดาเพียงแต่ว่าลดความเสี่ยงเรื่องไฟ และควันจากบุหรี่โดยตรง ช่วยลดทอนปัญหาที่มีต่อผู้อื่นได้

3.2.5 ประเทศแคนาดา

แคนาดาเข้าร่วมเป็นภาคีในกรอบอนุสัญญา WHO ว่าด้วยการควบคุมยาสูบเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2548 นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่ควบคุม²⁵โดยรัฐบัญญัติยาสูบและผลิตภัณฑ์ไอระเหย (Tobacco and Vaping Products Act (S.C. 1997,C.13), เดิมคือ “รัฐบัญญัติยาสูบ” และรัฐบัญญัติสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่เป็นกฎหมายควบคุมยาสูบหลักในแคนาดา รัฐบัญญัติยาสูบและผลิตภัณฑ์สูบไอ ควบคุมการผลิต ขาย บรรจุภัณฑ์และฉลาก และการโฆษณาการส่งเสริมและการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ยาสูบและไอระเหย กฎระเบียบต่อไปนี้ออกตามรัฐบัญญัติยาสูบและผลิตภัณฑ์ไอระเหย

- 1) ข้อบังคับการเข้าถึงยาสูบ (การขายให้กับ ผู้เยาว์และการแสดงผลิตภัณฑ์)
- 2) ข้อบังคับการรายงานยาสูบและการแก้ไข (รายงานโดยอุตสาหกรรมยาสูบต่อรัฐบาล)
- 3) ข้อบังคับข้อมูลผลิตภัณฑ์ยาสูบ (บรรจุภัณฑ์และฉลาก)
- 4) การประทับตราและการทำเครื่องหมายกฎข้อบังคับเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบและการแก้ไข

5) กฎข้อบังคับด้านการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยาสูบและอุปกรณ์เสริม (ข้อกำหนดต้องห้าม) ข้อจำกัด การสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ โดยทั่วไปอยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลของจังหวัดและเขตการปกครอง ภายใต้กฎหมายย่อยแห่งชาติห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะในร่มและสถานที่ทำงานแทบทุกแห่งยกเว้นห้องสูบบุหรี่ที่กำหนดไว้ในสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการอยู่อาศัยแบบกลุ่ม สิ่งอำนวยความสะดวกการดูแลระยะยาวและห้องพักที่ระบุไว้ในโรงแรม พระราชบัญญัติสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ควบคุมการสูบบุหรี่ในสถานที่ทำงานของรัฐบาลกลางและผู้ให้บริการทั่วไป กฎข้อบังคับด้านสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ได้รับการออกตามรัฐบัญญัติสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่และควบคุมการสูบบุหรี่ในสถานที่ทำงานของรัฐบาลกลางเพิ่มเติม

ในประเทศแคนาดาได้กล่าวถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ว่า เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ใช้ความร้อนไม่เผาไหม้ (HNB) อาจมีลักษณะเหมือนบุหรี่สั้น แต่ทำงานในลักษณะที่แตกต่างกันมาก ในบุหรี่นั้นคือไฟ (การเผาไหม้) ที่ปล่อยนิโคตินออกจากใบยาสูบ ด้วยบุหรี่ที่ไม่เผาด้วยความร้อนแห่งยาสูบจะถูกสอดเข้าไปในอุปกรณ์ซึ่งจะถูกเสียบเข้ากับองค์ประกอบที่ให้ความร้อนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะทำให้นิโคตินกลายเป็นไอบุหรี่แบบไม่เผาไหม้ ได้รับการแนะนำสู่ตลาดแคนาดา

²⁵ “Tobacco Control Laws,” Retrieved on 1 April 2021, from <https://www.tobaccocontrollaws.org/legislation/country/canada/summary>.

ในปลายปี 2559 โดย Rothmans, Benson and Hedges (RBH) ภายใต้ชื่อแบรนด์ IQOS (อุปกรณ์) และ HEETs (แท่งยาสูบ)²⁶

เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ไม่ "รมควัน" จึงไม่ถือว่าเป็นบุหรี่ภายใต้กฎหมาย ภาษียาสูบมีเพียงจังหวัดเดียว (บริติชโคลัมเบีย) ที่กำหนดให้อยู่ในหมวดหมู่ภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งจะทำให้ภาษีสรรพสามิตของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS เพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่ามีผลตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2020 แต่มีการเลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการรับมือกับโควิด -19 ของ จังหวัด 4 จังหวัดอื่น ๆ และปัจจุบันรัฐบาลกลางจัดหมวดหมู่ให้อยู่ในหมวดภาษีเดียวกันที่ใช้สำหรับ เคี้ยวหรือไปป์ยาสูบ

สำหรับจังหวัดส่วนใหญ่หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จะถูกเก็บภาษี สำหรับน้ำหนักแต่ละ กรัม อย่างไรก็ตามรัฐบาลกลางเก็บภาษียาสูบประเภทนี้ตามน้ำหนัก 50 กรัม "หรือเศษ 50 กรัม" มาตรการนี้ ได้รับการแนะนำในงบประมาณของรัฐบาลกลางปี 2008 เพื่อป้องกันการ ตลาด ของ ยาสูบไร้ควัน ภาษีของ รัฐบาลกลาง (ปัจจุบันกำหนดไว้ที่ 7.76 ดอลลาร์สำหรับทุกๆ 50 กรัมหรือเศษส่วน) จึงทำหน้าที่เป็นราคาขั้นต่ำสำหรับผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่อยู่ในประเภท "ยาสูบที่ผลิต แล้ว" แท่งความร้อน 20 แท่งบรรจุยาสูบ 6.2 กรัม เทียบกับยาสูบประมาณ 10-12 กรัมในบรรจุภัณฑ์ 20 มวน ภาษีของรัฐบาลกลางสำหรับบรรจุภัณฑ์ 20 แท่ง HNB (หากขายแยกต่างหาก) คือ 7.76 ดอลลาร์ แต่ถ้าขายในกล่อง 160 แท่งจะคิดเป็น 0.97 ดอลลาร์ต่อ 20 แท่ง 'หน่วยย่อย' ในทางตรงกันข้าม ภาษี ของรัฐบาลกลางสำหรับบุหรี่หนึ่งซองคือ \$ 2.48 ต่อแพ็คเกจ หรือ \$ 39.74 สำหรับบุหรี่ 160 มวน นโยบายภาษีของรัฐบาลกลางเกี่ยวกับยาสูบที่ไม่ใช้ความร้อนจึงมีผลดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างภาษีของรัฐบาลกลางสร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตกำหนดขนาดบรรจุภัณฑ์ขั้นต่ำ ขนาดใหญ่ สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้ความร้อนแม้ว่าจะไม่ได้บังคับให้ทำเช่นนั้นก็ตาม
2. แม้ว่าราคาขั้นต่ำสำหรับผลิตภัณฑ์ HNB จะสูงกว่ายาสูบ (ซึ่งจำหน่ายในขนาดบรรจุ ภัณฑ์ขั้นต่ำ 20) แต่ต้นทุนต่อหน่วยก็ต่ำกว่า แท่ง HNB มีราคาถูกกว่าบุหรี่ทั่วไปมาก

²⁶ "Taxes on heat not burn cigarettes in Canadian jurisdictions," Retrieved on 5 March 2020, from <https://smoke-free.ca/wp-content/uploads/2020/04/taxrates-heatnotburn.pdf>

3.3 กฎหมายไทย

3.3.1 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509

พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหน้าที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ

โดยจัดเก็บภาษียาสูบ บุหรี่ซิการ์เรต บุหรี่ซิการ์ หรือบุหรี่อื่น เพื่อเพิ่มรายได้ของประเทศ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ บัญญัติว่า²⁷

“ต้นยาสูบ” หมายความว่า พืชนิโคเทียนาตาแบกุ่ม (NICOTIANATABACUM)

“พันธุ์ยาสูบพื้นเมือง” หมายความว่า ต้นยาสูบที่ปลูกในประเทศไทยมาแต่ดั้งเดิม และเมื่อบ่มด้วยแดดแล้วใบเป็นสีน้ำตาล

“ใบยา” หมายความว่า ใบยาสดหรือใบยาแห้งของต้นยาสูบ

“ยาอัด” หมายความว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาสูบซึ่งได้ป่นหรือย่อยและทำเป็นแผ่น โดยมีวัตถุประสงค์อื่นเจือปนด้วยหรือไม่ก็ตาม

“ยาเส้น” หมายความว่า ใบยาหรือยาอัดซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและแห้งแล้ว

“ยาสูบ” หมายความว่า บุหรี่ซิการ์เรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นปรง และให้รวมตลอดถึงยาเคี้ยวด้วย

“บุหรี่ซิการ์เรต” หมายความว่า ยาเส้นหรือยาเส้นปรง ไม่ว่าจะมียาแห้งหรือยาอัดเจือปนหรือไม่ ซึ่งมวนด้วยกระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษ หรือใบยาแห้งหรือยาอัด

“บุหรี่ซิการ์” หมายความว่า ใบยาแห้งหรือยาอัด ซึ่งมวนด้วยใบยาแห้งหรือยาอัด

“บุหรี่อื่น” หมายความว่า ยาเส้นหรือยาเส้นปรง ซึ่งมวนด้วยใบตอง กลีบบัว กาบหมาก ใบมะกา ใบจาก หรือวัตถุอื่นที่มีใช้กระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษและที่มีใช้ใบยาแห้งหรือยาอัด....”

มาตรา 5 ทวิ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ ให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตราที่คิดเป็นเงินสูงกว่า

มาตรา 5 ตรี การเสียค่าแสตมป์ยาสูบตามมูลค่านั้น ให้ถือมูลค่าตาม (1) และ (2) โดยให้รวมค่าแสตมป์ยาสูบที่พึงต้องชำระด้วย ดังนี้

²⁷ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 มาตรา 4, มาตรา 5 ทวิ และมาตรา 5 ตรี

(1) ในกรณียาเส้นที่ทำในราชอาณาจักร ให้ถือตามราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรมยาสูบ ในกรณีไม่มีราคาขายยาเส้น ณ โรงอุตสาหกรรมยาสูบ หรือราคาขายยาเส้น ณ โรงอุตสาหกรรมยาสูบมีหลายราคา ให้ถือตามราคาที่ยกขึ้นประกาศตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บค่าแสตมป์ยาสูบ อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศมูลค่าของยาเส้นที่ผลิตในราชอาณาจักร เพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณค่าแสตมป์ยาสูบ โดยกำหนดจากราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรมยาสูบในตลาดปกติได้

ในกรณียาสูบที่ทำในราชอาณาจักร ให้ถือตามราคาขายตามที่ยกขึ้นประกาศกำหนดตามมาตรา 23 เป็นราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรมยาสูบ

(2) ในกรณียาเส้นหรือยาสูบที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ถือราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของยาเส้นหรือยาสูบ บวกด้วยอากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และภาษีและค่า

ธรรมเนียมอื่นตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กำหนดในหมวด 4 ลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร ในกรณีที่ผู้นำเข้าได้รับยกเว้นหรือลดอัตราอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือ ตามกฎหมายอื่น ให้นำอากรขาเข้าที่ได้รับยกเว้นหรือลดอัตราดังกล่าวมารวมในการคำนวณมูลค่าตาม (2) ด้วย

ราคา ซี.ไอ.เอฟ. ตาม (2) ได้แก่ ราคาขายยาเส้นหรือยาสูบที่บวกด้วยค่าประกันภัยและค่าขนส่งถึงด่านศุลกากรในราชอาณาจักร ทั้งนี้ เว้นแต่

(ก) ในกรณีที่อธิบดีกรมศุลกากรประกาศให้ราคาในท้องตลาดสำหรับยาเส้นหรือยาสูบประเภทใดประเภทหนึ่ง ต้องเสียอากรตามราคาเป็นรายเฉลี่ยตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ให้ถือราคานั้นเป็นราคาขายยาเส้นหรือยาสูบในการคำนวณราคา ซี.ไอ.เอฟ.

(ข) ในกรณีที่เจ้าพนักงานศุลกากรประเมินราคาเพื่อเสียอากรขาเข้าใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ให้ถือราคานั้นเป็นราคาขายยาเส้นหรือยาสูบในการคำนวณราคา ซี.ไอ.เอฟ.”

โดยมาตรา 5 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบตามคำนิยามกล่าวคือ การเสียค่าแสตมป์ยาสูบนั้นกำหนดให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ โดยให้เสียค่าแสตมป์ยาสูบในอัตราที่คิดเป็นเงินสูงกว่า คือการใช้ใช้อัตราภาษีแบบผสมระหว่างอัตราตามสภาพ (ตามปริมาณ) และอัตราตามมูลค่า โดยให้เสียภาษีในอัตราที่คิดเป็นเงินได้สูงกว่า การกำหนดฐานภาษีถ้าเป็นบุหรี่ยาสูบจะกำหนดฐานภาษีโดยถือเอาราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรมยาสูบ (กรณีบุหรี่ยาสูบ ผลิตในราชอาณาจักร) หรือ ราคา ซี.ไอ.เอฟ. (กรณีบุหรี่ยาสูบ

นำเข้า) เป็นฐานภาษี ส่วนผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นซึ่งกำหนดโครงสร้างอัตราภาษีแบบผสมใช้ทั้งอัตราภาษีตามมูลค่าและตามสภาพ หากเป็นฐานภาษีตามมูลค่าจะใช้ราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรมยาสูบ และราคา ซี.ไอ.เอฟ เป็นฐานในการคำนวณภาษี กรณีใช้อัตราภาษีตามสภาพจะใช้น้ำหนัก (กรัม) ของยาสูบเป็นฐานในการคำนวณภาษี และในการกำหนดมูลค่าฐานภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตในราชอาณาจักรกรกฎหมายให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดมูลค่าของยาเส้นและยาสูบที่ผลิตในราชอาณาจักร เพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณค่าแสตมป์ยาสูบได้

3.3.2 พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบ และยกระดับการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากร ที่สำคัญของชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับ กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO Framework Convention on Tobacco Control) โดยได้นิยาม คำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ไว้ในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัตินี้ บัญญัติว่า

มาตรา 4 “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่า ความถึงผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคติยานาตาแบกุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบซึ่งบริโภคโดยวิธีสูดดมอมเคี้ยวกินเป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูกทาหรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกันทั้งนี้ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา”

ส่วน มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ได้กำหนดว่า

มาตรา 37 “ ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักรต้องมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบนั้น และส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณสุขชนตามที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคสองมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีออกคำสั่งห้ามขาย ห้ามนำเข้า หรือให้ทำลายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตหรือนำเข้านั้น และประกาศให้สาธารณสุขชนได้รับทราบถึงคำสั่ง

ค่าใช้จ่าจ่ายอันเกิดขึ้นจากการตรวจสอบส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคสอง หรือการทำลาย หรือการประกาศตามวรรคสี่ ให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าจ่าย ในการดำเนินการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดให้รัฐมนตรีประกาศหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายละเอียดทางเทคนิค ทางวิชาการ หรือเรื่องที่ต้องเปลี่ยนแปลงรวดเร็วก็ได้²⁸

ตามมาตราดังกล่าว ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคทียานาตาแบกุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบซึ่งบริโภคโดยวิธีสูบบุหรี่คอดมอมเคี้ยวกินเป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจุมกทาหรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกันทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา และผลิตภัณฑ์ยาสูบ (Tobacco products) จำแนกตามลักษณะการใช้งานออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดมีควัน (Smoked tobacco) และไม่มีควัน (Smokeless tobacco) มีรายละเอียดดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2

จากความหมายคำนิยามดังกล่าวทำให้เข้าใจว่า บุหรี่ไฟฟ้าประเภท IQOS นั้น ควรจัดอยู่ในคำนิยามของคำว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ชนิดหนึ่ง ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าประเภท IQOS นั้นมีส่วนประกอบของใบยาสูบ

ในส่วนของมาตรา 37 พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 นั้น ได้กำหนดให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะสามารถขายในประเทศไทยได้นั้น ต้องแจ้งส่วนประกอบและสารประกอบที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นเผาไหม้ โดยผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้ง หากส่วนประกอบ

ตามที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดตามกฎหมายคุ้มครอง รัฐมนตรีจะมีคำสั่งห้ามขาย หรือห้ามนำเข้า หรือให้ทำลายทิ้งและประกาศให้ประชาชนรับทราบ และค่าใช้จ่าจ่ายในการตรวจสอบส่วนประกอบหรือ ค่าใช้จ่าจ่ายในการทำลายนั้นผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นผู้รับผิดชอบเองทั้งสิ้น

²⁸ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มาตรา 4 และมาตรา 37

3.3.3 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2560²⁹

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้ตราขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายควบคุมการนำเข้าและส่งออก ซึ่งทางผู้ประกอบการที่มีการนำเข้าสินค้าหรือส่งออกสินค้า ต้องพึงระวังสำหรับการนำเข้าสินค้า และส่งออกสินค้า รวมถึงได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิด ไว้ใน มาตรา 242 และ 246 ดังนี้

มาตรา 242 “ผู้ใดนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมีได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือเคลื่อนย้ายของออกไปจากยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ทำเรือรับอนุญาต หรือเขตปลอดอากร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับของนั้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

มาตรา 246 “ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจำหน่ายหรือรับไว้ โดยประการใดซึ่งของอันตนพึงรู้ว่าเป็นของอันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา 242 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตราดังกล่าวได้อยู่ในส่วนของบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดและโทษเริ่มตั้งแต่โทษเบา ปรับเงินเป็นจำนวนสี่เท่าของราคา ของซึ่งได้รวม

ค่าอากรไว้แล้วหรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งความผิดที่สำคัญในมาตรานี้คือ ความผิดลักลอบหนีศุลกากร ในมาตรา 242 และความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อจำกัด กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมีความผิด ปรับเงินเป็นสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.3.4 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักรพ.ศ. 2557

ประกาศกระทรวงพาณิชย์เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักรพ.ศ. 2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้มีการนำสินค้านี้ไปใช้อันก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพ สุขอนามัยของประชาชนและเพื่อรักษาความ

²⁹ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2560 มาตรา 242 และ มาตรา 246

มั่นคงทางเศรษฐกิจ การสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ โดยบัญญัติของต้องห้ามไว้ใน ข้อ 3 และ ข้อ 4 ดังนี้

ข้อ 3 “บาราอู” หมายความว่า หม้อสูบบุหรี่แบบอาหรับหรือลักษณะอื่นที่คล้ายคลึงกัน อุปกรณ์หรือส่วนประกอบไม่ว่าจะกระทำได้ขึ้นด้วยวัสดุใดที่ใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับสูบควันผ่านน้ำซึ่งเกิดจากการเผาไหม้หรือการใช้ความร้อนผ่านพืช ผลไม้ พืชหมัก ผลไม้หมัก สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใดไม่ว่าจะมียาสูบเป็นส่วนประกอบหรือไม่ก็ตาม ตามพิกัดอัตราศุลกากรประเภทย่อย 9614.00.90 และให้หมายความรวมถึงพืช ผลไม้ พืชหมัก ผลไม้หมัก สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควันสำหรับอุปกรณ์ดังกล่าว ซึ่งมีส่วนผสมของยาสูบตามรายการในพิกัดอัตราศุลกากรประเภทย่อย 2403.11.00

“บาราอูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดละอองไอน้ำในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำได้ขึ้นด้วยวัสดุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับการสูบบุหรี่ตามพิกัดอัตราศุลกากรประเภทย่อย 8543.70.90

ข้อ 4 “ให้บาราอูและบาราอูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรให้สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควันหรือละอองไอน้ำ เพื่อการสูบบาราอูและบาราอูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งนำเข้ามาพร้อมสินค้าตามวรรคหนึ่งเพื่อใช้ร่วมกัน เป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย”³⁰

จากประกาศดังกล่าว ได้หมายความว่า ห้ามนำเข้าบาราอูและบาราอูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเข้ามาในราชอาณาจักรเพราะ เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันมิให้มีการนำสินค้านี้ไปใช้อันก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพสุขอนามัย สังคม ความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และ เมื่อพิจารณาความหมายของ บาราอูหรือบุหรี่ไฟฟ้า หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดละอองไอน้ำในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำได้ขึ้นด้วยวัสดุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับการสูบบุหรี่

หากพิจารณาความหมายของคำว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือบุหรี่ไฟฟ้า ก็ยังทำให้เกิดความสับสนว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นจะจัดอยู่ในประเภทใด เพราะผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS นั้นมีทั้งส่วนประกอบของยาสูบรวมทั้งยังเป็นอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าอีกด้วย

³⁰ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บาราอูและบาราอูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรพ.ศ. 2557 ข้อ 3 - 4

3.3.5 กฎกระทรวง พ.ศ.2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535

กฎกระทรวง พ.ศ.2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ จะต้องมีส่วนประกอบตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยบัญญัติใน ข้อ 1- ข้อ 3

บัญญัติว่า³¹

ข้อ 1 “ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยาสูบหรือบุหรี่ยีการ์ที่จะขายต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ดังนี้

- (1) ยาเส้น กระดาษหรือใบยาที่ใช้มวนและวัสดุกันกรอง (Filter) ต้องไม่มีเชื้อรา
- (2) ยาเส้นหรือใบยาต้องไม่มีสาร ดีดีที (Dichloro Diphenyl Trichloroethane) และอนุพันธ์ของ ดีดีที เจือปน หรือมีเจือปนได้ไม่เกินสิบส่วนในหนึ่งล้านส่วน
- (3) สารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) ต้องไม่มีสารในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ข้อ 2 ผู้ผลิตหรือผู้นำ เข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยาสูบหรือบุหรี่ยีการ์แต่ละตรา ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบ ดังนี้

- (1) สารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบ (Emission products) ของบุหรี่ยาสูบหรือบุหรี่ยีการ์แต่ละตราหนึ่งมวน โดยระบุปริมาณของสาร คือ ทาร์ (Tar) นิโคติน (Nicotine) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon Monoxide)

เป็นมิลลิกรัม ตามมาตรฐานการวิเคราะห์ขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization)

- (2) ส่วนประกอบที่เป็นสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) ต่อบุหรี่ยาสูบหนึ่งมวน โดยระบุปริมาณของสารแต่ละชนิด ชื่อทางเคมี และหมายเลขทะเบียนของสารนั้น ซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานบริการเอกสารย่อทางเคมี (Chemical Abstracts Service) ของสมาคมเคมีอเมริกัน (American Chemical Society)

ในกรณีสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) ไม่มีชื่อทางเคมี ต้องระบุชื่อทางชีววิทยาหรือต้นกำเนิดทางชีววิทยาด้วยชื่อมาตรฐานภาษาละติน (Standard Latin Nomenclature) หรือชื่อที่ใช้เรียกกันโดยทั่วไปหากไม่มีชื่อหรือต้นกำเนิดทางชีววิทยา

³¹ กฎกระทรวง พ.ศ.2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 ข้อ 1 – 3

ในกรณีผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์เรตหรือบุหรี่ซิการ์ตราใดมีหลายขนาด หรือหลายชนิด หรือหลายประเภท การแจ้งรายการส่วนประกอบตาม (1) และ (2) ให้แจ้งโดยแยกตามขนาด ชนิดหรือประเภทของบุหรี่ซิการ์เรตหรือบุหรี่ซิการ์ แล้วแต่กรณี

ข้อ 3 “เมื่อกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์เรตหรือบุหรี่ซิการ์ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบตามข้อ 2 ก่อนนำ ผลิตภัณฑ์ยาสูบออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนนำ เข้ามาในราชอาณาจักร และต้องแจ้งรายการส่วนประกอบดังกล่าวทุกสามปีหลังจากการแจ้งครั้งแรกโดยให้แจ้งภายในสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนดสามปี”

ข้อ 5 “ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์เรตหรือซิการ์จากที่ได้แจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบแจ้งรายการส่วนประกอบที่เปลี่ยนแปลงล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันที่จะนำผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เปลี่ยนแปลงออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนนำเข้ามาในราชอาณาจักร...”

ตามกฎกระทรวงได้หมายความว่าส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในประเทศไทยได้นั้นจะต้องมีมาตรฐานตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้แจ้งรายการส่วนประกอบเพียงสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) อาทิกลีซีร์ริซิน (Glycyrrhizin) เป็นสารปรุงแต่งรสชาติและให้รสหวานในบุหรี่, เมนทอลให้ความรู้สึกเย็นคอ, น้ำตาลเป็นสารปรุงแต่งในบุหรี่มีประมาณร้อยละ 3 ของน้ำหนักบุหรี่และต้องแจ้งสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อหนึ่งมวน โดยกำหนดแค่ 3 สาร เท่านั้น คือ ทาร์ (Tar) นิโคติน (Nicotine) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon Monoxide) เป็นมิลลิกรัม รวมถึงแจ้งส่วนประกอบที่เป็นสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) ต่อบุหรี่หนึ่งมวน โดยระบุปริมาณของสารแต่ละชนิดด้วย และกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาตและตรวจสอบไว้อยู่ที่ระยะเวลา 15 วันและมีกำหนดระยะเวลาล่วงหน้าไว้เฉพาะในกรณีที่หากมีการเปลี่ยนแปลงรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ได้มีการจดแจ้งไว้แล้วเท่านั้นที่จะต้องแจ้งรายการส่วนประกอบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนที่จะนำผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประเทศไทย

ในบทนี้ได้อ้างถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ของต่างประเทศและประเทศไทย ซึ่งสามารถนำมาแก้ไขเพิ่มเติมให้กฎหมายของประเทศไทยเกิดความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ของประเทศไทย

ในบทนี้จะได้วิเคราะห์ถึงปัญหาทางกฎหมายและมาตรการในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของประเทศไทย ซึ่งผู้ศึกษาขอแยกประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

4.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดค่านิยาม ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS

บุหรี่เป็นสิ่งเสพติดอย่างอ่อนที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศไทย การสูบบุหรี่เป็นวิธีการนำสารนิโคตินเข้าสู่ร่างกายผู้สูบด้วยวิธีการดูดหรือสูบจากทางปาก โดยการจุดไฟเผาไหม้ใบยาสูบและกระดาษที่ใช้นวนทำให้เกิดเขม่าควันและกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ บุหรี่ไม่ได้มีโทษต่อร่างกายของผู้สูบเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีผลกระทบต่อร่างกายไปยังคนที่อยู่รอบข้างผู้สูบบนอีกด้วย เพราะควันที่เกิดจากการพ่นหรือเป่าออกไปหลังการสูบรวมถึงควันที่เกิดจากการเผาไหม้นวนบุหรี่ที่ไม่ได้สูบนั่น มีสารพิษที่เข้มข้นเป็นอันตรายต่อผู้ที่สูดดมเข้าไปไม่แตกต่างกับอันตรายที่ผู้สูบบุหรี่ได้รับโดยตรงจากการสูบ ควันเหล่านี้เรียกว่า “ควันมือสอง”¹

จากการศึกษาปัญหาและโทษจากบุหรี่แล้วนั้น พบว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS” เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาอันก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของทั้งผู้สูบและผู้ไม่สูบบุหรี่ประเภทดังกล่าว เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้เกิดละอองน้ำคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะทำขึ้นด้วยวัสดุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเช่นเดียวกับบุหรี่ ผู้สูบจะได้รับสารนิโคตินเหลวที่ระเหยด้วยความร้อนจากไฟฟ้าเข้าสู่ร่างกายโดยไม่ผ่านการเผาไหม้ งานวิจัยจากต่างประเทศเกี่ยวกับบุหรี่ประเภท

¹ ศูนย์วิจัยสุขภาพกรุงเทพ, “ควันบุหรี่มือสอง ตัวการเลิกบุหรี่ไม่สำเร็จ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.bangkokhealth.com/health/article/ควันบุหรี่มือสอง-ตัวการเลิกบุหรี่ไม่สำเร็จ-2330>

ดังกล่าวกว่า 2,000 ฉบับ แสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นส่งผลเสียต่อสุขภาพน้อยกว่าบุหรี่มวนถึงร้อยละ 95² แต่ในประเทศไทยบุหรี่ไฟฟ้ากลับเป็นสินค้าผิดกฎหมาย

4.1.1 วิเคราะห์ปัญหา

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 ได้รับการแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. 2560 เนื่องจากเหตุผลประการหนึ่งที่ต้องการจะควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบให้สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรประกอบกับการ

ที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (World

Health Organization: WHO) จึงต้องการที่จะปรับปรุงกฎหมายเพื่อจะกำหนดมาตรฐานในการควบคุมผลิตภัณฑ์

ยาสูบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้มีการกำหนดคำนิยามความหมายของคำว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบซึ่งต่างไปจากพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ในมาตรา 3 ดังปรากฏใน มาตรา 4 ซึ่งบัญญัติว่า

“ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคทีนา ทาแบกุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ ซึ่งบริโภคโดยวิธีสูบ คูด คม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก ทา หรือโดยวิธีอื่นใด เพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา...”³

ความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ให้หมายความถึงผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคทีนาทาแบกุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบซึ่งบริโภคโดยวิธีสูบคูดคมอมเคี้ยวกินเป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูกทาหรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกันทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา”

การกำหนดนิยามความหมายดังกล่าวนี้มีผลให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ ซึ่งใช้กับบุหรี่มวนสั้นตรงตามความหมายของคำนิยามในส่วนของคำว่าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ ในส่วนคำว่าของผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็น

² Cancer Research UK, “E-cigarettes safer than smoking says long-term study,” (February 6 2017), Retrieved on 1 September 2018, from <https://www.cancerresearchuk.org/about-us/cancer-news/press-release/2017-02-06-e-cigarettes-safer-than-smoking-says-long-term-study>

³ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2560, มาตรา 4

ส่วนประกอบจะครอบคลุมไปถึงบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ ที่ใช้ร่วมกับน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบเท่านั้นแต่การกำหนดนิยามดังกล่าวจะไม่สามารถครอบคลุมบุหรี่ไฟฟ้าได้ทุกชนิด เนื่องจากบุหรี่ไฟฟ้ามีทั้งชนิดที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบและไม่มีส่วนประกอบของสารนิโคตินซึ่งทำให้บุหรี่ไฟฟ้าชนิดดังกล่าวไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบตามคำนิยามที่กำหนดไว้แต่จะมีผลทำให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปลักษณะอันทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสิ่งเลียนแบบ

ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีมาตรการทางกฎหมายกำหนดห้ามไม่ให้ผู้ใดผลิตขาย หรือนำเข้าอันจะทำให้ยัง เกิดความสับสนต่อไปว่าเหตุใดผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบและมีส่วนประกอบของสารนิโคตินถึงกลายเป็นสิ่งที่ต้องห้ามทั้งที่มีความปลอดภัยที่มากที่สุดในการบริโภคนิโคตินบุหรี่ไฟฟ้าอีกทั้งการที่พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ไม่ได้มีการกำหนดนิยามความหมายชนิดต่างๆของผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้จึงทำให้ไม่มีการกำหนดนิยามความหมายของคำว่าบุหรี่ไฟฟ้าไว้เป็นกรณีเฉพาะ

พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ ได้มีการกำหนดหน้าที่ให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ต้องการจำหน่ายในประเทศไทยให้มีหน้าที่จะต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบนั้นและกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่

กระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการตรวจสอบและเพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้งโดยหากผลิตภัณฑ์ยาสูบมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกระทรวงสาธารณสุขจะออกใบรับรองการจดทะเบียนการแจ้งให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า⁴ โดยผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะต้องเป็นผู้ชำระอัตราค่าธรรมเนียมใบรับรองการจดทะเบียนซึ่งกำหนดอยู่ที่ฉบับละ 100,000 บาทซึ่งกฎกระทรวงได้กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องส่งข้อมูลของผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อหน่วยงานรัฐโดยได้มีการกำหนดว่ารายการส่วนประกอบสารที่ใช้ในการปรุงแต่งต้องไม่มีสารในปริมาณที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และกำหนดสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบที่จะต้องทำการแจ้งไว้ 3 สารคือ ทาร์ นิโคตินและคาร์บอนมอนนอกไซด์ โดยจะต้องระบุปริมาณของสารที่เกิดจากการเผาไหม้เป็นมิลลิกรัมตามมาตรฐานการวิเคราะห์ขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO)

⁴ กฎกระทรวง 2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2535, กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์และบุหรี่ซิการ์, ข้อ 2

กฎกระทรวง 2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2535, กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์และบุหรี่ซิการ์ ข้อ 2. และข้อ 5. บัญญัติว่า

ข้อ 2 “ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์และบุหรี่ซิการ์ แต่ละตรา ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบ...”

ข้อ 5 “ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์หรือซิการ์จากที่ได้แจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบแจ้งรายการส่วนประกอบที่เปลี่ยนแปลงล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันที่จะนำผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เปลี่ยนแปลงออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนนำเข้ามาในราชอาณาจักร...”

โดยกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาตและตรวจสอบไว้อยู่ที่ระยะเวลา 15 วัน และมีกำหนดระยะเวลาล่วงหน้าไว้เฉพาะในกรณีที่หากมีการเปลี่ยนแปลงรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ได้มีการจดแจ้งไว้แล้วเท่านั้นที่จะต้องแจ้งรายการส่วนประกอบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนที่จะนำผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ประเทศไทย โดยหากผลิตภัณฑ์ยาสูบมีส่วนประกอบและสารที่

เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบไม่เป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีในการออกคำสั่งห้ามขายห้ามนำเข้า หรือให้ทำลายผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยจะต้องประกาศให้สาธารณชนทราบถึงคำสั่งดังกล่าว โดยกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเป็นผู้รับผิดชอบ

ค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการตรวจสอบส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือทำลายผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือการประกาศคำสั่งนั้นและได้กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในราชอาณาจักรมีหน้าที่ต้องส่งข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการผลิตหรือการนำเข้า ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดรายได้ค่าใช้จ่ายระหว่างผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต การบริจาคช่วยเหลือตามมนุษยธรรม ในกรณีเกิดสาธารณภัยร้ายแรงและต้องมีการทำรายงานประจำปี งบดุลบัญชีรวมทั้งข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์ในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศซึ่งการกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมีหน้าที่แจ้งส่วนประกอบและต้องชำระค่าตรวจสอบส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ในการออกไปรับรองการจดแจ้งรายการให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้านั้น เป็นกรณีที่ทำให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะสามารถมิได้เฉพาะผู้ที่มีทุนทรัพย์ จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติตามกฎหมายของไทยเกี่ยวกับการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าไม่ว่าจะเป็นบุหรี่ไฟฟ้าชนิดอื่นหรือ

ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มีลักษณะเป็นการควบคุมที่ค่อนข้างเข้มงวดและจำกัดบุหรี่ไฟฟ้ามาใช้
 ทั่วๆไปในความเป็นจริงแล้วและผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นอาจจะประโยชน์ในทางการแพทย์
 หรือเพื่อประโยชน์ในบำบัดผู้ติดบุหรี่ บุหรี่ดังกล่าวก็จะยังเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลทั่วไป

ดังนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าประกาศดังกล่าวเกี่ยวกับการควบคุมนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าหรือการ
 จำหน่ายหรือการผลิต บุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทยเป็นบทบัญญัติที่เข้มงวดจนเกินสมควร ซึ่งส่งผล
 กระทบต่อประโยชน์ต่อผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS จากการเปรียบเทียบกับในต่างประเทศที่มี
 การจำกัดการใช้ประโยชน์จากบุหรี่ไฟฟ้า หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS พิจารณาได้ว่าบุหรี่
 ดังกล่าวไม่เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคและสามารถนำไปใช้ในทางการแพทย์หรือช่วยในส่วนลดการสูบบุหรี่
 หรือการเลิกบุหรี่ก็สามารถนำมาใช้ได้

นอกจากนี้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเป็น
 ฉบับที่มีการตราขึ้นภายหลังจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ได้มีการรับความนิยมแล้วในประเทศ
 ไทยและมีการตราขึ้นภายหลังจากมีประกาศของกระทรวงพาณิชย์และคำสั่งของคณะกรรมการคุ้มครอง
 ผู้บริโภคที่มีการให้ความหมายของบุหรี่ไฟฟ้าและน้ำยาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้าโดยพระราชบัญญัติ
 ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 นับเป็นพระราชบัญญัติหลักที่จะนำมาเป็นมาตรการทางกฎหมายที่
 จะใช้ควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า หรือ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS โดยตรงแต่จากการศึกษาพบว่า
 พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดคำนิยามให้ความหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบแยกเป็นแต่ละชนิดไว้
 เป็นกรณีเฉพาะ จึงทำให้ไม่มีการกำหนดนิยามความหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในรูปแบบอื่นๆ ตาม
 สถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน คำนิยามจึงไม่ครอบคลุมถึงบุหรี่ประเภทอื่นๆที่เกิดขึ้นใหม่ ไว้เช่นเดียวกับ
 ผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดอื่นๆแต่จะใช้เป็นการกำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ให้มี
 ความหมายที่สามารถครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดต่างๆได้แทน

จากการศึกษาพบว่านิยามความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ที่มีอยู่นั้นกลับมีการให้
 ความหมายที่ไม่ครอบคลุมเพียงพอ โดยนิยามความหมายสามารถครอบคลุมเพียงบุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มี
 ส่วนประกอบของใบยาสูบและบุหรี่ไฟฟ้าที่มีส่วนประกอบของสารนิโคตินเท่านั้น แต่เนื่องด้วยบุหรี่
 ไฟฟ้ายังมีบุหรี่ไฟฟ้านิโคตินที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบและไม่มีส่วนประกอบของสารนิโคติน การ
 กำหนดนิยามความหมายของคำว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่นนี้จึงมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดดังกล่าว
 ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ยาสูบตามคำนิยามที่ได้กำหนดไว้และทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้น
 กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปลักษณะอันทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสิ่งเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ถูกกำหนด
 ห้ามไม่ให้ผลิตขายหรือนำเข้าต่อไปอีก ถึงแม้ภายหลังมีการยกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์และคำสั่ง

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคแล้วก็ตาม ทั้งที่บุหรี่ชนิดดังกล่าวนั้นมีความปลอดภัยมากที่สุดในบรรดาผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า

ปัจจุบันประเทศไทยมีการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS โดยประเทศไทยได้จัดให้อยู่ในประเภทเดียวกับบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งปัจจุบันนี้ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ถือเป็นสินค้าทั่วโลกที่บริโภครายอย่างถูกกฎหมายในหลายประเทศ สืบเนื่องจากกรณีนักท่องเที่ยวต่างประเทศ นำบุหรี่ IQOS เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งเป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้าประเทศไทยแล้วถูกจับทำให้เกิดการร้องเรียนจากสถานทูตหลายๆประเทศมายังประเทศไทย เช่น กรณีสื่อออนไลน์ในประเทศญี่ปุ่นเผยแพร่ข่าวนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นถูกจับเพราะใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ซึ่งเป็นยาสูบแบบไม่มีการเผาไหม้ที่วางจำหน่ายในประเทศญี่ปุ่นและอีกเกือบ 40 ประเทศทั่วโลก พร้อมเตือนชาวญี่ปุ่นที่ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวหรือทำงานในประเทศไทยว่าขณะนี้ยังไม่มีความชัดเจนว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถนำมาใช้หรือนำเข้าในประเทศไทยได้ และหากถูกจับกุมในข้อหาบุหรี่ไฟฟ้าอาจถูกปรับสูงสุด 500,000 บาท (ประมาณ 1.69 ล้านบาท)หรือจำคุกถึง 10 ปี” และจากกรณีดังกล่าวทำให้นักท่องเที่ยวในหลายประเทศ ไม่กล้าที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยการนำผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS พกติดตัวเข้ามาในไทยด้วย

นอกจากนี้ยังมีนักท่องเที่ยวต่างชาติหลายรายถูกจับปรับเป็นจำนวนมากเพราะใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS เพราะเป็นสินค้าต้องนำเข้าตามกฎหมายของประเทศไทยจนรัฐบาลหลายประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร จีน และ อิสราเอล ต้องออกประกาศเตือนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย อย่างไรก็ตามประกาศดังกล่าวยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบใหม่ๆ ที่ไม่ใช่บุหรี่ไฟฟ้า นักท่องเที่ยวรายนี้จึงถือเป็นชาวญี่ปุ่นรายแรกที่ถูกจับ แม้จะไม่ได้ใช้บุหรี่ไฟฟ้า ปัจจุบันนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นมีบทบาทต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยเป็นอย่างยิ่ง เมื่อปีที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นเดินทางเข้าประเทศไทยประมาณ 1.5 ล้านคน และสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยประมาณ 67,512 ล้านบาท ผู้ที่เปลี่ยนมาใช้ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS) แบบต่างๆ เช่น บุหรี่ไฟฟ้า หรือยาสูบแบบให้ความร้อน เพราะต้องการลดอันตรายที่มาจากควันบุหรี่ แต่กลายเป็นว่าเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทย กลับถูกจับ หรือโดนบังคับทางอ้อมให้กลับไปสูบบุหรี่ธรรมดา (บุหรี่ซิการ์เรต) ซึ่งอันตรายกว่า เพราะประเทศไทยมีกฎหมายแบนบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ และปัจจุบันไทยเป็นเพียง 1 ใน 30 ประเทศทั่วโลกเท่านั้นที่แบนบุหรี่ไฟฟ้า ขณะที่สหราชอาณาจักร สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา แคนาดา สาธารณรัฐ

เกาหลี และประเทศอื่นๆ อีกจำนวนมากกลับควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ให้เป็นสินค้าที่ถูกกฎหมายภายใต้การควบคุมของรัฐ

4.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหา

สำหรับหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS มีหลากหลายแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความจำเป็นของคนยุคปัจจุบัน โดยไม่ลดขีดความสามารถในการตอบสนองความจำเป็นของคนยุคต่อไป การพัฒนาจะต้องถูกจำกัดโดยความสามารถทางเทคโนโลยีและองค์กรทางสังคมและขีดความสามารถของชีวมนุษย์ ในการดูดซับผลกระทบของกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ การพัฒนาต้องสามารถตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนต้องมีความสุขภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และการพัฒนานี้ต้องเปิดโอกาสให้แก่ทุกคนในการหวังที่จะมีชีวิตที่ดีขึ้นให้เป็นจริงได้เพื่อให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในสังคมอย่างยุติธรรมพลเมืองทุกคนของประเทศจะต้องมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและทัดเทียมกันในระดับประเทศ

นอกจากนี้ยังมีหลักการตีความกฎหมาย คือหลักการตีความการตีความคำนิยามของบทบัญญัติกฎหมายนั้น ในส่วนของหลักการตีความกฎหมายแพ่ง โดยทั่วไปแล้วจะตีความตามตัวอักษร หากบทบัญญัติมีลักษณะที่มีความชัดเจนไปหาปรากฏว่ากฎหมายนั้นเคลือบคลุม ไม่ชัดเจนก็จะตีความตามความมุ่งหมายหรือตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยอาศัยหลักความเป็นธรรมที่สอดคล้องกับความรับรู้โดยทั่วไปของวิญญูชน และหากเป็นกรณีบทบัญญัตินั้นเป็นบทบัญญัติอันเด็ดขาดหรือที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการจำกัดสิทธิของบุคคล การตีความจะต้องตีความอย่างเคร่งครัดเนื่องจากมีลักษณะเป็นการทำให้เกิดข้อจำกัดสิทธิกับบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย

การตีความกฎหมาย หมายถึง การค้นหาหรืออธิบายความหมาย ของถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบท กฎหมาย โดยอาศัยการใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยา และสามัญสำนึก ให้มีความหมายที่ชัดเจนขึ้น เพื่อที่จะ นำกฎหมายนั้นไปใช้บังคับ แก่กรณีที่มีปัญหาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม⁵

⁵ พระธรรมนูญ (ป.อ.ปยุตโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2539), น. 271-275.

⁶ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 14 (กรุงเทพมหานคร: ประกายพริก, 2548), น. 133-134.

ดังนั้น การตีความกฎหมายจะพึงกระทำต่อเมื่อมีข้อสงสัย ในความหมายของกฎหมายเกิดขึ้น ถ้ากฎหมายชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่ต้องตีความ แม้ว่าผู้ใช้กฎหมายจะรู้สึกว่าการนำกฎหมายไปใช้บังคับกับคดีเรื่อง นั้น ๆ จะไม่ยุติธรรมก็ตาม แต่กฎหมายต้องมีความแน่นอนเมื่อบัญญัติไปแล้วก็ต้องยุติการตีความกฎหมาย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบังคับใช้กฎหมายเพราะ หากมีการตีความที่ไม่ถูกต้องตามความมุ่งหมายหรือ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ก็อาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายนั้นเกิดผลในทางที่ตรงกันข้ามได้ เช่น ในกรณีที่มีการฟ้องร้องคดีความกันคดีที่ควรจะชนะ กลับต้องแพ้ หรือคดีที่ควรจะแพ้กลับกลายเป็นชนะ หรือแม้แต่ในกรณีที่ผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมายแต่เข้าใจว่าตนมีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และใช้ อำนาจนั้น จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายหรือกระทบกระเทือน ต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือใน

บางครั้งก็อาจ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น กฎหมายก็จะกลายเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม และ ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองเสียเอง

อย่างไรก็ตามหากปรากฏว่าบทบัญญัติของกฎหมายมีความหมายชัดเจนแน่นอนอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีการนำหลักการเรื่องของการตีความกฎหมายมาใช้บังคับอีก การตีความกฎหมายจะเกิดขึ้นก็เฉพาะในกรณีที่ บทบัญญัติของกฎหมายนั้นมีความไม่ชัดเจนหรือแม้กระทั่งว่าถ้อยคำในกฎหมายชัดเจนคืออยู่แล้วก็ตามก็อาจมีกรณีที่ต้องมีการตีความได้ ทั้งนี้เนื่องจากในบางกรณีตามความเป็นจริงแล้ว ถ้อยคำแต่ละถ้อยคำที่ประกอบเป็นข้อความนั้นอาจไม่มีความหมายที่ชัดเจนในตัวเอง หากแต่ความหมายจะชัดเจนขึ้นก็ต่อเมื่อได้อ่านและพิจารณาประกอบกับถ้อยคำอื่นที่เป็นบริบทหรือข้อความแวดล้อมเพื่อทำความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของกฎหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่าการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายนั้นต้องพิจารณาถึงถ้อยคำตัวอักษรที่ชัดเจนนั้นประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายพร้อมกันไปเพื่อนำไปสู่การตีความบทบัญญัติของกฎหมายที่มีความชัดเจนหรือเหตุผลที่แท้จริงของกฎหมาย

สำหรับบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้ในการตีความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้นจะเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 บัญญัติว่า “กฎหมายนั้น ต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมาย ตามตัวอักษร หรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดีนั้น ตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นว่านั้น ให้วินิจฉัยคดี อาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และถ้าบทกฎหมาย เช่นนั้นก็ไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป” จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวสามารถแยก พิจารณาการตีความกฎหมายแพ่งได้เป็นสองกรณีคือการตีความตามตัวอักษรและการตีความตามเจตนารมณ์ สำหรับ

การตีความตามตัวอักษรนั้นเป็นการตีความเกี่ยวกับภาษา ถ้อยคำ ตัวอักษรและไวยากรณ์จะใช้วิธีการตีความโดยการหาคำนิยามของถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเป็นเบื้องต้นและคำนิยามนั้นจะต้องมาจากคำนิยามในกฎหมายฉบับนั้นหรืออาจเป็นคำนิยามที่มาจากกฎหมายอื่นที่กฎหมายนั้นอ้างอิงก็ได้

สำหรับการตีความตามตัวอักษรนั้นจะเป็นการพิจารณาความหมายของกฎหมายจากตัวบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ในกรณีที่กฎหมายนั้นใช้ความหมายธรรมดาซึ่งหากเป็นในกรณีเช่นนี้จะต้องทำความเข้าใจและการตีความถ้อยคำในรูปแบบความรู้ความเข้าใจของคนทั่วไปของถ้อยคำนั้น ๆ เป็นกรณีที่ถ้อยคำมีความหมายเป็นไปตามที่สามัญชนทั่วไปเข้าใจกัน ซึ่งรูปแบบในการตีความหมายแบบนี้จะนิยมตีความหมายโดยอาศัยการตีความจากพจนานุกรมเป็นหลัก ส่วนในกรณีที่บทกฎหมายใช้ศัพท์เฉพาะทางหรือภาษาทางวิชาการก็ต้องเข้าใจความหมายตามที่เข้าใจกันในทางเทคนิคหรือทางวิชาการนั้น ๆ เพื่อประกอบการศึกษาความหมายของถ้อยคำเนื่องจากลักษณะของถ้อยคำจะไม่ใช่ถ้อยคำทั่วไปที่มีการรับรู้โดยสามัญชน และกรณีที่บทกฎหมายมีแต่เจตนารมณ์ให้ถ้อยคำบางคำมีความหมายเป็นพิเศษที่แตกต่างไปจากถ้อยคำธรรมดาหรือถ้อยคำเทคนิคทางด้านวิชาการที่เรียกกันว่า “ศัพท์กฎหมาย” ซึ่งศัพท์กฎหมายนั้นจะต้องมีการกำหนดบทวิเคราะห์ศัพท์ หรือนิยามไว้ให้เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปซึ่งจะมีลักษณะเป็นการกำหนดบทบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำที่มีความมุ่งหมายเฉพาะขึ้นมาเฉพาะเรื่องใดเฉพาะเรื่องหนึ่งเป็นสำคัญ

นอกจากนี้การตีความอาจจะเป็นการตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายซึ่งเป็นการค้นหาความหมายของถ้อยคำในบทกฎหมายจากเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้น ๆ จะเห็นได้ว่าการตีความตามเจตนารมณ์ เป็นการค้นหาวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกฎหมาย เจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้นซึ่งการค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะกฎหมายแต่ละฉบับย่อมมีเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้น โดยเฉพาะ จะเห็นได้ว่าการตีความบทบัญญัติของกฎหมายไม่ว่าจะเป็นกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญาเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงและทำให้กฎหมายถูกบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาหรือการให้คำนิยามของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ คือ การป้องกันไม่ให้มีการสูบบุหรี่จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูบหรือส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่เป็นบุคคลรอบข้าง ดังนั้น หากตีความในแง่มุมในลักษณะทำนองเช่นนี้ หากผลิตภัณฑ์นั้นไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญกับบุคคลอื่น การตีความก็ควรจะต้องมุ่งเน้นขอบเขตของการตีความให้มีความชัดเจนว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทใดบ้างที่กฎหมายควรควบคุมและไม่ควร

ควบคุมจนเกินขอบเขตและทำให้วัตถุประสงค์บางประการของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ที่แม้จะมีเอกสารเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ดังกล่าวออกรับรองมากมายว่าปลอดภัยต่อสุขภาพมากกว่าการสูบบุหรี่ซิการ์เรต หรือบุหรี่ธรรมดาทั่วไป ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS นั้นในต่างประเทศถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาส่งผลดีแก่ผู้บริโภคมากกว่าผลเสียได้ เนื่องจากไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และยังช่วยในการลดการสูบบุหรี่ของผู้บริโภคซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายควบคุมการสูบบุหรี่ในประเทศไทยและในส่วนของกฎหมายไทยการตีความหรือการขยายคำนิยามของผลิตภัณฑ์ยาสูบจำเป็นจะต้องพิจารณาในบริบทในแง่มุมนี้ด้วย จึงจะทำให้การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อนึ่ง จากการศึกษาการกำหนดคำนิยามของ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ผู้ศึกษาได้ศึกษาการกำหนดคำนิยามของ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not – Burn คือ ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตละอองที่มี นิโคตินและสารเคมีอื่นๆ ซึ่งผู้ใช้สูดดมทางปากและมีสารอื่นๆอยู่ในใบยาสูบ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not – Burn ใช้ระบบการทำความร้อนของแบตเตอรี่ ระบบทำความร้อนที่อยู่ในอุปกรณ์เป็นแหล่งให้ความร้อน เพื่อพ่นนิโคตินจากบุหรี่ ซึ่งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ให้คำตอบเรื่องผลิตภัณฑ์ ยาสูบ Heat – Not- Burn เป็นบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ไว้โดยแจ้งว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่ใช่บุหรี่ อิเล็กทรอนิกส์ เพราะ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ Heat – Not – Burn ให้ความร้อนแก่ยาสูบเพื่อสร้างนิโคติน ส่วนบุหรี่ อิเล็กทรอนิกส์นั้นให้ความร้อนของเหลวซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีนิโคตินและในกรณีส่วนใหญ่ของบุหรี่ อิเล็กทรอนิกส์ไม่มีใบยาสูบ⁷

นอกจากนี้ในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายที่แตกต่างไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงรัฐ แมริแลนด์ (Maryland) ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายยาสูบ โดยรัฐแมริแลนด์กำหนดอายุการขาย ผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกฎหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็น 21 ปี แต่ได้รับการยกเว้นสำหรับทหารที่มีอายุอย่างน้อย 18 ปีและแสดงบัตรประจำตัวทหารที่ถูกต้องเมื่อซื้อ และเพื่อวัตถุประสงค์ของกฎระเบียบทางธุรกิจ กฎหมายอาญาและบทความทั่วไปด้านสุขภาพ กฎหมายฉบับใหม่จะเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด “ระบบนำส่ง นิโคตินอิเล็กทรอนิกส์” เป็น “อุปกรณ์สูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์” และเปลี่ยนคำจำกัดความเป็น “อุปกรณ์ที่สามารถใช้ในการส่งนิโคตินแบบสเปรย์หรือไอไปยังผู้ที่สูดดม

⁷ “WHO Framework Convention on Tobacco Control (WHO FCTC),” Retrieved on 15 March 2020, from https://www.who.int/fctc/text_download/en/

จากอุปกรณ์ ซึ่งรวมถึงบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ซิการ์อิเล็กทรอนิกส์ ท่ออิเล็กทรอนิกส์ และบาระกูอิเล็กทรอนิกส์ ปากกา Vape และของเหลวที่สูบไอและ ส่วนประกอบชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์เสริมใด ๆ ของอุปกรณ์ดังกล่าว ไม่ว่าจะแยกจำหน่ายหรือไม่ก็ตามรวมถึง สารใด ๆ ที่ตั้งใจให้เป็นละอองหรือไอร่างระหว่างการใช้งานอุปกรณ์”เพื่อวัตถุประสงค์ของกฎข้อบังคับทาง ธุรกิจกฎหมายอาญาและบทความทั่วไปด้านสุขภาพ“ การสูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ขณะนี้อุปกรณ์ต่างๆ "รวมอยู่ในคำว่า "ผลิตภัณฑ์ยาสูบ "8

ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าที่อยู่ในคำนิยามของคำว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 แต่ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็มิได้ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติ ดังกล่าว เนื่องจาก ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวยังคงเป็นสินค้าผิดกฎหมายซึ่งถูกระบุไว้ในบัญชีท้าย ของประกาศ กระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2559 ว่าด้วย เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำเข้าผ่านราชอาณาจักร ลำดับที่ 3 มีผลบังคับตาม ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการ นำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 มาตรการทางกฎหมายที่ออกมาบังคับกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าทั้ง 2 ฉบับนี้ เป็นมาตรการที่มีผลควบคุมเพียงในด้านของการนำเข้า จำหน่าย และให้บริการเท่านั้น ซึ่งส่วน ไม่ใช่พฤติการณ์ปกติของผู้บริโภค เมื่อเกิดข้อเท็จจริงว่าบุคคลใด ครอบครอง พกพา หรือใช้บุหรี่ไฟฟ้า แม้

มิได้มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแต่ผู้บังคับใช้กฎหมายก็มักจะนำบทบัญญัติอันเกี่ยวกับภาษีมำดำเนินการเอาผิดผู้ใช้นั้นเมื่อผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าต้องห้ามนำเข้าตาม ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 หมายความว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่อาจผ่านพิธีการศุลกากรได้ ผู้ที่มีไว้ในครอบครองจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ซึ่งมีบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยมีอัตราโทษ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาสินค้าซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตัวอย่างคำพิพากษา คดีหมายเลขคดีที่ อ.3758/2561⁹

⁸ “Tobacco 21 Fact Sheet,” Retrieved on 15 March 2020, from <https://health.maryland.gov/notobaccosalestominors/Documents/>

⁹ “บริการค้นข้อมูลคดี ศาลอาญา,” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563, จาก http://aryasearch.coj.go.th/search201.php?court_running=&black_running=371190

“โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561 เวลากลางคืนก่อนเที่ยง จำเลยช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาไป ซื่อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งบุหรี่ไฟฟ้า และนํ้ายาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งเป็นของหรือผลิตภัณฑ์ที่มีแหล่งกำเนิดหรือผลิตจากต่างประเทศที่มีผู้อื่นลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมิได้เสียภาษีอากรสำหรับของนั้น อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เหตุเกิดที่ แขวงลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เจ้าพนักงานจับจำเลยได้พร้อมยี่ดบุหรี่ไฟฟ้าและนํ้ายาเติมบุหรี่ไฟฟ้าดังกล่าวเป็นของกลาง

จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 242 วรรคหนึ่ง และ มาตรา 246 วรรคหนึ่ง ปรับ 1,465 บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ให้กึ่งหนึ่ง คงปรับ 732.50 บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29,30 กับให้จ่ายเงินรางวัลแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมร้อยละ 25 ของค่าปรับตามกฎหมาย ธิบบุหรี่ไฟฟ้าและนํ้ายาสำหรับเติมบุหรี่ไฟฟ้าของกลาง”

นอกจากนี้เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศญี่ปุ่นมีการจัดแบ่งประเภทของบุหรี่ไฟฟ้าออกเป็น 2 ชนิด ชนิดแรกเป็นแบบที่ใช้ของเหลวที่มีส่วนผสมของนิโคตินและสารอื่นๆ ถูกกระตุ้นแล้วกลายเป็นไอ ผู้สูบจะสูบไอแผนการสูบควันจากรูปแบบเดิมซึ่งรูปแบบนี้จะเป็นที่มาของ E-Cigarettes เครื่องหมายความปลอดภัยและมีผลกระทบต่อสุขภาพน้อยกว่าบุหรี่ปกติ ไม่มีน้ำมันดิบเหมือนการสูบบุหรี่ทั่วไป แต่ยังคงมีนิโคตินในระดับใกล้เคียงกับบุหรี่ปกติซึ่งในผู้สูบบางรายก็ค่อยๆ ลดปริมาณลงเรื่อย ๆ จนเลิกสูบบุหรี่ได้ และส่วนของเหลวก็มีรสต่าง ๆ ในกลุ่มนี้ถ้าเป็นของเหลวที่ไม่มีนิโคตินผสมสามารถหาซื้อได้ทั่วไป แต่ถ้าเป็นแบบมีนิโคติน จะติดข้อกฎหมายจะนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายไม่ได้แต่นำเข้ามาเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัวได้ ส่วนกลุ่มที่ 2 เรียกว่า ใช้ความร้อน โดยในประเทศญี่ปุ่นมีบริษัทที่เป็นผู้ผลิตถ่ายรูปแบบนี้ที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่จำนวน 3 ราย โดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดน่าจะเป็น IQOS (ไอคอส) ของ Philip Morris

อีกสองเจ้าคือ Ploom TECH (พลูมเทค) ของ Japan Tobacco และ glo (โกล) ของ British American Tobacco โดยที่กลุ่มนี้จะเป็นการนำเอายาสูบแปรรูปตามแบบของบริษัทตัวเอง อย่าง IQOSจะมีรูปทรงเป็นมวน ส่วน Ploom TECH จะเป็นตลับ ซึ่งผู้สูบก็ต้องเอาใส่ในตัวอุปกรณ์สำหรับสูบเฉพาะแบรนด์ แล้วอุปกรณ์จะใช้ความร้อนในกระตุ้นให้เกิดควันคล้ายควันบุหรี่ให้ผู้สูบได้สูบ ซึ่งจะว่าไป

ระบบนี้ก็คล้ายกับบุหรี่ธรรมดาเพียงแต่ว่าลดความเสี่ยงเรื่องไฟ และควันจากบุหรี่โดยตรง ช่วยลดทอนปัญหาที่มีต่อผู้อื่นได้¹⁰

จะเห็นได้ว่ารูปแบบเกี่ยวกับการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศญี่ปุ่น จะมีรูปแบบที่ค่อนข้างผ่อนคลายการควบคุมหากเป็นการใช้บุหรี่ไฟฟ้าวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การ ลดการสูบบุหรี่และการเลิกบุหรี่การที่กฎหมายของประเทศไทยควบคุมการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าโดยเด็ดขาดอาจเป็นรูปแบบในการควบคุมที่ขาดความสมดุลต่อประโยชน์ของการนำบุหรี่ไฟฟ้ามาใช้ จึงควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับหลักกฎหมายของต่างประเทศ แต่อาจต้องกำหนดขอบเขตการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลเท่านั้น ห้ามนำเข้ามาใช้เพื่อจำหน่ายนอกจากนี้ ในการกำหนดข้อยกเว้นให้การนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อใช้ประโยชน์เกี่ยวกับ สุขอนามัย เช่น การใช้ในโปรแกรมลดละเลิกบุหรี่ไฟฟ้าสามารถกระทำได้แต่ต้องได้รับอนุญาต เป็นลายลักษณ์อักษรจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ ภายใต้อาณัติมาตรการกำกับดูแลที่มีความแตกต่างกันออกไป ตามทัศนคติและความคิดเห็นของหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลในส่วนดังกล่าว¹¹ โดยสามารถแบ่งมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าของนานาประเทศประเทศได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ “กฎหมายควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่า บุหรี่ไฟฟ้าจะถูกบรรจุอยู่ในหมวดของผลิตภัณฑ์ยาสูบเช่นเดียวกับยาสูบ ประเภทอื่นๆ โดยการกำหนดนิยามของคำว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ จะครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าด้วยเพื่อความสะดวกในการกำหนดกรอบควบคุมทั่วไปให้เป็นมาตรการบังคับเดียวกันกับบุหรี่ปริมาณ เช่น การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้บริโภค ข้อกำหนดเรื่องพื้นที่ปลอดบุหรี่ การโฆษณา เป็นต้น

ประเทศที่ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบก็อาจมีการกำหนดมาตรการแยกต่างหากเป็นการเฉพาะเพื่อใช้ควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าควบคู่กับมาตรการควบคุมทั่วไปด้วย อาทิ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม แคนาดา เป็นต้น “กฎหมาย

¹⁰ “Tobacco Control Laws,” Retrieved on 1 April 2021, from <https://www.tobaccocontrolaws.org/legislation/country/japan/summary>

¹¹ WHO Framework Convention on Tobacco Control, “Progress report on regulatory and market developments on electronic nicotine delivery systems (ENDS) and electronic non-nicotine delivery systems (ENNDS)66,” Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control Geneva Switzerland, 27 June 2018 : pp. 1-6.

ควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าบริโภครวมกับเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์” มาตรการทางกฎหมาย ในลักษณะนี้ เป็นการแบ่งประเภทของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้านอกเป็น 2 ประเภท คือ น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าชนิดที่ปราศจากนิโคติน และน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่มีนิโคติน ซึ่งจะกำหนดให้ตัวเครื่อง บุหรี่ไฟฟ้าและน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่ไม่มีนิโคตินเป็นสินค้าบริโภครวมหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยมีมาตรการ กำกับดูแลคุณภาพผลิตภัณฑ์ ข้อกำหนดการเข้าถึง รวมถึงมาตรการทั่วไปอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับ ผลิตภัณฑ์ในหมวดนั้น ๆ ส่วนน้ำยา บุหรี่ไฟฟ้าที่มีส่วนผสมของนิโคติน หรือนิโคตินสกัดเหลวที่ใช้ ผสมในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าจะถูกควบคุมเป็นผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ถือเป็นยาหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์ ไม่สามารถซื้อขายได้ในทางพาณิชย์ โดยผู้ใช้จะต้องมีการร้องขอหรือต้องถูกสั่งจ่ายจากบุคลากรทาง การแพทย์ เช่น เครื่องสูดสูดสเตเรอิล ฮังการี สาธารณรัฐไอร์แลนด์ สาธารณรัฐออสเตรเลีย เป็นต้น และ สุดท้าย “กฎหมายกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้า เป็นสินค้าผิดกฎหมาย” กฎหมายในลักษณะนี้สะท้อนถึงความ กังวลถึงผลร้ายที่อาจเกิดกับพลเมืองของ ตนจากการใช้ผลิตภัณฑ์ และความกังวลว่าผลิตภัณฑ์จะเข้ามา ส่งเสริมให้มีนักสูบหน้าใหม่มากขึ้น เช่น ประเทศไทย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอาร์เจนตินา ราชอาณาจักรบาห์เรน เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ถูกควบคุมตามมาตรการทางกฎหมายของ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง จึงควรกำหนดนิยาม ความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ให้มีความครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่ทำให้เกิดการเผา ไหม้(Heat-Not-Burn) และผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จะทำให้บุหรื่อดังกล่าวไม่ถูกควบคุมตาม หลักเกณฑ์ต้องห้ามตามกฎหมายของไทยและสามารถนำเข้าในราชอาณาจักรไทยได้โดยการเสียภาษี อย่างถูกต้องตามที่กฎหมายไทยกำหนด โดยเห็นควรแก้ไขนิยาม ดังนี้

“ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคทีน นาตาแบกุ่ม (Nicotiana tabacum) หรือผลิตภัณฑ์ที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบซึ่งบริโภคโดยวิธี สูบดูดดมอมเคี้ยวกินเป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูกทำหรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็น เช่นเดียวกันและให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบโดยใช้นวัตกรรม ให้ความร้อนแทนการเผาไหม้ ทั้งนี้ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา”

ซึ่งหากมีการกำหนดนิยามความหมายเช่นนี้แล้วจะทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS อยู่ ภายใต้นิยามของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ด้วย ซึ่ง หากกำหนดลักษณะนิยามและขอบเขตให้ครอบคลุมและมีมาตรการควบคุมการนำเข้าและการ บริโภคอย่าง ถูกต้อง มีส่วนสำคัญในการช่วยแก้ไขฟื้นฟูบุคคลที่ต้องการจะเลิกสูบบุหรี่และไม่ส่งผล

กระทบต่อสุขภาพ การกำหนดให้บุหรี่ดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นการตีความ บทบัญญัติของกฎหมายที่เข้มงวดเกินไป เนื่องจากไม่ได้พิจารณาในรายละเอียดของบุหรี่ IQOS ว่าควร เป็นบุหรี่ชนิดใดหรือประเภทใดหรือมีเงื่อนไขใดบ้างที่ควรถูกควบคุมตามกฎหมายหรือบุหรี่ชนิด ใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ได้โดยชอบด้วย กฎหมายในประเทศไทยได้ ซึ่งการแบ่งประเภทของบุหรี่ ไฟฟ้านี้โดยให้บุหรี่ไฟฟ้าบางประเภทที่ส่งผล กระทบต่อสุขภาพของผู้สูงเป็นบุหรี่ที่ผิดกฎหมายแต่หาก เป็นบุหรี่ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้สูบและช่วยให้ผู้สูบสามารถลดหรือเลิกการสูบบุหรี่และส่งผลกระทบ ต่อสุขภาพน้อยกว่าบุหรี่ซิการ์ธรรมดา ได้เป็นบุหรี่ที่สามารถนำมาสูบได้โดยไม่เป็นความผิดตาม กฎหมายนี้

4.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS

4.2.1 วิเคราะห์ปัญหา

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมาตรฐานของบุหรี่ไฟฟ้าเท่าที่ได้ศึกษาจาก พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ไม่พบมาตรการในการควบคุมมาตรฐานของบุหรี่ ไฟฟ้าแต่อย่างใด จึงทำให้ไม่มีการกำหนดมาตรฐานของบุหรี่ไฟฟ้าไว้ แต่ด้วยอำนาจของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีอำนาจในการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบและมี อำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องมี ส่วนประกอบตามที่กำหนดไว้เพื่อให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่ายได้มีการปฏิบัติตามเพื่อให้ ผลิตภัณฑ์ยาสูบมีความปลอดภัยและเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคและประชาชน ซึ่ง กฎหมายได้กำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักร บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มาตรา 37 ว่า¹²

มาตรา 37 “ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักรต้องมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจาก การเผาไหม้ของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบ ของ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบนั้น และส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

¹² พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มาตรา 37

ในกรณีที่เกิดผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคสองมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีออกคำสั่งห้ามขาย ห้ามนำเข้า หรือให้ทำลายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตหรือนำเข้านั้น และประกาศให้สาธารณชนได้รับทราบถึงคำสั่ง

ค่าใช้จ่ายอันเกิดขึ้นจากการตรวจสอบส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคสอง หรือการทำลาย หรือการประกาศตามวรรคสี่ ให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง กำหนดให้รัฐมนตรีประกาศหลักเกณฑ์

เกี่ยวกับรายละเอียดทางเทคนิค ทางวิชาการ หรือเรื่องที่ต้อง เปลี่ยนแปลงรวดเร็วก็ได้” นอกจากนี้การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ายังเป็นเครื่องมือที่จะสามารถช่วยควบคุมทั้งในส่วนของส่วนประกอบของอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้าและส่วนประกอบในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าให้เป็นไปตามมาตรฐานที่หน่วยงานรัฐเห็นว่าอยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย

โดยในปัจจุบัน กฎกระทรวงมีเพียงการกำหนดมาตรฐานบุหรี่ซิการ์แรตว่า หากมีใบยาสูบจะต้องใช้ยาเส้น กระดาษหรือใบยาและวัสดุกันกรองที่ต้องไม่มีเขี้ยว และสามารถมีอนุพันธ์ของดีดีทีเจือปนได้ไม่เกินสิบส่วนในล้านส่วน สารที่ใช้ในการปรุงแต่งต้องไม่มีสารในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่ไม่ได้มีการกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องอยู่ในปริมาณที่เท่าใดจึงจะอยู่ในระดับที่มีความปลอดภัย และจากการศึกษาพบว่าในผลิตภัณฑ์ยาสูบบุหรี่ยิกาแรตที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายในประเทศไทยจะมีปริมาณสารนิโคตินอยู่ที่ประมาณมวลละ 10-24 มิลลิกรัม แต่จะให้สารนิโคตินปริมาณ 0.6-2.4 มิลลิกรัมต่อมวน ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละยี่ห้อ

ส่วนประกาศกฎกระทรวง พ.ศ.2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 ได้กำหนดว่า¹³

“ข้อ 1. ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาแรตหรือบุหรี่ยิการ์ที่จะขายต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ดังนี้

- (1) ยาเส้น กระดาษหรือใบยาที่ใช้มวนและวัสดุกันกรอง (Filter) ต้องไม่มีเขี้ยว

¹³ กฎกระทรวง 2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ 2535, ข้อ 1-3

(3) ยาเส้นหรือใบยาต้องไม่มีสาร ดีดีที (Dichloro Diphenyl Trichloroethane) และอนุพันธ์ของ ดีดีที เจือปน หรือมีเจือปนได้ไม่เกินสิบส่วนในหนึ่งล้านส่วน

(3) สารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) ต้องไม่มีสารในปริมาณที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ข้อ 2 ผู้ผลิตหรือผู้นำ เข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาเรตหรือบุหรี่ยิการ์แต่ละตรา ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบ ดังนี้

(1) สารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบ (Emission products) ของบุหรี่ยิกาเรตต่อหนึ่งมวน โดยระบุปริมาณของสาร คือ ทาร์ (Tar) นิโคติน (Nicotine) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon Monoxide) เป็นมิลลิกรัม ตามมาตรฐานการวิเคราะห์ขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization)

(2) ส่วนประกอบที่เป็นสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) ต่อบุหรี่ยิกาหนึ่งมวน โดยระบุปริมาณของสารแต่ละชนิด ชื่อทางเคมี และหมายเลขทะเบียนของสารนั้น ซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานบริการเอกสารย่อทางเคมี (Chemical Abstracts Service) ของสมาคมเคมีอเมริกัน (American Chemical Society)

(3) ในกรณีสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) ไม่มีชื่อทางเคมี ต้องระบุชื่อทางชีววิทยาหรือต้นกำเนิดทางชีววิทยาด้วยชื่อมาตรฐานภาษาละติน (Standard Latin Nomenclature) หรือชื่อที่ใช้เรียกกันโดยทั่วไปหากไม่มีชื่อหรือต้นกำเนิดทางชีววิทยา

(4) ในกรณีผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาเรตหรือบุหรี่ยิการ์ตราใดมีหลายขนาด หรือหลายชนิด หรือหลายประเภท การแจ้งรายการส่วนประกอบตาม (1) และ (2) ให้แจ้งโดยแยกตามขนาดชนิดหรือประเภทของบุหรี่ยิกาเรตหรือบุหรี่ยิการ์ แล้วแต่กรณี

(6) ข้อ 3 เมื่อกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ผู้ผลิตหรือผู้นำ เข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาเรตหรือบุหรี่ยิการ์ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบตามข้อ 2 ก่อนนำ ผลิตภัณฑ์ยาสูบออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนนำเข้ามาในราชอาณาจักร และต้องแจ้งรายการส่วนประกอบดังกล่าวทุกสามปีหลังจากการแจ้งครั้งแรก โดยให้แจ้งภายในสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนดสามปี”

เมื่อพิจารณาประกาศกฎกระทรวง พ.ศ.2540 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535ข้อ 1-3 และ

พิจารณาประกอบกับมาตรการทางกฎหมายของสหราชอาณาจักร ระเบียบว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ค.ศ.2016 (Consumer Protection The Tobacco and Related Products Regulations

2016) จะพบว่า การขอจดทะเบียนมีราคาค่อนข้างต่ำและมุ่งเน้นไปที่กระบวนการตรวจสอบความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ามากกว่า โดยจะเห็นได้จากความเข้มงวดที่ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าจะไม่สามารถผลิตหรือนำเข้าได้นั้นกว่าจะได้ทำการตรวจสอบเสร็จสิ้นและได้รับการอนุญาตแล้วเท่านั้น อีกทั้งมีหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประการแรก ที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาและนำมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คือ การนำเข้ากฎหมายไทยยังไม่มีกำหนดเงื่อนไขเวลาเช่นนี้จึงอาจทำให้มีการผลิต หรือมีการนำเข้ามาหรืออาจมีการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ก่อนที่จะได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนรายการส่วนประกอบและระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตของประเทศไทยใช้เวลาเพียง 15 วัน อันเป็นระยะเวลาที่รวมการดำเนินการทางเอกสารซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบส่วนประกอบผลิตภัณฑ์และสารที่เกิดจากการเผาไหม้นั้น ใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมงครึ่ง¹⁴จึงอาจทำให้ไม่สามารถตรวจสอบผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพออีกทั้งสหราชอาณาจักรมีการกำหนดให้

ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งหมายรวมถึงรายการส่วนประกอบทั้งหมดโดยสารเติมแต่งเป็นเพียงสารที่เป็นส่วนหนึ่งของส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเท่านั้น

ในส่วนของประเทศไทยแม้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบพ.ศ.2560 จะมีการกำหนดให้ต้องมีการแจ้งรายการส่วนประกอบแต่ในฉบับบัญญัติไม่ได้ มีการกำหนดให้ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบทั้งหมดที่มีในผลิตภัณฑ์ยาสูบประกอบกับกฎกระทรวงมีการกำหนดให้ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบเพียงสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) อาทิกลีซีร์ริซิน (Glycyrrhizin) เป็นสารปรุงแต่งรสชาติและให้รสหวานในบุหรี่, เมนทอลให้ความรู้สึกเย็นคอ, น้ำตาลเป็นสารปรุงแต่งในบุหรี่ มีประมาณร้อยละ 3 ของน้ำหนักบุหรี่เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ยาสูบประกอบกับกฎกระทรวงมีการกำหนดให้ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบเพียงสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) อาทิกลีซีร์ริซิน (Glycyrrhizin) เป็นสารปรุงแต่งรสชาติและให้รสหวานในบุหรี่, เมนทอลให้ความรู้สึกเย็นคอ, น้ำตาลเป็นสารปรุงแต่งในบุหรี่มีประมาณร้อยละ 3 ของน้ำหนักบุหรี่เป็นต้น

สารที่ใช้ในการปรุงแต่งโดยส่วนมากได้รับการรับรองว่าสามารถบริโภคได้แต่เมื่อสารที่ใช้ในการปรุงแต่งผ่านการทำปฏิกิริยาทางเคมีอาจกลายเป็นสารพิษได้แต่การแจ้งเป็นการแจ้งข้อมูลในส่วนที่นำมาเป็นส่วนประกอบเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องแจ้งสารที่ก่อให้เกิดขึ้นภายหลังการทำปฏิกิริยาทาง

¹⁴ ศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ, “คู่มือสำหรับประชาชน : ขั้นตอนการขอรับบริการจดทะเบียนรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบสำหรับผู้ประกอบการ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2561, จาก

เคมีและปริมาณที่การเจ็มนั้นเป็นปริมาณที่มีการนำมาใส่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่ใช่มีปริมาณที่จะได้รับเข้าสู่ร่างกายอีกทั้งไม่มีการกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมีการแจ้งรายการส่วนประกอบที่จะมีการแพร่ออกมาหรือการปล่อยสารพิษ

เมื่อมีการใช้งานข้อมูลทางด้านสารพิษหรือพิษวิทยาจากส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์โดยรวม ถึงในสภาวะปกติและสภาวะที่ได้รับความร้อนตลอดจนผลกระทบด้านการเสพติดและด้านต่าง ๆ และในส่วนของ การปล่อยสารพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านผลกระทบทางสุขภาพของผู้บริโภค เมื่อเกิดการสูดเข้าสู่ร่างกายนั้น¹⁵ ทั้งที่ประเทศไทยซึ่งมีการตราพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบขึ้นใหม่ในปี พ.ศ.2560 ซึ่งในขณะที่มีการร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ได้รับความนิยมนแล้วในประเทศไทยแต่ในด้วยทกกฎหมายกลับมีการกำหนดให้ต้องแจ้งข้อมูลสารที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้นซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำที่ทำให้ด้วยทกกฎหมายมีลักษณะตายตัวไม่สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้เลยการบัญญัติดังกล่าวนี้มีผลทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะต้องแจ้งสารที่เกิดจากการเผาไหม้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์บุหรี่นั้นไม่เกิดการเผาไหม้ แต่บุหรี่ไฟฟ้าประเภท IQOS ใช้กลไกพลังงานความร้อนไปทำปฏิกิริยาทำให้เกิดเป็นไอไอระเหยหรือควันจึงทำให้บุหรี่ชนิดดังกล่าว ไม่อาจมีสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบ

อีกทั้งสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบนั้นกฎกระทรวงได้มีการกำหนดให้ต้องแจ้งข้อมูลเพียง 3 สารเท่านั้นซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ไม่มีการปล่อยสารคาร์บอนมอนอกไซด์และทาร์ หากจะมีการแจ้งสารที่เกิดขึ้นก็คงจะมีเพียงสารนิโคตินนั้นในส่วนของปริมาณที่มีการแจ้งตามกฎกระทรวงที่มีอยู่นั้นกำหนดให้ปริมาณที่จะต้องแจ้งเป็นปริมาณที่ผ่านการทำปฏิกิริยาเผาไหม้แล้วซึ่งหากนำมาปรับใช้กับกรณีนี้ของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ในฐานะกฎหมายที่มีความใกล้เคียงเป็นอย่างยิ่งแล้วนั้นปริมาณที่

จะต้องแจ้งนั้นจะเป็นต้องเป็นปริมาณที่ผ่านการทำปฏิกิริยาความร้อนแล้วมิใช่ปริมาณที่มีทั้งหมดในบรรจุภัณฑ์

สหราชอาณาจักรไม่ได้กำหนดชื่อสารที่จะต้องทำการแจ้งไว้เป็นกรณีเฉพาะ แต่ใช้ถ้อยคำว่าให้แจ้งสารทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเนื่องจากในแต่ละผลิตภัณฑ์อาจก่อให้เกิดสารที่แตกต่างกันไปและกำหนดว่าหากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีส่วนประกอบของสารนิโคตินรวมอยู่ด้วย

¹⁵ Consumer Protection The Tobacco and Related Products Regulations 2016, p.5.

ผู้ผลิตและผู้นำเข้าจะต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสารนิโคตินปริมาณของสารนิโคตินและการดูดซึมที่เข้าสู่ร่างกายของสารนิโคตินทั้งในกรณีจากการใช้งานภายใต้สภาวะตามปกติหรือจากการใช้งานอื่นใดที่อยู่ในสภาวะที่สามารถจะคาดหมายได้แต่ประเทศไทย ได้มีการกำหนดให้แจ้งเพียงปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบแล้วเท่านั้น ซึ่งจะไม่ใช่ปริมาณที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งหมดแต่ในปัจจุบันเมื่อมีการกล่าวถึงสารนิโคติน

ในบุหรี่ไฟฟ้า หน่วยงานภาครัฐกลับมีการพิจารณาจากปริมาณสารนิโคตินทั้งหมดในบรรจุภัณฑ์ทั้งที่ปริมาณดังกล่าวยังไม่ได้ผ่านการทำปฏิกิริยาใดและไม่ใช่ปริมาณที่จะมีการดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย โดยผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องทำคำอธิบาย ถึงกระบวนการผลิตหรือหนังสือที่แสดงว่ามีกระบวนการและขั้นตอนการผลิตที่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ทั้งไม่ต้องแสดงหลักฐานว่าผู้ผลิตและผู้นำเข้าจะเป็นผู้รับผิดชอบคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าอย่างเต็มที่ในกรณี

ที่มีการใช้งานภายใต้สภาวะตามปกติหรือจากการใช้งานอื่นใดที่อยู่ในสภาวะที่สามารถจะคาดหมายได้อีกทั้งไม่ได้มีการกำหนดหน้าที่ในการเฝ้าระวังให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ามีความจำเป็นต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลเสียผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพจากการใช้ผลิตภัณฑ์ แต่ประเทศไทยกลับมุ่งเน้นให้รายงานเกี่ยวกับรายละเอียดที่เป็นตัวเงินเสียมากกว่า และหากผลิตภัณฑ์ยาสูบมีส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้จะถูกออกคำสั่งห้ามขายห้ามนำเข้าหรือถูกทำลาย แต่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไม่มีหน้าที่ในการที่จะต้องทำการถอนหรือเรียกคืนผลิตภัณฑ์ยาสูบจากท้องตลาดด้วยตนเองและดำเนินการแจ้งถึงความเสี่ยงและความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพต่อหน่วยงานรัฐ หากผลิตภัณฑ์ในความดูแลไม่มีคุณภาพไม่มีมีความปลอดภัยหรือไม่เป็นไปตามข้อบังคับอย่างที่มาตราการของ สหราชอาณาจักรกำหนดไว้

4.2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหา

หลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประการแรก ที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาและนำมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา คือ

หลักกฎหมายที่ผู้ศึกษาได้ศึกษา คือ หลักกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค¹⁶ (Consumer Protection Law) คือ กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ประโยชน์ของผู้บริโภค เป็นหลักกฎหมายที่มีส่วนคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบธุรกิจ ถือเป็นกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคทั้งสิ้น

¹⁶ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์, กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543), น. 11-12.

ในทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาตั้งแต่หลักทฤษฎีเดิมที่เกิดขึ้นมา ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ทฤษฎีความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตจำนง (Autonomy of will) ทฤษฎีว่า ด้วยความ รับผิดชอบในทางละเมิด และทฤษฎีทาง เศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

ความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคสินค้าหรือบริการมีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีฐานะในระดับปานกลางและค่อนข้างยากจน ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ทำให้ การใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายของผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการ ได้มากนัก เพราะการดำเนินคดี จะต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาค่อนข้างมาก ประกอบกับหลักกฎหมายที่ใช้ในการดำเนินคดี ที่ยังคงยึดทฤษฎี ความศักดิ์สิทธิ์ ในการแสดงเจตนา (Freedom of will) และทฤษฎีความ รับผิดชอบเฉพาะคู่สัญญา (Privity of contract) เป็นหลักซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินคดีของ ผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง และในปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้ซึ่งมีอำนาจต่อรองทาง เศรษฐกิจ เหนือกว่าถือโอกาสอาศัยหลักดังกล่าวเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจต่อรองทาง เศรษฐกิจด้อยกว่าอย่างมาก ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่สงบสุขในสังคม สมควรที่รัฐจะ กำหนดกรอบของการใช้หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาและเสรีภาพของบุคคล เพื่อแก้ไข ความไม่เป็นธรรมและความไม่สงบสุขในสังคมดังกล่าว ฉะนั้น เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค รัฐจึง ต้องเข้ามาแทรกแซงโดยการออกกฎหมาย หรือองค์กฤษฎีพิเศษของเอกชน ให้ทำหน้าที่เป็น ตัวแทนรักษา ผลประโยชน์ของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้าน สาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษา ทรัพยากรธรรมชาติหรือ สิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจัด ความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

ดังหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้เองก็ทำให้เกิดพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ขึ้น

ดังนั้น แนวคิดของการคุ้มครองผู้บริโภคจึงก่อให้เกิดการปฏิเสททฤษฎีเสรีภาพในการทำ สัญญา และหลักความรับผิดชอบเฉพาะคู่สัญญาโดยสิ้นเชิง การกำหนดกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจึงออกมา ในรูปของ

การขยายความรับผิดชอบของผู้ขายไปสู่บุคคลอื่น ๆ ที่มีผู้ใช้ชื่ออาจเป็นบุคคลในครอบครัวซึ่ง มิใช่ผู้ใช้ชื่อหรือคู่สัญญาแต่ถ้าได้บริโภคสินค้านั้นแล้วเกิดความเสียหาย ก็ควรได้รับความคุ้มครองตาม ข้อยกเว้นหลักทฤษฎีนี้ได้ด้วย

เมื่อผู้ศึกษาได้วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว ทฤษฎีดังกล่าวสามารถมาปรับใช้กับปัญหาโดยลดความสำคัญของหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาลงเนื่องจากในการเจรจาต่อรองระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภค โดยปกติอำนาจในการต่อรองของผู้บริโภคจะไม่สามารถต่อรองกับผู้ประกอบการธุรกิจได้มากนักเนื่องจากลักษณะในการประกอบธุรกิจจะอยู่ในรูปของสัญญามาตรฐาน โดยส่วนใหญ่ทำให้ผู้บริโภคจะมีสิทธิแต่เพียงการตกลงที่จะยอมรับตามสัญญาหรือปฏิเสธตามสัญญาเท่านั้นแต่ไม่อาจขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้นในการคุ้มครองผู้บริโภครัฐจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะเข้ามาแทรกแซงหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา เพื่อให้การตกลงหรือข้อผูกพันต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างเอกชนด้วยกันเองมีความเป็นธรรมโดยอาศัยอำนาจรัฐเพื่อลดอำนาจต่อรองระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภคให้มีความสมดุลมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามในทางเศรษฐศาสตร์การที่รัฐเข้าแทรกแซงตลาดเป็นแนวคิดที่จะถูกนำมาใช้เมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น เนื่องจากการแทรกแซงตลาดโดยรัฐเป็นกรณีที่จะทำให้กลไกตลาดได้รับผลกระทบและไม่สอดคล้องกับธรรมชาติที่แท้จริงของตลาด การเข้าแทรกแซงตลาดของรัฐจะต้องมีเหตุผลประการสำคัญที่เข้ามาเพื่อป้องกันความล้มเหลวของตลาดซึ่งทำให้การแข่งขันของตลาดไม่เกิดผลดีต่อผู้บริโภคและสังคมและเกิดการผูกขาดโดยผู้ประกอบการน้อยรายสำหรับความล้มเหลวของตลาดนั้นยังประกอบด้วยกรณีอื่นๆที่รัฐสามารถเข้ามาแทรกแซงโดยอาศัยอำนาจรัฐนอกเหนือจากการผูกขาดตลาดอีก เช่น การเข้าแทรกแซงเนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางด้านข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายทำให้ผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของสินค้าจากภายนอกรวมถึงรายละเอียดของสินค้าที่มีเพียงพอที่จะทำให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจได้อย่างเต็มที่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วการแทรกแซงในลักษณะทำนองนี้เป็นการแทรกแซงโดยอาศัยอำนาจรัฐในการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการโฆษณาหรือฉลากสินค้าเป็นสำคัญการแทรกแซงยังหมายถึงความรวมถึงการแทรกแซงโดยการควบคุมดูแลด้านความปลอดภัยและด้านสุขภาพของผู้บริโภค โดยเฉพาะสินค้าประเภทอาหารและยา ซึ่งมีความสำคัญต่อความปลอดภัยและสุขภาพของผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคไม่สามารถทราบได้ว่าการบริโภคสินค้าเหล่านี้มีความปลอดภัยหรือไม่ รัฐจึงต้องกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานขั้นต่ำของสินค้าและควบคุมดูแลให้สินค้าที่ผลิตและวางขายมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ซึ่งในแง่มุมมองดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการคุ้มครองผู้บริโภคของรัฐนั้น สามารถออกกฎหมายเพื่อเข้าแทรกแซงตลาดของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภท IQOS ได้ แต่จะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองด้านสุขภาพของ

ผู้บริโภคเท่านั้นแต่หากบุหรีดังกล่าวนี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพและยังเป็นผลดีกับผู้บริโภคในด้านของการลดการบริโภคบุหรีซึ่งมีโทษต่อร่างกาย รัฐไม่ควรเข้าไปแทรกแซงและควรที่จะออกกฎหมาย ที่เป็นการควบคุมรายการส่วนประกอบของบุหรีไฟฟ้าและผลิตภัณฑ์ยาสูบ ที่มีความชัดเจน และได้รับความคุ้มครองในการส่งเสริมด้านสุขภาพให้กับผู้บริโภคมากกว่าการจำกัดไม่ให้มีการบริโภคบุหรีไฟฟ้าทุกชนิด โดยไม่มีการพิจารณาในรายสินค้าให้มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ในสหราชอาณาจักร มุ่งเน้นที่กระบวนการตรวจสอบความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์บุหรีไฟฟ้ามากกว่าราคาการขอดแจ้งใบอนุญาต โดยจะเห็นได้จากความเข้มงวดที่ผลิตภัณฑ์บุหรีไฟฟ้าจะไม่สามารถผลิตหรือนำเข้าได้จนกว่าจะได้ทำการตรวจสอบเสร็จสิ้นและได้รับการอนุญาตแล้วเท่านั้น อีกทั้งมีการกำหนดเงื่อนไขที่จะต้องส่งรายละเอียดผลิตภัณฑ์บุหรีไฟฟ้าล่วงหน้าถึง 6 เดือนเพื่อทำการตรวจสอบ มีการกำหนดให้ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของน้ำยาบุหรีไฟฟ้า ซึ่งหมายรวมถึงรายการส่วนประกอบทั้งหมด โดยสารเติมแต่งเป็นเพียงสารที่เป็นส่วนหนึ่งของส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์บุหรีไฟฟ้าเท่านั้น

ซึ่งในส่วนของการผลิตหรือการนำเข้ากฎหมายไทยยังไม่มีการกำหนดเงื่อนไขเวลา จึงอาจทำให้มีการผลิตหรือมีการนำเข้ามาหรืออาจมีการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ก่อนที่จะได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนแจ้งรายการส่วนประกอบ และระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตของประเทศไทยใช้เวลาเพียง 15 วัน รวมระยะเวลาที่รวมการดำเนินการทางเอกสารแล้ว ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจสอบส่วนประกอบผลิตภัณฑ์และสารที่เกิดจากการเผาไหม้นั้นใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมงครึ่งเท่านั้น จึงอาจทำให้ไม่สามารถตรวจสอบผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ และประเทศไทยแม้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 จะมีการกำหนดให้ต้องมีการแจ้งรายการส่วนประกอบ แต่ในฉบับบัญญัติไม่ได้มีการกำหนดให้ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบทั้งหมดที่มีในผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประกอบกับกฎกระทรวงมีการกำหนดให้ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบเพียงสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) อาทิ กลิซีร์ริซิน (Glycyrrhizin) เป็นสารปรุงแต่งรสชาติและให้รสหวานในบุหรี, เมนทอลให้ความรู้สึกเย็นคอ, น้ำตาล เป็นสารปรุงแต่งในบุหรีมีประมาณ

ร้อยละ 3 ของน้ำหนักบุหรี เป็นต้น¹⁷ ซึ่งสารที่ใช้ในการปรุงแต่งโดยส่วนมากได้รับการรับรองว่าสามารถบริโภคได้ แต่เมื่อสารที่ใช้ในการปรุงแต่งผ่านการทำปฏิกิริยาทางเคมีอาจกลายเป็น

¹⁷ ศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ, “คู่มือสำหรับประชาชน : ขั้นตอนการขอรับบริการจดทะเบียนแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ สำหรับผู้ประกอบการ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2561, จาก <https://info.go.th/Guide/GenerateCitizenGuideFront/5484>.

สารพิษได้ แต่การแจ้งเป็นการแจ้งข้อมูลในส่วนที่นำมาเป็นส่วนประกอบเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องแจ้งสารที่ก่อให้เกิดขึ้นภายหลังการทาปฏิกิริยาทางเคมี และปริมาณ ได้มีควบคุมการกำหนดให้น้ำยาของบุนทรีย์ไฟฟ้าจะต้องผลิตโดยใช้ส่วนประกอบที่มีความบริสุทธิ์สูงมากเท่านั้น ทั้งกำหนดห้ามไม่มีสารเติมแต่งใดๆและจะต้องไม่ให้มีส่วนประกอบใดๆนอกจากส่วนประกอบที่ได้ทำการแจ้งข้อมูลไว้ตามรายการส่วนประกอบที่อาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพไม่ว่าจะในสภาวะที่ได้รับความร้อนหรือไม่ก็ตาม

อันจะเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายของสหราชอาณาจักรมีความครอบคลุมด้านความปลอดภัยในการกำหนดส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มากกว่าของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยยังกำหนดอนุญาตให้มีการใช้สารที่ใช้ในการปรุงแต่งในผลิตภัณฑ์ยาสูบได้แม้จะกำหนดให้มีได้ในปริมาณที่ไม่อาจเป็น

อันตรายต่อสุขภาพก็ตามแต่อย่างไรก็ตามเมื่อสารที่ใช้ในการปรุงแต่งเกิดการเปลี่ยนแปลงปฏิกิริยาเคมีก็อาจ

เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น นอกจากนี้ในสหราชอาณาจักรไม่อนุญาตให้มีสารที่ใช้ในการปรุงแต่งหรือสารอื่นใดอยู่เลยเว้นเสียแต่ว่าจะมีในปริมาณเล็กน้อยซึ่งในทางเทคนิคแล้วไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ในกระบวนการและขั้นตอนของการผลิต

ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรนำเอามาตรการทางกฎหมายของสหราชอาณาจักรในส่วนนี้มาเป็นต้นแบบในการกำหนดรายละเอียด โดยควรออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุนทรีย์ไฟฟ้าโดยอาศัยอำนาจ ตามมาตรา 5 ประกอบมาตรา 37 ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบพ.ศ. 2560 ซึ่งในการควบคุมมาตรฐานบุนทรีย์ไฟฟ้าในสหราชอาณาจักร ได้มีการกำหนดให้ส่วนประกอบของน้ำยาของบุนทรีย์ไฟฟ้าจะต้องผลิตโดยใช้ส่วนประกอบที่มีความบริสุทธิ์อย่างสูงเท่านั้น ซึ่งประเทศไทยได้มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกลีเซอรินบริสุทธิ์ออกเป็น 4 ชั้นคุณภาพจึงเห็นว่าควรมีการกำหนดคุณภาพของส่วนประกอบ ตามมาตรฐานของสหราชอาณาจักรในส่วนนี้ เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพโดยควรกำหนดให้น้ำยาบุนทรีย์ไฟฟ้าจะต้องใช้กลีเซอรินชั้นคุณภาพยาและใช้โพรไพลีนไกลคอล ที่มีความบริสุทธิ์อย่างสูงและในส่วนของการกำหนดมาตรฐานของอุปกรณ์บุนทรีย์ไฟฟ้า สหราชอาณาจักรได้มีกำหนด ความจุของตลับบรรจุน้ำยาบุนทรีย์ไฟฟ้า ขนาดของบรรจุภัณฑ์ขวดเติมของน้ำยาบุนทรีย์ไฟฟ้าและมาตรฐานของอุปกรณ์บุนทรีย์ไฟฟ้าและน้ำยาสำหรับเติมบุนทรีย์ไฟฟ้าที่จะต้องมีการป้องกันการแตกร้าวและการรั่วซึมรวมทั้งจะต้องมีลักษณะ ที่ยากต่อการเข้าถึงของเด็กโดยจะต้องอยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่มีการป้องกันการแกะการเปิดใช้

และมีการบ่งชี้ร่องรอยการแกะทั้งภายใต้กลไกการทำงานตามปกติของอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้า ต้องให้น้ำยาที่ความสม่ำเสมอ และต้องมีกลไกการเติมน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าได้โดยไม่มีกรร้าวซึมหรือการรั่วไหลและกำหนดขนาดความยาวของหัวฉีดและช่องเติมน้ำยาแต่เนื่องด้วยการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพียงการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า และเป็นเพียงมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับของรัฐสมาชิกในสหภาพยุโรปเท่านั้น มาตรฐานดังกล่าวไม่ใช่การกำหนดตามมาตรฐานสากล

ผู้เขียนเห็นว่า ประเทศไทยจึงควรกำหนดมาตรฐานอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้าหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ตามมาตรฐานของสหราชอาณาจักร และประเทศไทยควรเข้าเป็นประเทศที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือเป็นประเทศที่เข้าสังเกตการณ์ในการกำหนดมาตรฐานสากลเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ISO/TC126/SC3 ขององค์การมาตรฐานสากลหรือองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) เหมือนกับที่ประเทศไทยเข้าเป็นประเทศสมาชิกที่เข้าสังเกตการณ์ในการกำหนดมาตรฐานยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบ ISO/TC 126 (Tobacco and tobacco products)¹⁸ ทั้งในส่วนของการกำหนดสารในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าและมาตรฐานสากลด้านความปลอดภัยและคุณภาพรวมตลอด

ถึงวิธีทดสอบอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้าแล้วจึงนำเอาหลักการมาตรฐานสากลมากำหนดเป็นมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบุหรี่ไฟฟ้าและปรับใช้ให้มีความเหมาะสมต่อไปโดยควรออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมอาศัยอำนาจตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 กำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยอาจอ้างอิงมาตรฐานบุหรี่ไฟฟ้าของต่างประเทศ อาทิ สหราชอาณาจักร หรือมาตรฐานระหว่างประเทศในการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบุหรี่ไฟฟ้าเนื่องจากการกำหนดค่ามาตรฐานอุตสาหกรรมบุหรี่ไฟฟ้าเองแม้จะทำให้มีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นจากปกติแต่ก็เป็นเพียงค่ามาตรฐานภายในประเทศเท่านั้น และหากมีการกำหนดตามสหราชอาณาจักรจะเป็นเพียงมาตรฐานของสหภาพยุโรปเท่านั้นจึงอาจทำให้ไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพของบุหรี่ไฟฟ้าที่เพียงพอและเมื่อไม่ได้มาตรฐาน

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้มีการกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ามีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้เพื่อให้

¹⁸ International Organization for Standardization, “ISO/TC126 Tobacco and tobacco products,” from <https://www.iso.org/committee/52158.html>.

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุขทำการตรวจสอบประกอบกับกฎกระทรวงพ.ศ.2540 ได้มีการกำหนดสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องแจ้งต่อคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติเพียงแค่ 3 สารเท่านั้น คือ ทาร์ นิโคตินและคาร์บอนมอนอกไซด์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นเป็นการใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้เกิดความร้อนจึงทำให้บุหรี่ดังกล่าว ไม่มีสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบที่ต้องแจ้งตามหลักเกณฑ์ที่มีการกำหนดไว้และกฎกระทรวง พ.ศ.2540 กำหนดข้อมูลที่ต้องแจ้งไว้เพียงรายการส่วนประกอบที่เป็นสารในการปรุงแต่งผลิตภัณฑ์ยาสูบซึ่งไม่ใช่รายการส่วนประกอบทั้งหมดที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ อีกทั้งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 และกฎกระทรวงต่างๆ ไม่ได้กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า มีหน้าที่ต้องแจ้งสารพิษการปล่อยมลพิษผลข้างเคียงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้จากผลิตภัณฑ์ยาสูบตลอดจนการเสพติดและความเป็นพิษของผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือข้อมูลอื่นใดต่อสำนักควบคุมการบริโภคยาสูบกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุขอีกทั้งปริมาณที่จะต้องทำการแจ้งกำหนดไว้เพียงปริมาณที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้นมิใช่ปริมาณทั้งหมดในผลิตภัณฑ์แต่เมื่อพิจารณาสารนิโคตินในผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ากลับมีการพิจารณาจากปริมาณของสารนิโคตินที่ไม่ผ่านการทำปฏิกิริยา

ทั้งนี้ประเทศไทยมีการตราพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบขึ้นใหม่ในปี พ.ศ.2560 ซึ่งในขณะที่มีการร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้บุหรี่ไฟฟ้า ได้รับความนิยมนำเข้าในประเทศไทย แต่ในฉันทกกฎหมายกลับมีการกำหนดให้ต้องแจ้งข้อมูลสารที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำที่ทำให้ฉันทกกฎหมายมีลักษณะตายตัวไม่สามารถปรับให้เข้ากลับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้เลย การบัญญัติดังกล่าวนี้มีผลทำให้บุหรี่ไฟฟ้าทุกประเภททุกชนิดไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะต้องแจ้งสารที่เกิดจากการเผาไหม้ เนื่องด้วยผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าทุกประเภทยังไม่มีการใช้เปลวไฟทำให้เกิดการเผาไหม้ แต่ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ใช้กลไกพลังงานความร้อนไปทำปฏิกิริยาทำให้เกิดเป็นไอ ไอรระเหยหรือควัน จึงทำให้บุหรี่ดังกล่าวไม่อาจมีสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า มาตรการในการควบคุมการผลิตและการนำเข้าของประเทศไทยค่อนข้างมีปัญหา ผู้ศึกษาเห็นว่าสมควรที่จะนำเอามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการผลิตและการนำเข้าของสหราชอาณาจักรนั้น มาเป็นต้นแบบในการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทย โดยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มาตรา 37 โดยไม่ควรกำหนดจากคำอยู่เฉพาะสารที่เกิดจากการเผาไหม้ แก้ไขดังนี้

โดยมาตรา 37 วรรคแรก ควรกำหนดว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักรต้องมี ส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 37 วรรคสอง ควรกำหนดว่า “ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่จะต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของ ส่วนประกอบนั้น และส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการตรวจสอบและ เปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎกระทรวง” และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขควรมีออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 โดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา 5 ประกอบมาตรา 37 กำหนดรายละเอียด ข้อมูลที่ต้องแจ้ง อาทิ รายการส่วนประกอบควรกำหนดให้ต้องทำการแจ้งรายการส่วนประกอบทั้งหมด ของผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่ใช่แจ้งเพียงรายการส่วนประกอบที่เป็นสารปรุงแต่งเท่านั้น และจะต้องระบุ ปริมาณส่วนประกอบแต่ละชนิดของ ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หากผลิตภัณฑ์นั้นมี และเมื่อประเทศไทยมีการ ปรับปรุงกฎหมายตามที่ผู้ศึกษาได้เสนอไปข้างต้นนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค ดังนี้

ผู้บริโภคจะได้รับการบริโภคสินค้าที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยง อีก ทั้งยังทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในสินค้า รวมถึงคุ้มครองผู้บริโภคไม่ให้เสียเปรียบผู้ผลิต ไม่ให้ตก เป็นเหยื่อของการโฆษณา และยังคงควบคุมสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่ปลอดภัย หรือเป็นอันตรายต่อ ผู้บริโภค รวมทั้งทำให้เกิดความเป็นธรรม ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ตามแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคอีก ด้วย

จากผู้ที่ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์การสูบบุหรี่ประเภท IQOS ผ่านระบบ ออนไลน์ ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2564 ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สูบนั้นได้เริ่มต้นสูบบุหรี่ประเภทดังกล่าวใน ปี 2559 เหตุผลที่ผู้สูบเลือกสูบบุหรี่ดังกล่าว เนื่องจากอยากเปลี่ยนจากการสูบบุหรี่แบบธรรมดา ทั่วไปและอยากหาผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่าบุหรี่แบบเดิมหรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถลดความเสี่ยงที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพที่น้อยลง หลังจากที่ผู้สูบได้เปลี่ยนมาสูบบุหรี่ประเภท IQOS ผู้สูบรู้สึกถึงความ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นผลดีแก่ตัวผู้สูบเองหลายประการ เช่น ผู้สูบสังเกตจากตัวเองและสอบถาม จากคนรอบข้างทำให้ทราบว่า จากที่เคยมีกลิ่นตัวจากการสูบบุหรี่แบบธรรมดาทั่วไป ปัจจุบันกลับไม่มี กลิ่นตัว รวมถึงกลิ่นปาก กลิ่นจากลมหายใจ และจากที่เคยเป็นคนไอและมีเสมหะตลอดเวลาสูบบุหรี่ แบบธรรมดาทั่วไป แต่หลังจากเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์ IQOS ผู้สูบไม่มีอาการไอและไม่มีเสมหะอีกเลย และอาการนอนกรนจากที่เคยนอนกรนเสียงดังหลังจากที่เปลี่ยนมาใช้ IQOS การนอนกรนลดลง และผู้ สูบได้ตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำทุกปีระบบการทำงานของปอดในปี 2563 ก็ยังปกติคืออยู่

4.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจำหน่ายและการจัดเก็บภาษีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS

4.3.1 วิเคราะห์ปัญหา

ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าที่อยู่ในคำนิยามของคำว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 แต่กระนั้นก็ดี บุหรี่ดังกล่าวก็มิได้ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เนื่องจากบุหรี่ดังกล่าวยังคงเป็นสินค้าผิดกฎหมายซึ่งถูกระบุไว้ในบัญชีท้ายของประกาศกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2559 ว่าด้วย เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำเข้าราชอาณาจักรลำดับที่ 3 มีผลบังคับตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้า เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 : คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2558 เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” มาตรการทางกฎหมายที่ออกมาบังคับกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่กล่าวมานั้น เป็นมาตรการที่มีผลควบคุมเพียงในด้านของการนำเข้า จำหน่าย และให้บริการเท่านั้น ซึ่งล้วนไม่ใช่พฤติการณ์ปกติของผู้บริโภค เมื่อเกิดข้อเท็จจริงว่าบุคคลใด ครอบครอง พกพา หรือใช้บุหรี่ไฟฟ้า แม้มิได้มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแต่ผู้บังคับใช้กฎหมายก็มักจะนำบทบัญญัติอันเกี่ยวกับภาษีมารดาพิจารณาตัดสินผู้ใด กล่าวคือ เมื่อบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามนำเข้า ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ข้อ 4 บัญญัติว่า¹⁹

“ข้อ 4 ให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควันหรือละอองไอน้ำ เพื่อการสูบบารากู และบารากูไฟฟ้า

หรือบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งนำเข้ามาพร้อมสินค้าตามวรรคหนึ่งเพื่อใช้ร่วมกัน เป็นสินค้า ห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย”

หมายความว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่อาจผ่านพิธีการศุลกากรได้ ผู้ที่มีไว้ในครอบครองจึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 242 และ 246 ซึ่งมีบทลงโทษ

¹⁹ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ข้อ 4

ทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยมีอัตราโทษ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาสินค้าซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในขณะที่บุหรี่ไฟฟ้าหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ ภายใต้มาตรการการกำกับดูแลที่มีความแตกต่างกันออกไป ตามทัศนคติและความคิดเห็นของหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลในส่วนดังกล่าว โดยสามารถแบ่งมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าของนานาประเทศได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ “กฎหมายควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์

ยาสูบ” หมายความว่าบุหรี่ไฟฟ้าจะถูกบรรจุอยู่ในหมวดของผลิตภัณฑ์ยาสูบเช่นเดียวกับยาสูบประเภทอื่นๆ โดยการกำหนดนิยามของคำว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบ จะครอบคลุมถึงบุหรี่ไฟฟ้าด้วย เพื่อความสะดวกในการกำหนดกรอบควบคุมทั่วไปให้เป็นมาตรการบังคับเดียวกันกับบุหรี่ ซึ่งประเทศที่ควบคุมผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบก็อาจมีการกำหนดมาตรการแยกต่างหากเป็นการเฉพาะเพื่อใช้ควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าควบคู่กับมาตรการควบคุมทั่วไปด้วย อาทิ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม แคนาดา เป็นต้น “กฎหมายควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าบริโภคควบคู่กับเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์” มาตรการทางกฎหมายในลักษณะนี้มีมาตรการกำกับดูแลคุณภาพผลิตภัณฑ์ ข้อกำหนดการเข้าถึง รวมถึงมาตรการทั่วไปอื่น ๆ เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ในหมวดนั้น ๆ ส่วนน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่มีส่วนผสมของนิโคติน หรือนิโคตินสกัดเหลวที่ใช้ผสมในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าจะถูกควบคุมเป็นผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ ถือเป็นยาหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์ ไม่สามารถซื้อขายได้ในทางพาณิชย์ โดยผู้ใช้จะต้องมีการร้องขอหรือต้องถูกสั่งจ่ายจากบุคลากรทางการแพทย์ เช่น เครือรัฐออสเตรเลีย อังกฤษ สาธารณรัฐไอร์แลนด์ สาธารณรัฐออสเตรีย เป็นต้น และสุดท้าย “กฎหมายกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าผิดกฎหมาย” กฎหมายในลักษณะนี้สะท้อนถึงความกังวลถึงผลร้ายที่อาจเกิดกับพลเมืองของตนจากการใช้ผลิตภัณฑ์ และความกังวลว่าผลิตภัณฑ์จะเข้ามาส่งเสริมให้มีนักสูบหน้าใหม่มากขึ้น เช่น ประเทศไทย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอาร์เจนตินา ราชอาณาจักรบาห์เรน เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทยมีหลายฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับบัญญัติในด้านที่แตกต่างกัน แต่ภาพรวมของข้อกฎหมายไทยกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นสินค้าผิดกฎหมาย ซึ่งหากพิจารณาจากรูปลักษณะภายนอกของตัวผลิตภัณฑ์ ประกอบกับขั้นตอนการใช้ และผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้งาน จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าที่สามารถตีความเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดหนึ่งได้เหมือนกับบุหรี่ปริมาณทั่วไป ซึ่งบุหรี่ปริมาณเป็นผลิตภัณฑ์ที่กฎหมายไทยให้การรับรอง โดย

ถูกจัดอยู่ในหมวดของ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ตามคำจำกัดความในมาตรา 4 พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ที่ให้ความหมายว่า “ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคติอีนนาทาเบกุ่ม”

การนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้ามาในราชอาณาจักร ไม่สามารถทำได้อย่างสิ้นเชิง เนื่องจากประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามผ่านราชอาณาจักร พ.ศ.2559 ระบุให้สินค้าจำพวก “บารากู และบารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้า” ลงไว้ในบัญชีท้ายลำดับที่ 3 ของประกาศ และกำหนดให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 มีผลตาม ข้อ 4 ที่บัญญัติให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควันหรือละอองไอน้ำ เพื่อการสูบแบบบารากู และบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งนำเข้ามาพร้อมสินค้านี้ เป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย โดยที่มีความจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

เมื่อผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าต้องห้ามผ่านราชอาณาจักร หมายความว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่มีฐานภาษี ไม่สามารถชำระภาษีได้ การนำเข้าของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากร จึงเป็นความผิดตาม มาตรา 242 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติว่า²⁰

“ผู้นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือเคลื่อนย้ายของออกไปจากยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ท่าเรือรับอนุญาต หรือเขตปลอดอากร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้บริษของนั้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน” ความผิดตาม 242 ต้องรับโทษแม้ไม่มีเจตนา ซึ่งความผิดที่ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากรจะได้รับ คือ ความผิด

²⁰ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 242 ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ฐานสนับสนุนการกระทำความผิดตามมาตรา 245 “ผู้ใดเป็นผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือสมคบกันในการกระทำความผิดตามมาตรา 242 มาตรา 243 หรือมาตรา 244 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น” และความผิดตามมาตรา 246 วรรค 1 “ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจํานำหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งของอันตนพึงรู้ว่าเป็นของอันเนื่องด้วย ความผิดตามมาตรา 242 ต้องระวางโทษไม่เกินห้าปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วหรือทั้งจําทั้งปรับ”

ซึ่งฐานความผิดเหล่านี้มีบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยมีอัตราโทษสูงสุด จำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจําทั้งปรับ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นการตั้งพิกัดอัตราศุลกากรในประเทศไทย ระบบการตั้งพิกัดอัตราศุลกากรที่ประเทศไทยใช้อยู่ ณ ปัจจุบัน มีพื้นฐานมาจาก World Customs Organization (WCO) Harmonized System (HS) Convention ในเรื่องของการจัดกลุ่ม ผลิตภัณฑ์เพื่อใช้กับภาษีศุลกากร ทาง World Customs Organization ได้วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์บุหรี่ปไฟฟ้า และได้สรุป คำวินิจฉัยพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนิซ์ ตามการประชุมของ Harmonized System Committee ครั้งที่ 46 (กันยายน พ.ศ. 2553) และการแก้ไขการจําแนกประเภทผลิตภัณฑ์ในการประชุม ครั้งที่ 47 (มีนาคม พ.ศ. 2554) โดยจัดให้ บุหรี่ปไฟฟ้า หรือ บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ใช้พิกัด 8543.70 และใน ประเทศไทย กรมศุลกากรสามารถใช้พิกัด 8543.70.90 (การใช้พิกัดศุลกากรดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าทาง กฎหมายในประเทศนั้นๆ จะต้องจัดกลุ่มผลิตภัณฑ์ตามพิกัดนั้นๆ พิกัดศุลกากรเป็นเพียงการจัดกลุ่ม ผลิตภัณฑ์เพื่อนำเข้าเท่านั้น)

จะเห็นได้ว่าการนำเข้าบุหรี่ปไฟฟ้าจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ตามการขอความร่วมมือของหน่วยงานด้านสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ และจากการใช้กฎหมายหรือข้อบังคับที่มีอยู่ อื่นๆ ในการควบคุมการนำเข้า ผลิต และซื้อขาย และหากมีการนำไปใช้เพื่อการเลิกบุหรี่ต้องมีการพิจารณาเรื่องประสิทธิภาพและความปลอดภัย ต้องรอการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียน คำรับยาจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ก่อน และหากได้รับการอนุญาต บุหรี่ปไฟฟ้าก็ต้องได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดเช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์อื่นๆ ทั่วไป ดังนั้น ณ ปัจจุบัน ถ้าจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อลดหรือเลิกบุหรี่ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

นอกจากนี้การนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS (ถ้าทำได้) คือ การนำเข้าแบบแยกชิ้นส่วน แล้วนำมาประกอบเองในประเทศไทย เช่น การนำเข้าเฉพาะ Atomizer หรือ การนำเข้าเฉพาะ ส่วนที่ใช้ สำหรับการดูด (Mouthpiece) เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจัดกลุ่มให้เป็นบุหรี่ปไฟฟ้าเป็นสิ่งผู้นำเข้า

สามารถทำได้ แต่การพิจารณาจัดกลุ่มสินค้าจะใช้วิจรรย์ญาณ การดูเจตนาของผู้นำเข้า และตัวผลิตภัณฑ์นั้นๆว่ามีเจตนาในการนำสินค้าดังกล่าวเข้าประเทศเพื่อเหตุผลใด และถ้ามีการพิจารณาว่าการนำเข้าครั้งนี้ สินค้าดังกล่าวที่นำเข้าจะถูกประกอบมาเป็นบุหรี่ไฟฟ้าหรือต้องใช้กับบุหรี่ไฟฟ้านั้นๆหรือไม่ โดยเฉพาะ อัตราภาษีและการใช้ พิกัดอัตราอากรที่ใช้จะเป็นพิกัดอัตราอากรของบุหรี่ไฟฟ้า ไม่ใช่ของสินค้านั้นๆ

ในกรณีที่มีการดูเจตนาของผู้นำเข้าและตัวผลิตภัณฑ์ว่าไม่ได้ตั้งใจจะนำเข้าเพื่อประกอบเป็นบุหรี่ไฟฟ้า การเก็บภาษีอัตราอากรก็จะแตกต่างกันไปตามสินค้านั้นๆ แต่ทางกรมศุลกากรอธิบายว่าการนำเข้าในรูปแบบดังกล่าว ผู้นำเข้าอาจจะต้องเสียภาษีมากกว่าการนำเข้าเป็นผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า เนื่องจากสินค้าที่แยก ส่วน เมื่อนำมาคิดภาษีแยกชิ้นที่ละชิ้นอาจจะรวมแล้วมีภาษีที่สูงกว่าก็เป็นได้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามที่กำหนดแก่กรมศุลกากรไว้ ถ้าผลิตภัณฑ์มีลักษณะเหมือนบุหรี่หรือเป็นสิ่งที่พิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งเลียนแบบบุหรี่ก็จะถูกห้ามนำเข้าโดย พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 แต่ถ้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ไม่มีลักษณะเป็นสิ่งเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทบุหรี่ไฟฟ้า ทางกรมศุลกากรจะอนุญาตให้นำเข้าได้โดยเสียภาษีนำเข้าเสียก่อนและต้องมีใบอนุญาตก่อนที่จะนำเข้า

ภาษีสรรพสามิตบุหรี่และซิการ์ถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐ แต่การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรี่และซิการ์ในอัตราที่สูงนั้น กลับไม่ทำให้ปริมาณการสูบบุหรี่และซิการ์ลดลงจึงทำให้ ฐานรายได้ภาษีกว้าง ทั้งนี้ประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยจึงนิยมจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรี่และซิการ์ในอัตราที่สูงกว่าอัตราภาษีสินค้าและบริการทั่วไป เพื่อเป็นการควบคุมการสูบบุหรี่และซิการ์ อีกทั้งเป็นการหารายได้เข้ารัฐ กรมสรรพสามิตมีอำนาจและหน้าที่จัดเก็บภาษีจากฐานการบริโภคในสินค้าและบริการซึ่งสมควรจะต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ โดยถือว่าเป็นรายได้สำคัญของรัฐบาลและ อยู่ในอันดับที่ 2 รองจากภาษีที่กรมสรรพากรได้ทำการจัดเก็บ อนึ่ง ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากยาสูบ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ได้กำหนดให้ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ซึ่งต้องเสียภาษีในอัตราตามปริมาณหรือเงินสูงกว่า โดยฐานภาษีตามปริมาณสำหรับยาสูบ จะจัดเก็บภาษีกำนวนจากน้ำหนัก ของยาสูบนั้นๆ สำหรับ กรณียาสูบที่อธิบดีประกาศกำหนดเป็นราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรมยาสูบ และในกรณียาสูบในราชอาณาจักร พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 กำหนดให้ถือมูลค่าบวกด้วยอากรขาเข้าการกำหนดฐานภาษีตามปริมาณ และตามมูลค่าเป็นปัญหาทำให้ผู้นำเข้ายาสูบ ชนิดบุหรี่ซิการ์ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบยาสูบให้มีน้ำหนักลดลง ขนาดต่อมวนเล็กลง การมวนยาสูบ บุหรี่และซิการ์ นั้น จะบรรจุใบยาสูบในลักษณะหลวมๆ ทั้งนี้ เพื่อให้

เสี่ยภานีน้อยลง คือลดลงจากเดิม ขณะเดียวกันการกำหนด ฐานภานีตามมูลค่าดังกล่าว เป็นการกำหนดให้ใช้ฐานในการคำนวณภานีที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความลดหล่นไม่เท่าเทียมกันระหว่าง ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบที่ทำในราชอาณาจักรกับผู้นำยาสูบเข้ามาในราชอาณาจักร นอกจากนั้นยังมีการหลีกเลี่ยงภานี โดยการแจ้งราคาซึ่งเป็นฐาน ในการคำนวณภานีที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น และมีการถ่ายโอนราคา จึงเป็นเรื่องที่กล่าวได้ว่า เมื่อภานีนำเข้าลดจึงทำให้เสี่ยภานีน้อยลง และรัฐจัดเก็บภานีได้น้อยลง จากเดิมย่อมกระทบต่อผลการจัดเก็บรายได้ ของรัฐบาลที่ลดต่ำลงไปด้วย ทั้งนี้ผู้ประกอบการจะได้รับประโยชน์จากการลดอากรดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ราคาสินค้านั้นๆ ถูกลงประชาชนก็จะหันมาบริโภคสินค้ายาสูบ บุหรี่และซิการ์เรตมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อมาตรการของรัฐบาลที่ต้องการให้ลดการบริโภคยาสูบด้วย อีกทั้งยังกระทบต่อการจัดเก็บภานีทำให้การจัดเก็บภานีขาดประสิทธิภาพได้สินค้าประเภทยาสูบ บุหรี่และซิการ์เรต นั้นแม้จะมีการจัดเก็บภานีสรรพสามิตอันมีลักษณะเป็นการผลักภาระภานีให้แก่ผู้บริโภคก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมในปัจจุบันในยุคที่มีการพัฒนาทางด้านการค้าเศรษฐกิจและสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้านการสื่อสารและการคมนาคมก็ตาม ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าบุหรี่และซิการ์เรตเป็นเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างประเทศได้โดยง่ายซึ่งเกิดมาจากการจัดเก็บภานีสรรพสามิตบุหรี่และซิการ์เรตในอัตราที่สูงมาก ซึ่งก่อให้เกิดการลักลอบหรือปลอมแปลงบุหรี่และซิการ์เรตกลายเป็นปัญหาบุหรี่และซิการ์เรตเถื่อน

จากการศึกษา ภาพรวมของกฎหมายไทยกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าผิดกฎหมาย ทั้งที่ ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นสินค้าเช่นเดียวกับบุหรี่ซึ่งมีส่วนประกอบของใบยาสูบอยู่ในหมวดของ “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” และกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางส่วนยังมีความไม่ชัดเจน ขัดแย้งกัน ในหลายประเด็น และไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ทำให้ผู้ใช้กฎหมายเกิดความไม่เข้าใจ รวมถึงผู้บังคับใช้กฎหมายเองก็เกิดความสับสนจนนำมาซึ่งการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานในการตัดสินใจของพฤติการณ์ต่าง ๆ แทนการใช้ตัวบทกฎหมายในการกำหนดความผิดเป็นหลัก นอกจากนี้ กฎหมายไทยไม่มีมาตรการควบคุมผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าเป็น การเฉพาะ ทำให้เสมือนเป็นการเปิดโอกาสให้มีสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอยู่ในตลาด ส่งผลเสียโดยตรงต่อ ผู้บริโภค เกิดการลักลอบนำเข้าและซื้อขายอันนำมาสู่สถานะเศรษฐกิจนอกระบบ และทำให้ภาครัฐขาดรายได้จากภานี อันพึงจะได้รับจากผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าซึ่งเป็นสินค้านำเข้าและเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย ดังนั้น การจัดเก็บภานีของกรมสรรพสามิตยาสูบบุหรี่และซิการ์เรต นอกจากจะต้องตระหนักถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภานี อันสามารถอำนวยรายได้ให้แก่รัฐบาลเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความ รับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนสิ่งแวดล้อมแล้ว การบริหารจัดการเก็บภานียังต้องมีความเป็นธรรม ความเป็นกลาง มีความแน่นอนชัดเจน ตลอดจนมีความโปร่งใส

อย่างไรก็ดี ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 หากได้แก้ไขคำนิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ตามที่ผู้ศึกษาได้เสนอไปในประเด็นปัญหาก่อนหน้านี้ ในมาตรา 4 พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบโดยใช้นวัตกรรมให้ความร้อนแทนการเผาไหม้ และเมื่อผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ถูกกำหนดครอบควบคุมอยู่ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว แสดงว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวสามารถผลิตและจำหน่ายในประเทศไทยได้ แต่หากด้วยเทคโนโลยีของประเทศไทยยังไม่มีการผลิตบุหรี่ประเภทดังกล่าวได้ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการนำเข้ามาในประเทศไทยได้ โดยเห็นควรแก่ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บาราอูและบาราอูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ในส่วนของคำนิยามความหมายของคำว่า “บาราอูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า”

4.3.2 แนวทางแก้ไขปัญหา

สำหรับหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ศึกษาจะกล่าวถึง หลักการจัดเก็บภาษีที่ดี

ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีประเภทหนึ่งในระบบภาษีอากร ดังนั้น การบริหารจัดการเก็บภาษีสรรพสามิต ให้เกิดประสิทธิภาพและได้ประโยชน์สูงสุดจึงต้องอาศัย “หลักการของภาษีอากรที่ดี” ซึ่งเมื่อพิจารณาภาษีอากรที่ดีในมิติหรือแง่มุมของภาษีสรรพสามิตแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่า “ภาษีสรรพสามิตที่ดี” ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้²¹

ภาษีต้องมีความชัดเจนและแน่นอน ทั้งเรื่องฐานภาษีอัตราภาษี วันเวลาและวิธีการในการเสียภาษีและการจัดเก็บ โดยต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ เพื่อให้รัฐบาลสามารถคาดหมายจำนวนรายได้ที่จะจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อป้องกันการการทุจริต (Anti-corruption) และ การสร้างอิทธิพลของผู้จัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายในการ จัดเก็บภาษีต่ำที่สุดด้วย เพราะว่าข้อยุ่งยากในการเสียภาษี และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บนั้น เป็นการก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรของสังคมไปทางที่สูญเปล่า

การเก็บภาษีอากรที่ดี จะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคแก่ผู้เสียภาษีทุกคน หลักความยุติธรรมในการเก็บภาษีนั้นเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดีการพิจารณาความเป็นธรรมนั้น เราจะต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมเกี่ยวกับภาษีที่จัดเก็บ และความเป็นธรรมที่

²¹ ประพันธ์ คงเอียด, “หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและหลักการภาษีสรรพสามิตที่ดี,” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://www.dst.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3612:rules-consider-tax-excise&catid=29&Itemid=180&lang=en

เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการการจัดเก็บภาษีนั้นและการจะจัดเก็บภาษีจากประชาชนต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทจึงจะทำได้ง่ายขึ้น และภาษีที่ดีควรเป็นภาษีที่สามารถหา

รายได้ให้แก่รัฐเป็นอดีและควรจะเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย

นอกจากภาษีสรรพสามิตจะต้องมีลักษณะของภาษีอากรที่ดีดังกล่าวข้างต้นแล้ว นโยบายหรือหลักการในการจัดเก็บภาษีจะต้องมีความเป็น “Accountability” ด้วย กล่าวคือ การจัดเก็บภาษีจะต้องมีความโปร่งใส (Transparency) สามารถตอบคำถามประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี เหตุผลในการจัดเก็บมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย (Answerable) และในขณะเดียวกันก็จะต้องมีองค์กรทำหน้าที่เป็นกลไกในการตรวจสอบและควบคุม (Institutional Checks or control mechanisms) เมื่อนโยบายหรือหลักการในการจัดเก็บภาษีมีความเป็น Accountability ดังกล่าวแล้ว ก็จะส่งผลให้ประชาชนเสียภาษีด้วยความสมัครใจ (Voluntary) มากขึ้นรัฐบาลก็จะสามารถจัดเก็บภาษีได้โดยไม่มี ความขัดแย้งไม่มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการบังคับให้ประชาชนเสียภาษีและส่งผลให้ต้นทุนในการจัดเก็บลดลงในที่สุด ซึ่งการจัดเก็บภาษีที่ประชาชนเสียภาษีด้วยความสมัครใจภายใต้กระบวนการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพนั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองและความมีอารยะของสังคมประเทศ นั้นด้วย

อนึ่ง ในต่างประเทศ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี ได้กำหนดคำนิยามคำว่า "ยาสูบ" หมายความว่า สิ่งที่เกิดในสภาพที่เหมาะสมสำหรับการสูบบุหรี่หรือการสูดดมการเคี้ยวหรือการดมกลิ่นโดยใช้ใบยาสูบเป็น วัตถุประสงค์ทั้งหมดหรือบางส่วน (แก้ไขโดยพระราชบัญญัติฉบับที่ 7067 วันที่ 20 มกราคม 2547) (มาตรานี้ แก้ไขทั้งหมดโดยพระราชบัญญัติ. 6460, 7 เม.ย. 2544)²²

สาธารณรัฐเกาหลีเข้าร่วมเป็นภาคีเข้าร่วมเป็นภาคีในกรอบอนุสัญญา WHO ว่าด้วยการ ควบคุมยาสูบ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2548 และการเก็บภาษียาสูบของสาธารณรัฐเกาหลีปฏิบัติต่อ ผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งหมดในลักษณะเดียวกันรวมถึงบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ด้วย (ในเกาหลีบุหรี่ อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงยาสูบที่ไม่ใช้ความร้อน – ไม่เผาไหม้) โดยทั่วไปจะมีการกำหนดอัตราภาษี

²² “Tobacco Business Act Korea,” Retrieved on 10 March 2020, From <https://www.global-regulation.com/law/korea/644061/tobacco-business-act.html>.

ส่วนบุคคลสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทต่างๆ มีการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตเฉพาะที่เหมือนกัน สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ ด้วยแยกอัตราภาษีต่อกรัมของผลิตภัณฑ์ยาสูบแต่ละชนิด อัตราภาษีบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันไปตามประเภทบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์จะถูกเก็บภาษีต่อมิลลิกรัมของสารละลายนิโคตินในขณะที่ยาสูบที่ไม่เผาไหม้ด้วยความร้อนเก็บภาษีต่อ 20 มวน

ภาษีสรรพสามิตยาสูบฉบับแรกในสาธารณรัฐเกาหลีถูกนำมาใช้ในปี 1989 (KRW 360 ต่อแพ็ค) ตั้งแต่นั้นมาราคายาสูบก็ค่อยๆสูงขึ้น หลังจากการปรับราคายาสูบครั้งล่าสุดในปี 2547 เกาหลีใต้ยังคงราคาไว้ที่ 2,500 วอนต่อแพ็คในช่วง 10 ปีต่อจากนี้เพื่อลดการเสียชีวิตเนื่องจากการสูบบุหรี่ซึ่งมีจำนวนถึง 58,000 คนทุกปีและลดอัตราการสูบบุหรี่ของผู้ชายวัยผู้ใหญ่ให้เหลือ 29% กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการกระทรวงเกษตรศาสตร์และการคลังและกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศให้เป็นประเทศ แผนการควบคุมยาสูบ

ในเดือนกันยายน 2014 ซึ่งรวมถึงการขึ้นภาษีสรรพสามิตยาสูบ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2015 ราคายาสูบโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 2,500 วอนเป็น 4,500 ทำให้อัตราภาษียาสูบเพิ่มขึ้นจาก 62.0% เป็น 73.8% ใกล้เคียงกับคำแนะนำของ WHO (75%)²³

การปฏิรูปภาษีของรัฐบาลไม่เพียง แต่กำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่ยังรวมถึงราคาด้วย ราคาบุหรี่อาจแตกต่างกันไปตามยี่ห้อ แต่ราคากำหนดไว้สำหรับแบรนด์ในประเทศต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล อัตราภาษีสรรพสามิตบุหรี่โดยทั่วไปกำหนดตามราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าของบุหรี่และอาจมีภาษีเพิ่มเติมถูกเรียกเก็บ 3 กระทรวงของรัฐบาล ได้แก่ กระทรวงการคลังกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการและกระทรวงมหาดไทยและความปลอดภัยมีส่วนร่วมในการปฏิรูปภาษียาสูบเช่นเดียวกับบางส่วน รายได้จากภาษียาสูบจะถูกจัดสรรไว้สำหรับการใช้งานเนื่องจากความพยายามในการควบคุมยาสูบ²⁴

ด้วยปัญหาการเก็บภาษีบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ประเภทใหม่ (โดยใช้ยาสูบที่ไม่ใช้ความร้อนเช่น IQOS และ GLO) ปรากฏในตลาดในปี พ. ศ. 2560 ยาสูบมีการเรียกเก็บภาษีทันทีสำหรับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ในลักษณะเดียวกับบุหรี่ ใช้อัตราภาษีใกล้เคียงกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ต่อน้ำหนัก อย่างไรก็ตามจากปี พ. ศ. 2561 ได้ตระหนักถึงความ

²³ “National Tobacco Control Center,” Retrieved on 10 March 2020, From <https://nosmk.khealth.or.kr/ntcc/eng/subIndex/569.do>

²⁴ “Customs Act (Republic of Korea),” Retrieved on 1 March 2020, From http://seafarersrights.org/wp-content/uploads/2014/11/KOR_LEGISLATION_CUSTOMS-ACT_2000_ENG.pdf

ยากลำบากในการจัดเก็บภาษีต่อกรัม ภาษีสรรพสามิตสำหรับยาสูบที่ไม่ใช้ความร้อน (IQOS) ถูกเรียกเก็บตามจำนวน 20 แห่ง การปฏิรูปภาษียาสูบหรืออิเล็กทรอนิกส์ในเกาหลีสะท้อนให้เห็นมุมมองที่ชัดเจนที่มีอยู่ในประเทศเกี่ยวกับบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์และสิ่งที่ผู้บริโภค บริโภคอยู่ในประเภทเดียวกับบุหรี่ทั่วไป

ผลกระทบจากการขึ้นภาษียาสูบในปี 2558 ตามที่กระทรวงยุทธศาสตร์และการเงินผลิตยาสูบปริมาณบุหรี่ที่ออกจากโรงงานบวกกับปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบลดลง 29.6% จาก 4.5 พันล้านซองในปี 2557 เป็น 3.17 พันล้านซองในปี 2558 นอกจากนี้ ปริมาณการขายบุหรี่ลดลง 23.7% (1.03 พันล้านซอง) แสดงให้เห็นว่าการบริโภคบุหรี่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญหลังจากการขึ้นภาษียาสูบในปี 2558 การสำรวจสถานการณ์ผู้สูบบุหรี่หลังการปรับขึ้นราคายาสูบ 6 เดือนที่จัดทำโดยกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการและศูนย์ควบคุมโรคพบว่าอัตราการสูบบุหรี่ของผู้ใหญ่เพศชายลดลงเหลือ 35% ต่ำกว่าปี 2557 ถึง 5.8% ประมาณ 6% ของผู้สูบบุหรี่ในปัจจุบัน ได้รับคำตอบว่าพวกเขาพยายามที่จะเลิกสูบบุหรี่ภายในหนึ่งปีก่อนและหลังการขึ้นราคายาสูบและส่วนใหญ่ (62.3%) ตัดสินใจเลิกบุหรี่เนื่องจากราคาที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้สูบบุหรี่ชาย 23.5% กล่าวว่าพวกเขาสูบบุหรี่น้อยลงหลังจากขึ้นราคา นอกจากนี้อัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนยัง

ต่ำที่สุดในรอบ 10 ปี อัตราการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายในปัจจุบันอยู่ที่ 7.8% ในปี 2558 ซึ่งลดลง 15.2% เมื่อเทียบกับปี 2557²⁵

นอกจากนี้การกำหนดโครงสร้างอัตราภาษียาสูบประเทศออสเตรเลีย²⁶พบว่า ประเภทสินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิตและอัตราภาษีสรรพสามิตจะถูกกำหนดโดยสภา (Parliament) ในปัจจุบันการกำหนดโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตของประเทศออสเตรเลียจะใช้โครงสร้างอัตราภาษีตามสภาพโดยบุหรี่ซิการ์แรตและซิการ์ จัดเก็บจากฐานภาษีตามสภาพต่อมวน (Per Stick) ส่วนผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นจัดเก็บตามสภาพต่อน้ำหนัก (Per Kilogram) นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดมาตรฐานของมวนบุหรี่ไว้ว่า บุหรี่หรือซิการ์หนึ่งมวนต้องมีน้ำหนักไม่เกิน 0.8 กรัม สำหรับอัตราภาษีสรรพสามิตยาสูบถูกกำหนดโดยพระราชบัญญัติพิภคอัตราภาษีสรรพสามิต ค.ศ. 1921 ซึ่งกำหนดอัตราตามสภาพต่อมวน กรณีบุหรี่ซิการ์แรตหรือซิการ์และต่อน้ำหนักอุปกรณ์ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ปัจจุบันอัตราภาษีสรรพสามิตบุหรี่ต่อ

²⁵ “National Tobacco Control Center,” Retrieved on 10 March 2020 From <https://nosmk.khealth.or.kr/ntcc/eng/subIndex/569.do>

²⁶ The Australian Taxation Office, “Excise guidelines for the tobacco industry: Introduction,” (online). Available, From <http://law.ato.gov.au/atolaw/view.htm?DocID=SAV%2FTOBACCO%2F00002>

มวนซึ่งบรรจุยาสูบ 0.8 กรัม เท่ากับ 0.25450 เหยียออสเตรเลียต่อมวน ส่วนผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นที่มีปริมาณยาสูบมากกว่า 0.8 กรัม เสียภาษีสรรพสามิตตามน้ำหนักที่ 318.14 เหยียออสเตรเลียต่อปริมาณยาสูบ 1 กิโลกรัม ลักษณะการกำหนดโครงสร้างอัตราภาษียาสูบของประเทศออสเตรเลียซึ่งกำหนดตามสภาพต่อมวนหรือต่อน้ำหนักยาสูบและใช้อัตราภาษีอัตราเดียวกันทั้งยาสูบที่ผลิตในประเทศและยาสูบนำเข้า เป็นผลให้สินค้ายาสูบทุกยี่ห้อต้องรับภาระภาษีเท่ากัน จึงทำให้ฐานภาษีมีความแน่นอน และไม่ประสบปัญหาการแจ้งฐานภาษีต่ำกว่าจริงหรือการถ่ายโอนเหมือนอย่างของประเทศไทย เนื่องจากราคาไม่มีผลต่อภาระภาษี การที่กฎหมายกำหนดมาตรฐานยาสูบโดยการกำหนดว่า บุหรี่ซิการ์แรตหนึ่งมวนต้องมีน้ำหนักไม่เกิน 0.8 กรัม ช่วยป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีโดยการเพิ่มหรือลดน้ำหนักของบุหรี่ต่อมวน พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ค.ศ. 1921 ของประเทศออสเตรเลียกำหนดให้มีการปรับ อัตราภาษีตามดัชนีผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) ทุก 6 เดือนเพื่อให้คงไว้ซึ่งราคาที่แท้จริงของบุหรี่ไม่ให้ลดลงตามอัตราเงินเฟ้อ จึงสามารถจัดการกับปัญหาฐานภาษีไม่ยืดหยุ่นตามภาวะเศรษฐกิจ

เนื่องจากการใช้อัตราภาษีตามสภาพ อีกทั้งการกำหนดอัตราภาษีของประเทศออสเตรเลียดังกล่าว จึงทำให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีความยินยอมทางภาษีอากร

นอกจากนี้ประเทศแคนาดา มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยรัฐบัญญัติ การ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ค.ศ.1997 (Tobacco Control Act 1997) ซึ่งกฎหมายนี้ได้มุ่งจำกัดการซื้อขาย ผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่ในส่วนของบริษัทกำหนดโทษจะพบว่า กฎหมายได้กำหนดโทษปรับสำหรับผู้กระทำความ

ผิดไว้ค่อนข้างสูง รวมถึงมีโทษจำคุกด้วยซึ่งได้กำหนดไว้เป็นระยะเวลาค่อนข้างสูง อันส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคยาสูบเป็นจำนวนมาก

สำหรับมาตรการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ในประเทศแคนาดา²⁷จะมีรัฐบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ค.ศ.1990 (Non-smoker's Health Protection Act 1990) โดยได้มีการกำหนดเขตปลอดบุหรี่ เพื่อ วัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ได้ค่อนข้างครอบคลุม ทั้งในสถานที่สาธารณะหรือบน รถโดยสารสาธารณะ แต่อย่างไรก็ดี ยังให้สิทธิแก่ผู้สูบบุหรี่ด้วย กล่าวคือ กำหนดให้สามารถจัดเขตพื้นที่สูบบุหรี่ได้ตามกฎหมาย รวมทั้งยังมีความเข้มงวดในเรื่องของโทษปรับแก่ผู้ฝ่าฝืน

²⁷ The Canada Revenue Agency, "Excise Duty Memoranda Series: Rates of Excise Duty," (online).

กฎหมาย โดยกำหนดให้มี โทษปรับถึงสามระดับ ในกรณีกระทำความผิดซ้ำหลายครั้ง ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายในการกระทำ ความผิดได้ตามสมควร ทำให้เห็นว่า การดำเนินการควบคุมยาสูบและคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ใน ประเทศแคนาดา นับได้ว่ามีการจัดการเพื่อควบคุมได้ดีที่สุดประเทศหนึ่งและนับเป็นประเทศแรกๆ ในการ ตรากฎหมายที่เท่าทันกับกลุ่มผู้ผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเป็นต้นแบบในการดำเนินการควบคุม การบริโภคยาสูบของนานาประเทศ ลักษณะการกำหนดโครงสร้างอัตราภาษีกำหนดให้ใช้โครงสร้างอัตราภาษีตามสภาพทั้งกรณีของบุหรี่ซิการ์เรตและผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นเช่นเดียวกับประเทศออสเตรเลีย แต่จะกำหนดรูปแบบแตกต่างกันไปตามประเภทของยาสูบ ส่วนอัตราภาษีตามกฎหมายสรรพสามิตของประเทศแคนาดา กำหนดอัตราภาษีแตกต่างกันตามประเภทสินค้า และแตกต่างกันระหว่างสินค้ายาสูบที่ผลิตในประเทศและนำเข้า ซึ่งลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจะส่งผลไม่ต่างกันมากนักกับของประเทศออสเตรเลีย สิ่งที่แตกต่างกันคือ ประเทศแคนาดาจะมีการจัดเก็บอากรพิเศษเพิ่มเติมจากผลิตภัณฑ์ยาสูบนำเข้า ทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบนำเข้าต้องรับภาระภาษีมากกว่ายาสูบที่ผลิตในประเทศ

ข้อกำหนดใน FCTC มิได้กำหนดว่าแต่ละประเทศจะต้องใช้โครงสร้างฐานภาษีแบบใดเป็นการเฉพาะ เพียงแต่แนะนำภาคีสมาชิกควรใช้มาตรการทางภาษีที่เหมาะสมเพื่อให้การควบคุมการบริโภคยาสูบได้ผล²⁴ จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการกำหนดโครงสร้างอัตราภาษีของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงประสบปัญหาอยู่

จากการศึกษาถึงปัญหาการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบ บุหรี่และซิการ์เรต ตามหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีนั้น ไม่เป็นไปตามหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี โดยโครงสร้างในการจัดเก็บภาษีดังกล่าว ยังขาดความเหมาะสม ทั้งในด้านอัตรา และฐานของภาษี อีกทั้งด้านอื่นๆด้วย หากมีการแก้ไขปรับปรุงให้ เกิดความเหมาะสมจะก่อให้เกิดผลดีแก่รัฐทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นและทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากการหลีกเลี่ยง หรือหลบหลีกการเสียภาษีและการหนีภาษีได้อย่าง มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางแก้ไข เห็นควรแก้ไขคำนิยามความหมายของคำว่า “บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” ในประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง

กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557 เห็นควรกำหนดนิยามความหมายว่า

“บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดแหล่งกำเนิดควันละอองไอน้ำไอหรือไอระเหยในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัตถุใด

ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกันกับการสูบบุหรี่ ทั้งนี้ไม่รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดความร้อนแทนการเผาไหม้”

และเมื่อมีการแก้ไขคำนิยามแล้วใน พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 แล้ว ประเทศไทยสามารถผลิตและจำหน่ายในประเทศไทยได้เองแล้วนั้น แต่อย่างไรก็ดี หากด้วยเทคโนโลยีของประเทศไทยแล้วนั้น ไม่สามารถผลิตได้ ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557 ซึ่งหากมีการแก้ไขแล้วนั้น จะทำให้หน้าเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อรัฐทำให้เกิดรายได้ทางภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีนำเข้า พิภคอัตราอัตราศุลกากรประเภทย่อย 8543.70.90 ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2560 ก่อนที่จะมาจำหน่ายในประเทศไทยรวมทั้งต้องผ่านการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยและในส่วนของตัวมวนบุหรี่ (heat stick) ที่ใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เท่านั้น ให้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยเก็บภาษีตามจำนวนต่อ 20 มวน โดยศึกษาการเก็บภาษีสินค้าประเภทดังกล่าวของประเทศแคนาดา มาปรับใช้กับประเทศไทย และเนื่องจากสินค้านี้เป็นสินค้าที่จัดอยู่ในประเภทสินค้าที่ฟุ่มเฟือย ผู้ศึกษาเห็นควรเก็บภาษีนำเข้าในอัตราที่สูงกว่าสินค้าทั่วไปเพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ในเรื่องรายได้ให้กับรัฐและยังสามารถลดปัญหาจากการขยายตัวของการค้ายาสูบแบบผิดกฎหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้สำหรับการกำหนดผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 ตามมาตรา 19 และมาตรา 20 กำหนดผู้มีหน้าที่เสียภาษีไว้อย่างชัดเจน และเหมือนกันกับ ประเทศแคนาดา คือ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบหรือผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่ แต่ทั้งนี้ควรกำหนดให้มีนโยบายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะลดและจำกัดการบริโภค ยาสูบ บุหรี่และซิการ์เรต คือการกำหนดให้มีการลดจำนวนบุหรี่ที่ผู้เดินทางนำติดตัวมาในราชอาณาจักรนำติดตัวมาได้โดยไม่ต้อง ขออนุญาต และไม่ต้องติดแสตมป์ ยาสูบ ซึ่งปัจจุบันกำหนดไว้ไม่เกินจำนวน 200 มวน จึงเป็นช่องทางนำไปสู่การหลีกเลี่ยงกฎหมาย โดยการนำเข้าบุหรี่ที่ไม่ติดแสตมป์ เข้ามาในประเทศไทย โดยอาศัยรูปแบบการนำเข้าติดตัวมา แบบทยอยเข้ามาเป็นขบวนการ ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นควรแก้ไข “ประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง ผ่อนผันให้ผู้เดินทางนำยาเส้นหรือยาสูบติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงาน ข้อ 2 ” เห็นควรแก้ไขดังนี้

“ข้อ 2 จำนวนยาสูบที่นำติดตัวเข้ามาในราชอาณาจักรได้ มีดังนี้ คือ

(1) บุหรี่ซิการ์ ไม่เกิน 100 มวน หรือ

(2) บุหรี่ซิการ์ บุหรี่ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบโดยใช้ส่วนผสมให้ความร้อน บุหรี่อื่น ยาปรุงเส้น ยาเคี้ยว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือหลายชนิดรวมกันไม่เกิน 500 กรัม แต่ถ้ามีบุหรี่ซิการ์รวมอยู่ด้วย บุหรี่ซิการ์นั้นจะต้องไม่เกิน 100 มวน และน้ำหนักรวมทั้งสิ้นจะต้องไม่เกิน 500 กรัม ”

หากมีการแก้ไขตามดังกล่าวการนำยาสูบที่นำติดตัวเข้ามาในราชอาณาจักรไทยได้ สำหรับผู้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรเท่านั้น รวมถึงการที่นำเข้ามาใช้เป็นการส่วนตัวในประเทศ ก็จะต้องไม่เป็นกรณีที่ซื้อบุหรี่ จากร้านค้าปลอดภาษีในประเทศ เพราะเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการลักลอบนำเข้าโดยใช้ช่องโหว่ทางกฎหมาย นำไปสู่ความเสียหายทำให้รัฐเสียหายได้จากที่ควรจะได้รับ

การกำหนดให้ใช้มาตรการในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ยาสูบ บุหรี่และซิการ์ เป็นกรณีที่เป็นโครงสร้างสำคัญทางภาษีและไม่เป็นกรณีของการขาดกฎเกณฑ์ทางเทคนิคและกฎเกณฑ์ที่เป็นรายละเอียดซึ่งจำเป็นต่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงแก้ไขจึงสมควรแก้ไขโดยการตราเป็นพระราชบัญญัติ ไม่ควรออกเป็นกฎหมายลำดับรอง เนื่องด้วยการออกเป็นกฎหมายลำดับรองนั้นจะมีข้อดีตรงที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ทันสภาวะทางเศรษฐกิจ หากแต่ทำให้กฎหมายภาษีนั้นเกิดความซับซ้อนมากขึ้นซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี อีกทั้งการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบ บุหรี่และซิการ์นั้นทำให้ราคาขายปลีกของสินค้ายาสูบ บุหรี่ และซิการ์ ที่ราคาที่สูงขึ้น อันเป็นการกระทบต่อปัจจัยในการเลือกซื้อสินค้ายาสูบ บุหรี่ และซิการ์ แต่อย่างไรก็ตามสินค้าประเภทยาสูบ บุหรี่และซิการ์ จัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยและเป็นสินค้าที่ต้องควบคุมการบริโภค อันเนื่องมาจากเป็นสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบและเป็นอันตรายต่อบุคคลรอบข้างแต่ถึงอย่างไรก็ตามแม้ยาสูบ บุหรี่และซิการ์ จะเป็นสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ก็ตามแต่แนวโน้มการสูบกลับไม่ได้ลดลง อีกทั้งยังมีการลักลอบหรือนำเข้าสินค้าโดยผิดกฎหมาย จึงควรดำเนินการด้วยความระมัดระวัง และค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้ราคาบุหรี่สูงขึ้นกว่าเดิมมากยิ่งขึ้นและมากกว่าราคาสินค้าและบริการทั่วไป ซึ่งส่งผล ให้เกิดการบริโภคบุหรี่ลดลง และสอดคล้องกับ ความสามารถในการซื้อสินค้าของประชาชนหรือระดับ รายได้ต่อหัว ตลอดจนต้องปรับเปลี่ยนอัตราภาษี ยึดหยุ่นด้านอุปสงค์ของบุหรี่ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยจะจัดให้มีการปรับเพิ่มอัตราภาษีบุหรี่และผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ ให้สอดคล้องกันด้วย อีกทั้งควรปรับเพิ่มงบประมาณและอัตรากำลังของหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนมาตรการป้องปรามและปราบปรามการลักลอบหนีภาษี และการปลอมแปลงบุหรี่ควบคู่กันไปและทำให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ยาสูบ บุหรี่

และซิกาเรต จัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นไปตามหลักการจัดเก็บภาษี ที่ดีอีกด้วย

หากมีการใช้ราคาขายปลีกแนะนำแล้วนั้น รัฐต้องคำนึงถึงโครงสร้างของอัตราภาษีดังกล่าวด้วย เนื่องจากสินค้ายาสูบ บุหรี่และซิกาเรต โดยเฉพาะสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรจะขยับตัวมีราคาขายที่สูงขึ้น อันเป็นช่องที่ก่อให้เกิดการจูงใจที่จะลักลอบนำสินค้านี้เข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ไม่เพียงแต่เป็นการเลี่ยงภาษีเพื่อให้จ่ายภาษีน้อยลงเท่านั้น หากแต่เป็นการลักลอบนำเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างผิดกฎหมาย โดยต้องคำนึงถึงการใช้อัตราอยู่บนหลักการที่ไม่เพิ่มภาระภาษีมากเกินไป และต้องกำหนดขนาดจำนวนและน้ำหนักบุหรี่ต่อหนึ่งมวนให้ชัดเจน โดยแบ่งเป็นรายละเอียดน้ำหนักของใบยาสูบต่อมวน โดยไม่รวมกับส่วนประกอบอื่น เช่น ไส้กรองของบุหรี่เพื่อการปรับลดต้นทุนของผู้ผลิตและนำเข้าสินค้ายาสูบ บุหรี่และซิกาเรต บุหรี่ซึ่งปกติมีน้ำหนัก 1 กรัมต่อมวน จะทำให้มีภาระภาษีอย่างต่ำของละ 20 บาท แต่บริษัทบุหรี่ต่างประเทศหลบหลีกและหลีกเลี่ยงโดยการนำเข้าบุหรี่ตราใหม่ที่มีน้ำหนักบุหรี่ต่อมวนน้อยกว่า 1 กรัมบริษัทจะออกผลิตภัณฑ์ที่ราคาถูกลง และคุณภาพต่ำทำให้เสียภาษีเพียงของละ 15 - 19 บาท แทนที่จะเป็น 20 บาท ทำให้การจัดเก็บภาษีบุหรี่จัดเก็บภาษีได้น้อยลงจึงต้องกำหนดขนาดจำนวนและน้ำหนักบุหรี่ต่อหนึ่งมวนให้ชัดเจน

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรที่รัฐจะต้องแทรกแซงให้บุหรือนำเข้ามีราคาสูงขึ้น เพื่อควบคุมไม่ให้มีการเข้าถึงได้ง่าย อย่างบุหรือนอกที่เดิมขายของละ 70-72 บาทนั้น ก็ควรจะต้องเสียภาษีที่ร้อยละ 40 ของราคาขายปลีกแนะนำ ไม่ใช่ปล่อยให้ราคาลดลงเหลือ 60 บาท และยกเลิกภาษียาสูบที่คิดตามมูลค่า 2 อัตรา ให้ปรับภาษีตามมูลค่าให้เป็นอัตราเดียวในระดับที่เหมาะสมและปรับภาษีตามปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 1.2 บาทต่อมวน ทุก 1 หรือ 2 ปี โดยศึกษาการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอ้างอิงของประเทศแคนาดานำมาปรับใช้กับประเทศไทย

ในบทนี้ ผู้ศึกษาได้กล่าวถึงปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของประเทศไทยโดยนำแนวคิดและหลักทฤษฎีทางกฎหมายมาปรับใช้เพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทย ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงอันตรายจากสารพิษทางอากาศของควันบุหรี่ได้ ถึงแม้จะไม่ได้เป็นผู้สูบบุหรี่หรือไม่ได้เป็นผู้ใกล้ชิดผู้สูบบุหรี่ก็ตาม จากที่ศึกษาทำให้ทราบถึงสาเหตุหลักของสารพิษในควันบุหรี่ซิการ์เรตมีหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ยาสูบ การใช้เปลวไฟในการทำให้เกิดการเผาไหม้ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาเปลี่ยนแปลงทางเคมีทำให้เกิดสารพิษที่เกิดจากการเผาไหม้หลายชนิด แต่ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มีกลไกการทำงานโดยใช้พลังงานความร้อนไม่มีการปล่อยสารจากการเผาไหม้ และมีการปล่อยสารพิษเพียงร้อยละ 5 หากเปรียบเทียบกับบุหรี่ซิการ์เรต นอกจากนี้ไอระเหยของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS แฉวนลอยอยู่ในอากาศได้เพียง 30 วินาที การใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS แทนบุหรี่ซิการ์เรต จึงสามารถช่วยลดปริมาณสารพิษที่จะเข้าสู่ร่างกายและยังช่วยให้ปริมาณสารพิษในอากาศที่จะตกค้างในสภาพแวดล้อมของผู้ที่ใกล้เคียงผู้สูบบุหรี่ให้ลดน้อยลง อีกทั้งเป็นการเหมาะสมที่จะนำเอาผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มาใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบบุหรี่ซิการ์เรต หรือช่วยลดการสูบบุหรี่ซิการ์เรต เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวสามารถให้สารนิโคตินทดแทนและสามารถทดแทนพฤติกรรมติดการสูบบุหรี่หรือพฤติกรรมการพ่นควันของผู้สูบบุหรี่ได้ ในขณะที่การให้นิโคตินทดแทนในรูปแบบอื่นไม่สามารถทำได้ โดยรวมแล้วจะเห็นว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จะเป็นประโยชน์มากกว่าการให้โทษ จึงเป็นการสมควรที่ประเทศไทยควรเปิดรับเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่มาเป็นตัวช่วยมากกว่าที่จะปิดกั้นอย่างในปัจจุบัน การกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ถูกกฎหมายจะทำให้สามารถนำมาตรการทางกฎหมายเข้ามาควบคุมกำหนดรายละเอียดความปลอดภัยให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีความปลอดภัยตามที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเห็นสมควร ซึ่งมาตรการดังกล่าวไม่ได้เป็นการส่งเสริมให้เกิดการบริโภคผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแต่อย่างใด หากแต่เป็นมาตรการที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสุขภาพของผู้สูบบุหรี่เป็นสำคัญ

แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าถูกกฎหมายนั้น ต้องมีการแก้ไขประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บาราเก้และบาราเก้ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็น สินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557 อีกทั้งจะต้องมีมาตรการทางกฎหมายมา รองรับ ตลอดจนควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS อย่างเหมาะสมต่อไป แต่จากการศึกษาพบว่า มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของประเทศไทยนั้นมีปัญหาและ อุปสรรคอยู่หลายประการ ดังต่อไปนี้

5.1.1 ปัญหาจากการกำหนดคำนิยามที่ยังไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุมเพียงพอ

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเป็นฉบับที่ตรา ขึ้น ภายหลังจากผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ได้มีการรับความนิยมแล้วในประเทศไทยและมีการตรา ขึ้น ภายหลังจากมีประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่มีการให้ความหมายของคำว่าบุหรี่ไฟฟ้า โดย พระราชบัญญัติ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 นับเป็นพระราชบัญญัติที่จะนำมาเป็นมาตรการทาง กฎหมายที่จะใช้ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS โดยตรงซึ่งจากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติ ดังกล่าวไม่ได้กำหนดคำนิยามความหมายของคำว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบแยกเป็นแต่ละชนิดไว้เป็นกรณี เฉพาะ ทำให้นิยามความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ที่มีอยู่นั้นกลับมีการให้ความหมายที่ไม่ ครอบคลุมเพียงพอตามพระราชบัญญัติ ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มาตรา 4 จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ ประเภทดังกล่าวที่มีส่วนประกอบของใบ ยาสูบนั้น ควรจัดอยู่ในคำนิยาม ความหมายคำว่า “ผลิตภัณฑ์ ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ ยาสูบ พ.ศ.2560 หรือผลิตภัณฑ์ ยาสูบดังกล่าวนั้นควรจะ จัดอยู่ในคำนิยามความหมายของคำว่าบุหรี่ไฟฟ้า ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารา เก้และบาราเก้ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557 กัน แน่

5.1.2 ปัญหาจากการควบคุมสารพิษจากส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มาตรา 37 กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้มี หน้าที่ที่จะต้องแจ้งรายงานส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ เพื่อให้ สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขทำการตรวจสอบประกอบกับ กฎกระทรวง พ.ศ.2540 ได้มีการกำหนดสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ต้องแจ้งต่อคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติเพียง 3 สารเท่านั้น คือ ทาร์ นิโคติน และ คาร์บอนมอนอกไซด์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นเป็นการใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้เกิดความ ร้อน จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวไม่มีสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบที่ต้อง

แจ้งตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ และกฎกระทรวง พ.ศ.2540 กำหนดข้อมูลที่ต้องแจ้งไว้เพียงรายการส่วนประกอบที่เป็นสารในการปรุงแต่งผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งไม่ใช่รายการส่วนประกอบทั้งหมดที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ อีกทั้งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 และกฎกระทรวงต่างไม่ได้กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ามีหน้าที่ต้องแจ้งสารพิษ การปล่อยมลพิษ ผลข้างเคียง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้จากผลิตภัณฑ์ยาสูบ อีกทั้งปริมาณที่จะต้องทำการแจ้งที่กำหนดไว้นั้น เพียงปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้น ไม่ใช่ปริมาณทั้งหมดในผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทำให้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ไม่มีการกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวทั้งในส่วนประกอบของอุปกรณ์และสารที่เกิดภายหลังจากการทำปฏิกิริยาของตัวอุปกรณ์แล้ว ทั้งที่มาตรการในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นเครื่องมือที่จะสามารถช่วยควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวให้เป็นไปตามความปลอดภัยที่รัฐเห็นว่า อยู่ในระดับที่ปลอดภัยที่สามารถกำหนดได้ อีกทั้งประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศที่เข้าร่วมหรือเป็นประเทศที่เข้าสังเกตการณ์ในการกำหนดมาตรฐานบุหรี่ไฟฟ้าที่เป็นมาตรฐานสากล ซึ่งต่างจากการกำหนดมาตรฐานบุหรี่ซิการ์เรตสากลที่ประเทศไทยเข้าเป็นประเทศสังเกตการณ์

5.1.3 ปัญหาการจำหน่ายและจัดเก็บภาษีการนำเข้า ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS

จากคำนิยามความหมายของคำว่า บุหรี่ไฟฟ้า ในประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นจัดอยู่ในคำว่าบุหรี่ไฟฟ้า เพราะผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวเป็นการใช้ พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดละอองไอน้ำคล้ายควันบุหรี่ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวนี้เป็นสินค้า ต้องห้ามผลิต จำหน่ายและห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งนี้หากมีการแก้ไขประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ในคำนิยามความหมายของคำว่า “บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” แล้วนั้น ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ก็สามารถผลิต จำหน่าย ในประเทศไทยได้ แต่หากเทคโนโลยีของประเทศไทยนั้นยังไม่สามารถผลิตสินค้านี้ดังกล่าวได้ ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการนำเข้ามาในราชอาณาจักรได้และให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยสากล ซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวนี้จัดอยู่ในประเภท สินค้าที่ฟุ่มเฟือยที่ควรจัดเก็บภาษีนำเข้าที่สูงกว่าสินค้าประเภทอื่น หากทำเช่นนั้นจะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยด้วยในเรื่องการสร้างรายได้ให้แก่รัฐที่เพิ่มขึ้นและยังลดปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าวได้อีกด้วย

แต่อย่างไรก็ดีหากมีการแก้ไข พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 และ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูหรือบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 เห็นควนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ของประเทศไทย รวมถึงปัญหาต่างๆแล้ว เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ได้อย่างครอบคลุมและครบถ้วน ทำให้มีความไม่เหมาะสมและยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางที่ควรนำมาบัญญัติในกฎหมายเพื่อใช้ในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

5.2.1 ควรมีการแก้ไขคำนิยามของคำที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ถูกควบคุมตามมาตรการทางกฎหมายของ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง จึงควรกำหนดนิยาม ความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ให้ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ซึ่งเป็น ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบถึงแม้จะใช้พลังงานไฟฟ้าให้ความร้อนก็ตาม ซึ่งจะทำให้ ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวถูกควบคุมตามหลักเกณฑ์และกลายเป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดหนึ่ง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพ โดยเห็นควรกำหนดคำนิยาม

“ผลิตภัณฑ์ยาสูบ หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคทีนา ตาบาแบกุ่ม (Nicotiana tabacum) หรือผลิตภัณฑ์ที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบซึ่งบริโภคโดยวิธี สูบดูด คมอมเคี้ยวกินเป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจุ่มทำหรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็น เช่นเดียวกันและให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบโดยใช้นวัตกรรม ให้ความร้อนแทนการเผาไหม้ ทั้งนี้ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา”

ซึ่งหากมีการกำหนดคำนิยามความหมายเช่นนี้แล้ว จะทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS นั้นอยู่ภายใต้นิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีอยู่ในปัจจุบัน

5.2.2 ควรมีการกำหนดควบคุมสารพิษจากส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ควรกำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ามีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งรายละเอียดข้อมูลผลิตภัณฑ์ยาสูบ และผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องได้รับการตรวจสอบอนุญาตเสียก่อน จึงจะนำเข้าสู่ตลาดประเทศไทยได้ ซึ่งในการแจ้งข้อมูลของผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 มาตรา 37 โดยไม่ควรกำหนดจำกัดอยู่เฉพาะสารที่เกิดจากการเผาไหม้เท่านั้น โดยมาตรา 37 วรรคแรก ควรกำหนดว่า

“ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายในราชอาณาจักรต้องมีส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของส่วนประกอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 37 วรรคสอง ควรกำหนดว่า “ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของส่วนประกอบนั้น และส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบให้กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนตามที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” และควรออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2560 โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 ประกอบกับ มาตรา 37 กำหนดรายละเอียดข้อมูลที่ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบควรกำหนดให้ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบทั้งหมดของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไม่ใช่แจ้งเพียงรายการส่วนประกอบที่เป็นสารปรุงแต่งเท่านั้น และควรระบุปริมาณส่วนประกอบแต่ละชนิดของผลิตภัณฑ์ยาสูบ การแจ้งสารที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของส่วนประกอบจะต้องไม่มีการกำหนดชนิดของสารไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าต้องแจ้งทุกสารที่เกิดขึ้น

การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้สามารถควบคุมสารพิษจากแหล่งกำเนิดของผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวให้เป็นไปตามที่รัฐเห็นว่าอยู่ในระดับที่เป็นที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย แต่อย่างไรก็ตามผู้ศึกษา เห็นควรกำหนดให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกเป็นประเทศสังเกตการณ์ในการกำหนดมาตรฐานสากล IOS/TC126/SC3 เพื่อจะได้ทราบแนวทางในการกำหนดมาตรฐานที่เป็นการควบคุมระหว่างประเทศที่จะทำให้การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มีความปลอดภัยและสอดคล้องกับต่างประเทศ

5.2.3 ควรมีการแก้ไขประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557

การนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เข้ามาในราชอาณาจักรไทยในปัจจุบันไม่สามารถทำได้อย่างสิ้นเชิง เนื่องจากติดปัญหาในเรื่องการนำเข้าสินค้าต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักร ตามประกาศ กระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้า มาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557 เพราะประกาศดังกล่าวไม่ได้ให้คำนิยามความหมายสินค้าต้องห้าม บุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งกำหนดนิยามความหมาย ไว้ในข้อ 3. และข้อ 4. ตามประกาศนี้

เมื่อผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS เป็นสินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักรหมายความว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถชำระภาษีได้ การนำเข้าของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากร จึงเป็นความผิดพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ผู้ศึกษาเห็นว่าประกาศดังกล่าวเกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า หรือการจำหน่ายหรือการผลิต บุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทยเป็นบทบัญญัติที่เข้มงวดจนเกินสมควร ซึ่งส่งผลกระทบต่อประโยชน์ต่อผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS จากการเปรียบเทียบกับในต่างประเทศที่มีการ จำกัดการใช้ประโยชน์จากบุหรี่ไฟฟ้า หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS มากกว่า 43 ประเทศทั่วโลกที่ พิจารณาได้ว่าบุหรี่ดังกล่าวนั้น ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคมากกว่าบุหรี่ซิการ์เรตธรรมดาทั่วไป และยังสามารถนำไปใช้ในทางการแพทย์หรือช่วยในการลดการสูบบุหรี่หรือการเลิกบุหรี่ของผู้บริโภคก็สามารถนำมาใช้ได้ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรแก้ไขคำนิยามความหมายของคำว่า “บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” ในประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ.2557 เห็นควรกำหนดนิยามความหมายว่า

“บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดแหล่งกำเนิดควันละอองไอน้ำไอหรือไอระเหยในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัตถุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกันกับการสูบบุหรี่ทั้งนี้ไม่รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดความร้อนแทนการเผาไหม้”

หากมีการกำหนดคำนิยามความหมายดังกล่าว ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภท IQOS ก็สามารถนำเข้ามาในราชอาณาจักรได้โดยต้องเสียภาษีนำเข้าพิกัดอัตราอัตราศุลกากรประเภทย่อย 8543.70.90 (อัตราอากรตามราคาร้อยละ 40) ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2560 ก่อนที่จะมาจำหน่ายในประเทศไทยรวมทั้งต้องผ่านการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

และเนื่องจากสินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าที่จัดอยู่ในประเภทสินค้าที่ฟุ่มเฟือย ผู้ศึกษาเห็นควรเก็บภาษีนำเข้าในอัตราที่สูงกว่าสินค้าทั่วไปเพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ในเรื่องรายได้ให้กับรัฐและยังสามารถลดปัญหาจากการขยายตัวของการค้ายาสูบแบบผิดกฎหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศอีกด้วย และหลังจากที่ประเทศไทยมีการขึ้นภาษีบุหรี่เมื่อปี 2560 ได้กำหนดอัตรารักษาภาษีบุหรี่เป็น 2 อัตรา โดยบุหรีราคาไม่เกินซองละ 60 บาท เสียภาษีร้อยละ 20 ส่วนบุหรีที่ราคาเกินซองละ 60 บาท เสียภาษีร้อยละ 40 ส่งผลให้บุหรีไทยมีราคาสูงขึ้นและขายได้น้อยลง แต่บุหรีต่างประเทศกลับราคาถูกลงและขายได้มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงเห็นควรที่รัฐจะต้องแทรกแซงให้มีราคาสูงขึ้น เพื่อควบคุมไม่ให้มีการเข้าถึงได้ง่าย อย่างบุหรีนอกที่เดิมขายซองละ 70-72 บาทนั้น ก็ควรจะต้องเสียภาษีที่ร้อยละ 40 ของราคาขายปลีกแนะนำ ไม่ใช่ปล่อยให้ราคาลดลงเหลือ 60 บาท ทำให้การเสียภาษีสรรพสามิตลดลงเหลือร้อยละ 20 คือลดลงถึงซองละเกือบ 10 บาท ขณะที่บุหรีไทยมีราคาสูงขึ้นและเสียภาษีต่อซองเพิ่มขึ้นทุกยี่ห้อ ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างมาก การปล่อยให้บุหรีลดราคานอกจากจะขัดกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีแล้ว ยังขัดกับการชี้แนะองค์การอนามัยโลกด้วย ทั้งนี้องค์การอนามัยโลกได้เคยเสนอว่า การขึ้นราคาบุหรีมีประสิทธิภาพสูงในการลดความต้องการบริโภค ราคาบุหรีที่สูงขึ้นช่วยหยุดและป้องกันการเริ่มใช้ยาสูบได้และช่วยลดการบริโภคในกลุ่มผู้สูบต่อเนื่องโดยเฉลี่ยแล้วการเพิ่มราคาบุหรี ร้อยละ 10 จะลดความต้องการสูบบุหรีได้ประมาณร้อยละ 4 ในประเทศที่มีรายได้สูง และประมาณร้อยละ 5 ในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง จึงชัดเจนว่าการปรับโครงสร้างและอัตรารักษาภาษียาสูบไทย เมื่อปี 2560 สร้างความเสียหายต่อทั้งภาษีที่รัฐบาลเก็บได้กำไรจากยาสูบไทยที่ลดลง ความเดือดร้อนของชาวไร่ยาสูบและการสูบบุหรีที่ไม่ได้ลดลง ยกเว้นบุหรีต่างประเทศที่ได้ประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว

ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางแก้ไขโดยยกเลิกโครงสร้างภาษียาสูบที่คิดตามมูลค่า 2 อัตรา ให้ปรับภาษีตามมูลค่าให้เป็นอัตราเดียวในระดับที่เหมาะสม และปรับภาษีตามปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 1.2 บาทต่อมวน ทุก 1 หรือ 2 ปี และจัดเก็บอัตรารักษาภาษีที่สูงกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย เนื่องจากสินค้านี้ดังกล่าวจัดเป็นสินค้าที่อยู่ในหมวดสินค้าฟุ่มเฟือย โดยศึกษาการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอ้างอิงของประเทศแคนาดานำมาปรับใช้กับประเทศไทย อย่างไรก็ตามก็พิจารณาการจัดเก็บอัตรารักษาภาษีผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทดังกล่าวของไทย เห็นควรออกประกาศกฎกระทรวงการเก็บภาษีสรรพสามิตยาสูบ เพื่อให้ทันเวลาในการบังคับใช้กฎหมายซึ่งใช้เวลาไม่นานหากเทียบกับการแก้ไขพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.2509

DIPU

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เกื้อ วงศ์บุญสิน. ประชากรกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

เกริกเกียรติ พิพัฒนเสรีธรรม. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.2552.

“ก้าวแรกบุหรี่ไฟฟ้า? กมธ.พาณิชย์เสนอควบคุมแทนแบนหมอประกิตขอ ศึกษาข้อมูลก่อน.”

<https://gmlive.com/new-reportsuggest-control-over-ban-e-cigarette>, 11 มีนาคม 2563.

คทา บัณฑิตานุกูล. “Smoking cessation: Emerging Role of Community Pharmacist.”

ในการประชุมวิชาการและประชุมใหญ่สามัญ. จัดโดยสมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล (ประเทศไทย). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, ม.ป.ป.

คทา บัณฑิตานุกูล. “Smoking cessation: Emerging Role of Community Pharmacist.”

ในรายงานการประชุมวิชาการและประชุมใหญ่สามัญ. จัดโดยสมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล (ประเทศไทย). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, ม.ป.ป.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: วิญญชน, 2543.

ชุนด์ย์ ศรีปราบ. สรรพสามิต. พระนคร: ห้างหุ้นส่วน 99 เอเจนซี่, 2503.

ชลธาร วิศรุตวงศ์. การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตบุหรี่ซิการ์เรตเพื่อควบคุมการสูบบุหรี่ซิการ์เรต.

กรุงเทพมหานคร: เจริญนันทนาการพิมพ์, 2550.

ชลลดา อิงศรีสว่าง. “ที่มาของกรพัฒนาอย่างยั่งยืน.”

<https://exac.exim.go.th/detail>, 10 ธันวาคม 2563.

ดำรงราชานุภาพ. สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา. ตำนานภาษีอากรบางอย่างกับคำอธิบายของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาดำรงราชานุภาพ. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร.2546.

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และสุธีร์ ศุภนิคย์. การคุ้มครองผู้บริโภค. ฝ่ายการวิจัยเศรษฐกิจรายสาขา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์. โครงการแผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์. ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2549.

“ที่มาของการพัฒนาอย่างยั่งยืน.” <https://exac.exim.go.th/detail>, 10 ธันวาคม 2563.

ธีรพล ทิพย์พะยอม และปิยะรัตน์ นิ่มพิทักษ์พงศ์. “บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์.” ฉบับที่ 3.

วารสารสาธารณสุขศาสตร์. (กันยายน-ธันวาคม 2557).

นิสากร ปานประสงค์. “บทความพิเศษบุหรี่ดีหรือร้าย?.” (เมษายนพฤษภาคม 2557).

“บุหรี่ไฟฟ้าใช้แล้วทิ้ง.” <https://podsshop.bentoweb.com/>, 1 กุมภาพันธ์ 2564.

ประกาศ คงเอียด. คำอธิบายกฎหมายภาษีสรรพสามิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2542.

ปัญญารัตน์ มีผล. “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

ประพันธ์ คงเอียด. “หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและหลักการภาษีสรรพสามิตที่ดี.” วารสารเอกสารภาษีอากร. (กรกฎาคม 2562).

“เปรียบเทียบปริมาณนิโคติน IQOS, Pod Device และ บุหรี่.”

<https://ready2vape.com/tips/nicotine-iqos-poddevice/>, 18 มกราคม 2564.

พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2539.

ไพฑูรย์ พงสะบุตร. หลักการพัฒนายั่งยืน (Sustainable development). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2544.

มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กวันบุหรีมือสอง. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดธรรมาภิบาล, 2553.

มณฑา เก่งการพานิช. ลักษณะเดิมศิริกุลชัย. และธราดล เก่งการพานิช. สถานการณ์การดำเนินงาน

และความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535.

กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ, 2548.

พบแพทย์. “รู้ก่อนใช้บุหรี่ไฟฟ้า.” [https:// www.pobpad.com/รู้ก่อนใช้_บุหรี่ไฟฟ้า](https://www.pobpad.com/รู้ก่อนใช้_บุหรี่ไฟฟ้า), 19 ตุลาคม 2560.

พอใจ ยอดศิลป์. “ทั้งทั่วโลก!! สาธารณสุขอังกฤษ สนับสนุนสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อการเลิก บุหรี่ 6

เดือนเห็นผล.” <http://www.thaijam.com/11086>., 24 มีนาคม 2560.

วรกิจ คาโดซาว่า. “คว้นจากน้ำ: ทศนคติและการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ของผู้บริโภคต่อ บุหรี่ไฟฟ้า.”

การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

วิทยานิพนธ์นิตยสาร สิริโชติรัตน์. บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้
เพื่อควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557.

วิรัตน์ ทองรอด. “บุหรี่ไฟฟ้า.” วารสารหมอชาวบ้าน. ฉบับที่ 424 (สิงหาคม 2557).

ศูนย์วิจัยสุขภาพกรุงเทพ. “ควันบุหรี่มือสอง ตัวการเลิกบุหรี่ไม่สำเร็จ.”

<http://www.bangkokhealth.com/health/article/>, 30 มกราคม 2561.

สนอง อุณุล. อันตรายของบุหรี่และวิถีเลิก. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มูลนิธิธรรม
สันติ, 2530.

สุขุม ศุภนิคย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548

สุทัศน์ รุ่งเรืองหิรัญญา. “การแถลงข่าวเตือนภัยบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์เสี่ยงมะเร็ง.”

ณ แพทย์สมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (28 เมษายน 2557).

สุขสันต์ เสถานนท์. “ตีแผ่ความจริง บุหรี่ไฟฟ้า อันตรายอย่างไร?”

<http://www.smartonline.in.th/post/detail/225/>, 25 มีนาคม 2561.

สถานีข่าวโทรทัศน์TNN24. “วิจัยพบบุหรี่ไฟฟ้ามีสารก่อมะเร็งน้อยกว่าบุหรี่มวน.”

http://www.tnnthailand.com/news_detail.php?id=129008 &t=news., 24 มีนาคม 2563

แสวง เกิดประทุม. “ควันบุหรี่.” <http://www.tistr.or.th/ed/?p=602.>, 10 มีนาคม 2560.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร:

ประกายพริก, 2548.

หทัยชนก งามเกษม. “แนะนำวิธีเด็ดๆในการเลิกบุหรี่.”

<https://www.facebook.com/Dr.Hataichanok/posts/577928062394478:0.>,

26 กุมภาพันธ์ 2563.

“องค์การอาหารและยาอเมริกานุญาตขายไอคอส (IQOS) ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบให้ความร้อนแต่ไม่
เผาไหม้แล้ว.” [https://www.thaihrnetwork.com/th/current-situation/fda-permits-sale-](https://www.thaihrnetwork.com/th/current-situation/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway/)

[iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway/](https://www.thaihrnetwork.com/th/current-situation/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway/),

10 ธันวาคม 2563.

ภาษาต่างประเทศ

Czogala J et al. “posure to vapors from electronic cigarettes.” 16(6) Nicotine Tob Res.
pp. 655–662 (June 2014).

The Tobacco and Related Products Regulations 2016 Consumer Protection (No.507).

Bullen et al. “Effect of an electronic nicotine delivery device (e cigarette) on desire to smoke and withdrawal, user preferences and nicotine delivery: randomised cross-over trial.” BMJ journals.

Cancer research UK. “E-Cigarettes in Stop Smoking Services.”

http://www.cancerresearchuk.org/sites/default/files/e-cig_in_sss_0.pdf,
24 March 2017.

Cancer research UK. “New study comes the closest yet to proving that e-cigarettes aren’t as dangerous as smoking.” <http://scienceblog.cancerresearchuk.org/2017/02/06/new-study-comes-the-closest-yet-to-proving-that-e-cigarettes-arent-as-dangerous-as-smoking/>, 19 June 2018.

Department of Health and Social Care. “Guidance Rules about tobacco, ecigarettes and smoking.”

<https://www.gov.uk/government/publications/new-rules-about-tobacco-e-cigarettes-and-smoking-1-october-2015/new-rules-about-tobacco-e-cigarettes-and-smoking-1-october>, 1 April 2017

Ed Velasco. “E-cigs to avoid 6-M deaths yearly-expert.”

<http://www.tribune.net.ph/business/e-cigs-to-avoid-6-m-deaths-yearlyexpert>,
6 April 2017.

E-Cigarette Politics. “E- Cigarette Laws Worldwide.”

<http://www.ecigarette-politics.com/electronic-cigarettes-global-legalstatus.html>,
8 March 2019.

Government the United Kingdom. “CHAPTER 3 –“Emissions From Electronic Cigarettes.”

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file, 11 July 2018.

Government the United Kingdom. "Guidance E-cigarettes: regulations for consumer products."

<https://www.gov.uk/guidance/e-cigarettes-regulations-for-consumer-products>,

8 March 2017.

International Organization for Standardization, "ISO/TC126/SC 3 Vape and vapour products."

<https://www.iso.org/committee/5980731.html>, 4 April 2017.

James S. Yej. "E-Cigarettes and Smoking Cessation." The New England Journal of Medicine

<https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMclde1602420>, 2 June 2016.

Konstantinos Farsalinos. "Benzene formation in e-cigarettes." Journal PLoS One. (9 March 2017)."

<http://ecigarette-research.org/research/index.php/whats-new/2017/252-benz>,

20 March 2017.

"Local Tax Act."

https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=47403&type=sogan&key=15,

5 April 2021.

Michael Felberbaum. "FDA permits sale of IQOS Tobacco Heating System through premarket

tobacco product application pathway." [https://www.fda.gov/news-events/press-](https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway)

[announcements/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-](https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway)

[tobacco-product-application-pathway](https://www.fda.gov/news-events/press-announcements/fda-permits-sale-iqos-tobacco-heating-system-through-premarket-tobacco-product-application-pathway)." 20 April 2019.

Medicines and Healthcare products Regulatory Agency. "Guidance Ecigarettes: regulations for

consumer, 20 April 2019.

"Products." <https://www.gov.uk/guidance/e-cigarettes-regulations-for-consumer-products>,

5 April 2017.

OzVapour "Are Electronic Cigarettes Legal in Australia?."

<http://www.ozvapour.com/are-electronic-cigarettes-legal-in-australia/>,

11 November 2017.

Philip Morris International. "Where is IQOS available?."

<https://www.pmi.com/smoke-free-products/iqos-our-tobacco-heatingsystem>,

31 March 2018.

“Reducing Tobacco Use Through Taxation The Experience Of The Republic Of Korea.”

<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/30020>., 5 March 2019.

“Taxes on heat not burn cigarettes in Canadian jurisdictions.”

<https://smoke-free.ca/wp-content/uploads/2020/04/taxrates-heatnotburn.pdf>,
5 March 2020.

“Tobacco 21 Fact Sheet.” <https://health.maryland.gov/Documents/>, 15 March 2020.

“Tobacco Control Laws.”

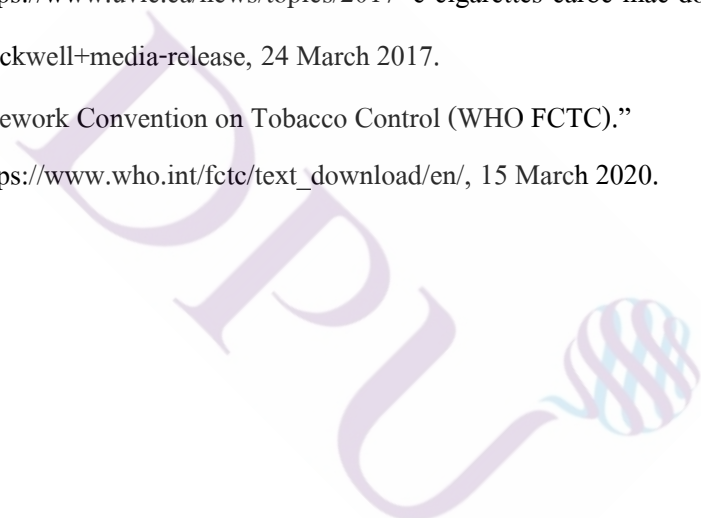
<https://www.tobaccocontrolaws.org/legislation/country/japan/summary>, 1 April 2021.

University of Victoria. “Clearing the air around e-cigarettes.”

<https://www.uvic.ca/news/topics/2017+e-cigarettes-carbc-mac-donald-stockwell+media-release>, 24 March 2017.

“WHO Framework Convention on Tobacco Control (WHO FCTC).”

https://www.who.int/fctc/text_download/en/, 15 March 2020.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวปญญิสสา กลิ่นเกษร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2550 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	นักกฎหมายอาวุโส บริษัท ภูมิใจไทยซีเมนต์ จำกัด พ.ศ. 2551-2564 นักกฎหมายอาวุโส บริษัท ภูมิใจไทย ซีเมนต์ จำกัด

